Energistyrelsen

Vejledning om spildevandsforsyningsselskabers omkostninger til klimatilpasning i forhold til tag- og overfladevand, projekter vedrørende terrænnært grundvand og projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt

(Vejledning til omkostningsbekendtgørelsen)

Energistyrelsen 09-11-2026

Indhold

1. Baggrund og indledning 7
1.1. Baggrund og historik 7
1.2. Opbygning af vejledningen 8
2. Overordnet om reglerne i omkostningsbekendtgørelsen 9
2.1. Projekter med flere formål 11
2.2. Forholdet til øvrige regler 11
2.3. Overordnet procesdiagram for omkostningsbekendtgørelsen regler 12
3. Anvendelsesområde og definitioner (bekendtgørelsens kapitel 1) 14
3.1. Anvendelsesområde 14
3.2. Definitioner 14
3.2.1. Spildevandsforsyningsselskaber 14
3.2.2. Spildevand 14
3.2.3. Terrænnært grundvand 14
3.2.4. Projekter med flere formål 15
3.2.5. Klimatilpasning 15
3.2.6. Serviceniveauer 15
3.2.7. Hensigtsmæssighed for projekter vedrørende terrænnært grundvand 16
4. Spildevandsforsyningsselskabers udgifter til klimatilpasning i forhold til håndtering af tag- og overfladevand (bekendtgørelsens kapitel 2) 17
4.0.1. Krav til klimatilpasningsprojekter efter kapitel 2 17
4.1. Forpligtende serviceniveau 18
4.1.1. Forhøjelse af det faktiske serviceniveau 18
4.1.2. Kloakering af nye områder 18
4.1.3. Højere serviceniveau end det forpligtende 18
4.1.4. Dokumentation i forhold til forpligtende serviceniveau 18
4.2. Supplerende tiltag 19
4.2.1. Reduktion af skadesomkostninger 20
4.2.2. Skal fremgå at spildevandsplan 20
4.2.3. Skal udføres i sammenhæng med et hovedprojekt 20
4.2.4. Skal indebære samfundsøkonomisk nettogevinst 21
4.2.5. Dokumentation i forhold til supplerende tiltag 21
4.3. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet 22
4.4. Projekter med andet hovedformål med afledt klimatilpasningseffekt 22

4.4.1. Redegørelse for hovedformål ... 23
4.4.2. Dokumentation for dimensionering ... 23
4.4.3. Dokumentation og tilsyn i forhold til projekter med andet hovedformål ... 24
5. Spildevandsforsyningsselskabers udgifter vedrørende terrænnært grundvand (bekendtgørelsens kapitel 3) ... 25
5.0.1. Krav til projekter vedrørende terrænnært grundvand efter kapitel 3 ... 25
5.1. Forpligtende samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau ... 26
5.1.1. Det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau ... 26
5.1.2. Højere serviceniveau end det forpligtende ... 26
5.1.3. Dokumentation i forhold til det forpligtende samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau ... 26
5.2. Projekter med andet hovedformål med afledt effekt på terrænnært grundvand ... 27
5.2.1. Redegørelse for hovedformål ... 28
5.2.2. Dokumentation for dimensionering ... 28
5.2.3. Dokumentation og tilsyn i forhold til projekter med andet hovedformål ... 28
6. Projekter med flere formål (bekendtgørelsens kapitel 4) ... 30
6.1. Krav til projekter med flere formål ... 30
6.2. Fordeling af dokumentationskrav ... 31
7. Spildevandsforsyningsselskabers projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt (bekendtgørelsens kapitel 5, § 6) ... 32
7.0.1. Krav til projekter efter kapitel 5 ... 33
7.0.2. Hvad forstås ved andre parter ... 33
7.1. Projekttype 1: Anlæg med nytte for andre parter ... 34
7.1.1. Hvad forstås ved nytte ... 35
7.2. Projekttype 2: Aftaler om højere serviceniveau end det forpligtende eller dyrere løsninger ... 36
7.2.1. Projekttype 2A: Højere serviceniveau eller et højere niveau end det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige vedrørende terrænnært grundvand ... 37
7.2.2. Projekttype 2B: Dyrere løsning ... 37
7.3. Projekttype 3: Projekter i vandløb og åbne anlæg på fremmed grund ... 38
8. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet (bekendtgørelsens kapitel 5, § 7) ... 39
8.0.1. Procesdiagram for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet ... 41
8.1. Bekendtgørelsens bilag 1 om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet ... 41
8.2. Overordnede krav vedrørende selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet ... 42
8.2.1. Tilvejebringelse af dokumentationen ... 42
8.2.2. Omfang af dokumentation ... 43

8.3. Krav til alternative løsningstiltag 44
8.3.1. Alternative løsninger 44
8.3.2. Særligt for visse klimatilpasningsprojekter 45
8.4. Dokumentation i forhold til selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet 46
8.5. Projekter, der opfylder flere formål for spildevandsforsyningsselskabet 46
8.5.1. Udgangspunkt for projekter med flere formål 47
8.5.2. Hvis omkostningerne kan fordeles på de enkelte dele 47
8.5.3. Hvis omkostningerne ikke kan fordeles på de enkelte dele eller ikke kan opfylde dokumentationskravet for de enkelte dele 48
8.5.4. Procesdiagram for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet i projekter med flere formål 49
8.6. Beregningsprincipper og værktøj til opfyldelse af dokumentationskravet 49
9. Krav til aftaler (bekendtgørelsens kapitel 5, § 8) 51
9.1. Aftaledel 1: Projektets formål m.v. 52
9.2. Aftaledel 2: Projektområdets afgrænsning og resultat af den samfundsøkonomiske beregning 53
9.3. Aftaledel 3: Parternes varetagelse af etablering, drift m.v. 53
9.4. Aftaledel 4: Sikring af anlæggets funktion m.v. 53
9.5. Aftaledel 5: Fordeling af omkostninger mellem parterne 54
9.6. Aftaledel 6: Meromkostninger afholdt af andre parter 55
9.7. Aftaledel 7: Evt. betaling fra selskabet til andre parter 55
9.8. Aftaledel 8: Fordeling af risiko 55
9.9. Aftaledel 9: Opsigelse af aftalen 55
9.10. Aftaledel 10: Ophør af projektet 56
9.11. Offentliggørelse af aftale og redegørelser vedrørende omkostningsfordeling 56
9.12. Ændringer af aftaler 57
9.13. Skabelon for skriftlige aftaler 57
10. Omkostningsfordeling (bekendtgørelsens kapitel 5, § 9) 59
10.0.1. Overordnet om omkostningsfordeling 60
10.0.2. Hovedvirksomhed og tilknyttet virksomhed 60
10.1. Omkostningsfordeling spildevandsforsyningsselskaber imellem 61
10.2. Omkostningsfordeling for projekttype 1 61
10.3. Omkostningsfordeling for projekttype 2 62
10.4. Omkostningsfordeling for projekttype 3 63
10.5. Fordeling af risiko for uforudsete fordyrelser 64
10.6. Dokumentation i forhold til omkostningsfordeling 64

10.7. Nødvendige omkostninger i forbindelse med projekter 66
10.7.1. Nødvendige omkostninger og nytte for andre parter 68
10.7.2. Indpasning af anlæg i eksisterende fysiske rammer 68
10.7.3. Retablering til samme stand som inden projektstart 69
10.7.4. Nødvendige ændringer af eksisterende anlæg 70
10.7.5. Overholdelse af øvrige krav eller standarder 70
10.7.6. Planlægning, forberedelse og logistik m.v. 70
10.7.7. Andet 71
10.7.8. Krav i lokalplaner og spildevandsplaner 71
10.7.9. Ikke-nødvendige omkostninger 71
11. Undtagelser fra regler i lov om vandløb (bekendtgørelsens kapitel 5, § 10) 73
12. Tilsyn (bekendtgørelsens kapitel 6) 74
12.1. Vandsektortilsynets tilsyn 74
12.2. Dokumentation og Vandsektortilsynets tilsyn med reglerne i kapitel 2 74
12.2.1. Fastsættelse af serviceniveau 75
12.2.2. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet 76
12.2.3. Supplerende tiltag 76
12.2.4. Projekter med andet hovedformål end klimatilpasning 76
12.3. Dokumentation og tilsyn med reglerne i kapitel 3 76
12.3.1. Fastsættelse af det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau 77
12.3.2. Projekter med andet hovedformål end terrænært grundvand 77
12.4. Dokumentation og Vandsektortilsynets tilsyn med reglerne i kapitel 4 77
12.5. Dokumentation og Vandsektortilsynets tilsyn med reglerne i kapitel 5 78
12.5.1. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet 78
12.5.2. Skriftlige aftaler 78
12.5.3. Omkostningsfordeling 79
12.6. Risiko- og stikprøvebaseret tilsyn 79
12.7. Anmodning om udtalelse fra Vandsektortilsynet 79
12.8. Hvis Vandsektortilsynet finder, at reglerne ikke er overholdt 79
13. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser (bekendtgørelsens kapitel 7) 81
13.1. Påbegyndelseskravet i forbindelse med overgangsordningen 81
13.1.1. Fysisk etablering af projektet 81
13.1.2. Anmeldelse af påbegyndt etablering af projektet 83

13.2. Ændringer af eksisterende aftaler under overgangsordningen 83
13.2.1. Hvilke ændringer er omfattet 83
13.2.2. Væsentlige omkostninger til det ændrede projekt før 1. januar 2021 84
13.3. Fornyelse/reinvesteringer af anlæg omfattet af overgangsordningen 84
14. Øvrigt 85
14.1. Klage- og dispensationsmuligheder 85
14.2. Løbende status og evaluering 85
14.3. Reglernes og vejledningens udvikling 85

1. Baggrund og indledning

Formålet med denne vejledning er at uddybe de gældende regler for spildevandsforsyningsselskabers finansiering af klimatilpasning i forhold til tag- og overfladevand, projekter vedrørende terrænnært grundvand og projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt. Vejledningen uddyber således reglerne på Klima- Energi og Forsyningsministeriets område i følgende love og bekendtgørelser:

- Lov om ændring af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v., lov om miljøbeskyttelse, vandsektorloven, lov om vandløb og lov om vandforsyning m.v. (Spildevandsforsyningsselskabers klimatilpasning, vandselskabernes foreninger til fremme af vandsektorens effektivitet og kvalitet m.v.): Lov nr. 2210 af 29. december 2020
    - Dog ikke lovens regler vedrørende foreninger til forbedring af vandsektorens effektivitet og kvalitet
    - Refereret til som "ændringsloven fra 2020"
- Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om vandforsyning m.v., lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v. og vandsektorloven (Spildevandsforsyningsselskabernes håndtering af terrænnært grundvand ved grundvandssænkende foranstaltninger og takstfinansiering heraf, og ændrede regler om tilladelse til bortledning eller anden sænkning af grundvand): Lov nr. 742 af 20. juni 2025
    - Refereret til som "ændringsloven fra 2025"
- Bekendtgørelse om spildevandsforsyningsselskabers omkostninger til klimatilpasning i forhold til tag- og overfladevand, projekter vedrørende terrænnært grundvand og projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt: Bekendtgørelse nr. 105 af 20. januar 2026
    - Refereret til som omkostningsbekendtgørelsen

Vejledningen er udtryk for Energistyrelsens fortolkning af de pågældende bestemmelser i lovgivningen. Indholdet er alene vejledende. I tilfælde af uenighed om forståelsen af reglerne træffes den endelige afgørelse af domstolene.

Denne vejledning erstatter vejledning nr. 9130 af 21. februar 2023 (udgivet 24. marts 2022).

1.1. Baggrund og historik

Folketinget vedtog i 2020 en ændringslov, der havde baggrund i stemmeaftalen "Aftale om spildevandsselskabers klimatilpasning", der blev indgået i maj 2020. Ændringsloven fra 2020 introducerede et væsentligt og omfattende skift i det samlede regelsæt omkring spildevandsselskabers klimatilpasning og projekter med andre parter i øvrigt: Bl.a. blev reglerne harmoniseret, selskaberne fik bredere muligheder for at etablere de mest effektive løsninger uanset ejerskab eller tekniske løsninger, de tidligere særregler om medfinansiering bortfaldt, og tilsynet omkring spildevandsselskabernes projekter blev styrket. De nye regler blev på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område primært udmøntet i omkostningsbekendtgørelsen. Energistyrelsen udgav i 2022 Vejledning til omkostningsbekendtgørelsen.

Folketinget vedtog i 2025 en ny ændringslov, der bl.a. havde baggrund i regeringens Klimatilpasningsplan I. Ændringsloven fra 2025 introducerede nye regler for spildevandsforsyningsselskabers mulighed for at gennemføre kollektive løsninger til håndtering af terrænnært grundvand, såfremt det er

samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt. De nye regler blev på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område primært udmøntet i en revidering af omkostningsbekendtgørelsen. Nærværende nye vejledning til omkostningsbekendtgørelsen afspejler hovedsageligt denne revidering.

1.2. Opbygning af vejledningen

Vejledningens opbygning i *afsnit* følger overordnet set omkostningsbekendtgørelsens inddeling i *kapitler*:

Kapitel 1: Anvendelsesområde og definitioner
- Afsnit 3 i nærværende vejledning.

Kapitel 2: Spildevandsforsyningsselskabers udgifter til klimatilpasning i forhold til håndtering af tag- og overfladevand
- Afsnit 4 i nærværende vejledning. Heri uddybes de regler, der knytter sig til spildevandsselskabernes klimatilpasningsprojekter.
- Reglerne i bekendtgørelsens kapitel 2 suppleres af reglerne i kapitel 3 og 5, således at et projekt omfattet af kapitel 2 i bekendtgørelsen også kan være omfattet af bekendtgørelsens kapitel 3 og 5.

Kapitel 3: Spildevandsforsyningsselskabers udgifter til projekter vedrørende terrænnært grundvand
- Afsnit 5 i nærværende vejledning. Heri uddybes de regler, der knytter sig til spildevandsforsyningsselskabernes projekter vedrørende terrænnært grundvand.
- Reglerne i bekendtgørelsens kapitel 3 suppleres af reglerne i kapitel 2 og 5, således at et projekt omfattet af kapitel 3 i bekendtgørelsen også kan være omfattet af bekendtgørelsens kapitel 2 og 5.

Kapitel 4: Projekter med flere formål
- Afsnit 6 i nærværende vejledning. Heri uddybes de regler, der knytter sig til spildevandsforsyningsselskabernes projekter med flere formål.
- Reglerne i bekendtgørelsens kapitel 4 skal ses i sammenhæng med bekendtgørelsens kapitel 2 og 3.

Kapitel 5: Spildevandsforsyningsselskabers projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt
- Afsnit 7, 8, 9, 10 og 11 i nærværende vejledning. Heri uddybes de regler, der knytter sig til spildevandsselskabernes projekter uden for deres egne anlæg og med andre parter.
  - Afsnit 7 uddyber, hvilke typer projekter der er omfattet af kapitel 5 i bekendtgørelsen.
  - Afsnit 8 uddyber reglerne om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.
  - Afsnit 9 uddyber reglerne om aftaler.
  - Afsnit 10 uddyber reglerne om omkostningsfordeling.
  - Afsnit 11 uddyber relationen til visse bestemmelser i vandløbsloven.
- Reglerne i bekendtgørelsens kapitel 5 suppleres af reglerne i kapitel 2 og 3, således at et projekt omfattet af kapitel 5 også kan være omfattet af kapitel 2 og 3.

Kapitel 6: Tilsyn
- Afsnit 12 i nærværende vejledning. Heri uddybes reglerne om Vandsektortilsynets tilsyn og spildevandsforsyningsselskabernes dokumentation.

Kapitel 7: Ikrafttræden og overgangsbestemmelser
- Afsnit 13 i nærværende vejledning. Heri uddybes de regler, der knytter sig til ikrafttræden af omkostningsbekendtgørelsen, herunder overgangsordningen vedrørende de tidligere medfinansieringsregler.

Figur 1.2: Overordnet opbygning af vejledningen.

I hvert afsnit er dokumentationskravene for den pågældende del af reglerne samlet i et enkelt underafsnit.

2. Overordnet om reglerne i omkostningsbekendtgørelsen

Reglerne i omkostningsbekendtgørelsen vedrører, hvilke omkostninger spildevandsforsyningsselskabet lovligt kan takstfinansiere i forbindelse med projekter i henhold til spildevandsbetalingsloven. Det vil sige, hvilke omkostninger selskabet må indregne i bidragene efter lovens § 1, stk. 4. Der gennemgås ikke nærmere i vejledningen, hvorvidt et selskab kan få tillæg til indtægtsrammen, hvilket følger af reglerne i ØR-bekendtgørelsen.

Spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til projekter, herunder klimatilpasningsprojekter, skal fra den 1. januar 2021 som udgangspunkt følge reglerne i omkostningsbekendtgørelsen. Der er dog mulighed for, at konkrete projekter, der opfylder visse betingelser, i en begrænset periode kan gennemføres efter de gældende regler fra før 1. januar 2021 - den såkaldte overgangsordning. Der henvises til Vejledning til overgangsordning for nye regler for spildevandsselskabers klimatilpasning m.v. (vejledning nr. 9251 af 9. april 2021), og afsnit 13 i nærværende vejledning, hvor visse emner i relation til overgangsordningen er uddybet.

De nye regler i ændringsloven fra 2025 om spildevandsforsyningsselskabers projekter vedrørende terrænnært grundvand er indarbejdet i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 og 4. Reglerne er udformet, så kravene vedrørende selskabernes håndtering af terrænnært grundvand følger de samme hovedprincipper som bekendtgørelsens regler vedrørende selskabernes klimatilpasningsprojekter i det omfang, det er hensigtsmæssigt. Det betyder, at hvor projekter før enten havde klimatilpasning som hovedformål (og evt. også opfyldte andre formål (såsom reduceret overløb) og dermed skulle overholde bekendtgørelsens regler for klimatilpasningsprojekter, *eller* havde et andet hovedformål og dermed *ikke* skulle overholde reglerne for klimatilpasningsprojekter, kan et projekt nu *både* have klimatilpasning *og* håndtering af terrænnært grundvand som hovedformål (foruden opfylde andre formål). Se afsnit 2.1 neden for.

Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at omkostningsbekendtgørelsens regler omfatter en lang række af selskabernes projekter ud over klimatilpasningsprojekter, som beskrevet nedenfor.

Omkostningsbekendtgørelsen indeholder overordnet fire elementer eller krav, jf. figur 2.1 (bemærk at et projekt kan være omfattet af flere af disse krav, afhængig af projektets kategori):

- Serviceniveau/hensigtsmæssighed: Serviceniveauet og forsyningspligten for projekter omfattet af dette krav (hhv. klimatilpasningsprojekter for tag og overfladevand og projekter til håndtering af terrænnært grundvand), skal følge reglerne for fastsættelse af serviceniveau/forsyningspligt i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse hhv. beregningsbekendtgørelse. Der henvises til afsnit 4 og 5.
- Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet: Selskabet skal for projekter omfattet af dette krav dokumentere, at løsninger er omkostningseffektive for selskabet og dermed forbrugerne. Der henvises til afsnit 7.
- Aftale: Selskabet skal for projekter omfattet af dette krav indgå en skriftlig aftale, som indeholder bestemte punkter, med andre parter. Der henvises til afsnit 8.
- Omkostningsfordeling: Omkostningerne for projekter omfattet af dette krav skal fordeles mellem selskab og andre parter efter nytte. Der henvises til afsnit 9.

Omkostningsbekendtgørelsen inddeler overordnet projekter i kategorier, jf. figur 2.1 (bemærk at et projekt kan tilhøre flere kategorier og i så fald vil være omfattet af alle kravene for de relevante kategorier):

- Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2 - Klimatilpasningsprojekter:
  - Projekter, der hæver det faktiske serviceniveau. Der henvises til afsnit 4.1.1
  - Projekter med kloakering af nye områder for tag- og overfladevand. Der henvises til afsnit 4.1.2
  - Projekter, der reducerer skadesomkostninger fra tag- og overfladevand (supplerende tiltag). Der henvises til afsnit 4.2
- Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 – Projekter vedrørende terrænnært grundvand
  - Projekter til opfyldelse af spildevandsforsyningsselskabets forsyningspligt vedrørende håndtering af terrænnært grundvand. Der henvises til afsnit 5.1
- Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 4 – Projekter med flere formål
  - Afhænger af projektets formål/dele. Der henvises til afsnit 6
- Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5 - Projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt:
  - Projekttype 1: Projekter med nytte for andre parter. Uddybet i afsnit 7.1
  - Projekttype 2: Projekter med forhøjet serviceniveau eller dyrere løsning. Uddybet i afsnit 7.2
  - Projekttype 3: Projekter i vandløb og åbne anlæg til tag- og overfladevand på fremmed grund. Der henvises til afsnit 7.3

Krav om:	Service-niveau/ hensigts-mæssighed	Omkostnings-fordeling	Aftale	Selskabsøkonomisk omkostnings-effektivitet
Projekter omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2 - Klimatilpasningsprojekter:				
Der hæver det faktiske serviceniveau	X			X
Ny kloakering for tag- og overfladevand	X			X
Der reducerer skadesomkostninger fra tag- og overfladevand	X			X
Projekter omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 – Projekter vedr. terrænnært grundvand:				
Der er nødvendige ift. forsyningspligt jf. beregningsbekendtgørelsen	X			(X)*
Projekter omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 4 - Projekter med flere formål:				
Afhænger af projektets formål/dele	-	-	-	-
Projekter omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5 - Projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt:				
Type 1: Med nytte for andre parter		X	X	X
Type 2: Med forhøjet serviceniveau eller dyrere løsning		X	X	X
Type 3: I vandløb og åbne anlæg til tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand på fremmed grund		X	X	X
Projekter ikke omfattet af *hverken* kapitel 2 *eller* kapitel 3 *eller* kapitel 5 i omkostningsbekendtgørelsen:				
Ikke omfattet af omkostningsbekendtgørelsens regler				

*: Dokumenteres gennem beregning af samfundsøkonomiske hensigtsmæssighed jf. beregningsbekendtgørelsen.

Figur 2.1: Omkostningsbekendtgørelsens inddeling i kategorier og hvilke elementer, der gælder for de pågældende kategorier. Bemærk at et projekt kan være omfattet af *både* kapitel 2, 3 og 5.

De enkelte elementer og kategorier beskrives i de efterfølgende afsnit.

2.1. Projekter med flere formål

Et projekt kan være en kombination af ét, flere eller alle af følgende:

- et klimatilpasningsprojekt (kapitel 2) *og*
- et terrænnært grundvandsprojekt (kapitel 3) *og*
- omfattet af reglerne om et projekt uden for selskabets egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt kapitel 5), *foruden at*
- det kan rumme dele, der ikke er omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsen

Eksempler på dette kan være ét projekt, der rummer:

- både klimatilpasning for tag- og overfladevand (kapitel 2) og håndtering af terrænnært grundvand (kapitel 3), f.eks. ved at de to håndteringer sker helt eller delvist i det samme anlæg
- håndtering af terrænnært grundvand (kapitel 3), hvor en del af anlægget f.eks. er et åbent bassin på fremmed grund (kapitel 5)
- klimatilpasning for tag- og overfladevand (kapitel 2) kombineret med opfyldelse af et mål for selskabet om f.eks. reduceret overløb fra kloak (ikke nødvendigvis i sig selv omfattet af omkostningsbekendtgørelsen, f.eks. et ikke-åbent anlæg)

Sådanne projekter omtales som *projekter med flere formål*, der er beskrevet i afsnit 3.2.4 om definitioner. Sådanne projekter er som udgangspunkt omfattet af alle de dokumentationskrav, der følger af de enkelte dele/formål med projektet. Dette er uddybet i afsnit 6 om projekter med flere formål.

2.2. Forholdet til øvrige regler

Udover omkostningsbekendtgørelsen og ændringslovene henviser vejledningen til følgende regler på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område:

- Lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v.: Lovbekendtgørelse nr. 1243 af 27. oktober 2025
    - Refereret til som spildevandsbetalingsloven
- Vandsektorloven: Lovbekendtgørelse nr. 265 af 6. marts 2025
    - Refereret til som vandsektorloven
- Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber: Bekendtgørelse nr. 104 af 20. januar 2026
    - Refereret til som ØR-bekendtgørelsen
- Bekendtgørelse om vandselskabers deltagelse i tilknyttet virksomhed: Bekendtgørelse nr. 102 af 20. januar 2026
    - Refereret til som bekendtgørelse om tilknyttet virksomhed
- Bekendtgørelse om vandselskabers anmeldelse og indberetning af visse oplysninger til Vandsektortilsynet: Bekendtgørelse nr. 103 af 20. januar 2026
    - Refereret til som indberetningsbekendtgørelsen

Vejledningen kan med fordel læses i relation til følgende regler og vejledninger på Miljøministeriets område:

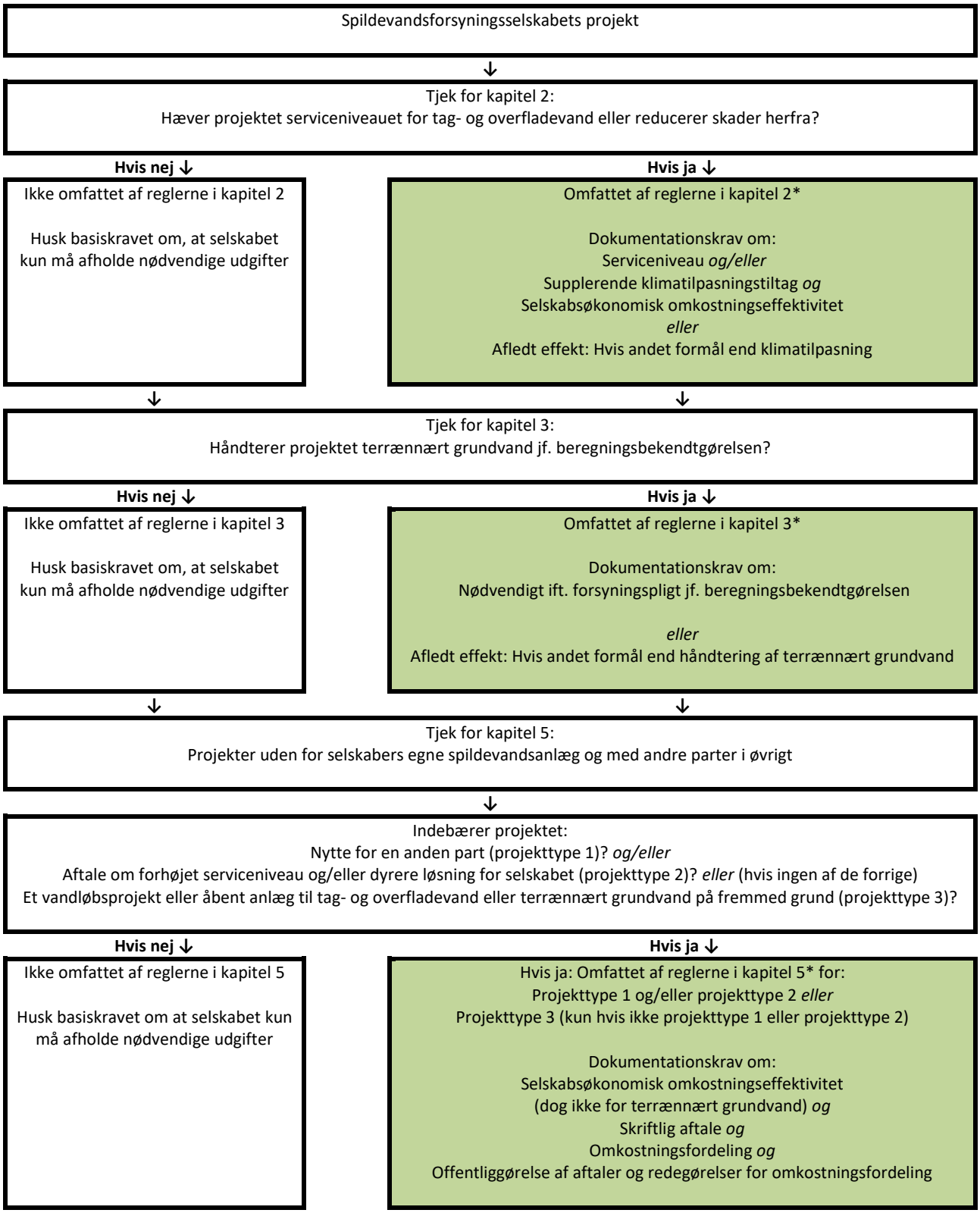
- Bekendtgørelse om fastsættelse af serviceniveau m.v. for håndtering af tag- og overfladevand: Bekendtgørelse nr. 2276 af 29. december 2020
    - Refereret til som serviceniveaubekendtgørelsen
- Vejledning til serviceniveaubekendtgørelsen: Vejledning nr. 57 af marts 2022 på Miljøstyrelsens hjemmeside
- Bekendtgørelse om beregning af samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed ved håndtering af terrænnært grundvand: Bekendtgørelse nr. 37 af 9. januar 2026
    - Refereret til som beregningsbekendtgørelsen
- Vejledning til bekendtgørelse om beregning af samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed ved forsyning af områder med grundvandssænkende foranstaltninger (vejledning til beregningsbekendtgørelsen): Høringsversion på Høringsportalen af 12. august 2026
- Bekendtgørelse om spildevandsplanen og spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4: Bekendtgørelse nr. 1446 af 27. november 2025
    - Refereret til som spildevandsbekendtgørelsen
- Spildevandsvejledningen til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4: Vejledning nr. 28 af juni 2018 på Miljøstyrelsens hjemmeside
- Tillæg til spildevandsvejledningen: Kommunernes planlægning for terrænnært grundvand: Vejledning nr. 83 januar 2026 på Miljøstyrelsens hjemmeside

Det skal bemærkes, at omkostningsbekendtgørelsens regler ikke ændrer ved øvrige regelsæt ud over hvad der specifikt er nævnt. Regler vedrørende miljøvurdering af planer og konkrete projekter, udstedelse og overholdelse af udledningstilladelser, overholdelse af vandløbsregulativer, pålæg fra myndigheden om at bidrage til vandløbsreguleringsprojekter og kystbeskyttelsesprojekter, udstrækningen af spildevandsforsyningsselskabers forsyningspligt osv. er således fortsat de samme.

Dette omfatter bl.a. spildevandsforsyningsselskabets forsyningspligt for en konkret ejendom, der fortsat som udgangspunkt går til grundgrænsen, jf. miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 4. Selskabet kan således fortsat ikke finansiere løsninger, hvor tag- og overfladevandet fra en ejendom afledes på anden måde end til selskabets anlæg, f.eks. ved nedsivning, og derfor ikke er selskabets ansvar. Dette gælder også, selv om vandet, hvis det ikke var blevet afledt på anden måde, ville være blevet afledt til selskabets anlæg. Tilsvarende kan selskabet f.eks. heller ikke finansiere anlæg, som forsinker en ejendoms tag- og overfladevand, *før* dette afledes til selskabet. Selskabet kan heller ikke indgå aftale med en part om udføre ovennævnte løsninger, herunder drift af sådanne løsninger, mod betaling, med mindre det sker i medfør af reglerne om tilknyttet virksomhed.

2.3. Overordnet procesdiagram for omkostningsbekendtgørelsen regler

Figur 2.2 nedenfor indeholder et overordnet procesdiagram for omkostningsbekendtgørelsens regler og dokumentationskrav vedrørende klimatilpasningsprojekter for tag- og overfladevand, terrænnært grundvand og projekter uden for selskabets egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt.

Figur 2.2: Skitseret flowdiagram til at identificere de overordnede regler og dokumentationskrav i omkostningsbekendtgørelsen, som et projekt kan være omfattet af. Det skal bemærkes, at flowdiagrammet ikke indeholder alle detaljer. Dette er beskrevet nærmere i de relevante afsnit i vejledningen.

3. Anvendelsesområde og definitioner (bekendtgørelsens kapitel 1)

I dette afsnit gennemgås omkostningsbekendtgørelsens anvendelsesområde og en række definitioner af udtryk og elementer, der anvendes i vejledningen.

3.1. Anvendelsesområde

Omkostningsbekendtgørelsen fastsætter regler for, hvilke krav spildevandsforsyningsselskaber skal overholde for at måtte indregne udgifter (herunder investeringer, drift, vedligehold etc.) i selskabets bidrag efter § 1, stk. 4, i spildevandsbetalingsloven, dvs. hvad selskaberne må takstfinansiere, for følgende typer projekter:

- klimatilpasningsprojekter (bekendtgørelsens kapitel 2),
- projekter vedrørende terrænnært grundvand (bekendtgørelsens kapitel 3),
- projekter med flere formål (bekendtgørelsens kapitel 4) og
- projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt (bekendtgørelsens kapitel 5)

Bekendtgørelsen fastsætter ikke regler for hvorledes andre parter, såsom kommuner, regioner, virksomheder eller private, finansierer sådanne projekter.

Det bemærkes, at bekendtgørelsens regler ikke kun omfatter klimatilpasningsprojekter og projekter vedrørende terrænnært grundvand, men også en lang række andre af spildevandsforsyningsselskabernes projekttyper jf. bekendtgørelsens kapitel 5.

3.2. Definitioner

3.2.1. Spildevandsforsyningsselskaber

Der henvises til definitionen i spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 2, hvorefter der ved spildevandsforsyningsselskaber, medmindre andet er angivet, forstås sådanne spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af § 2, stk. 1, i vandsektorloven.

3.2.2. Spildevand

Der henvises til definitionen i Miljøministeriets spildevandsbekendtgørelse § 3, gengivet her til orientering:

1) *Spildevand: Alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse og befæstede arealer.*
2) *Husspildevand: Spildevand fra husholdninger, herunder afløb fra vandklosetter.*
3) *Tag- og overfladevand: Regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer, herunder jernbaner, såfremt det ikke indeholder andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer eller har en væsentlig anden sammensætning.*

3.2.3. Terrænnært grundvand

Terrænnært grundvand er ikke defineret i Miljøministeriets spildevandsbekendtgørelse. En uddybning af begrebet terrænnært grundvand fremgår af Miljøministeriets tillæg til spildevandsvejledningen: Kommuners planlægning for terrænnært grundvand såvel som vejledningen til beregningsbekendtgørelsen, hvoraf det bl.a. følger:

"Ved terrænnært grundvand i denne sammenhæng forstås det vand, som står under terræn og som medfører en fare for oversvømmelse af infrastruktur og bygninger eller for uønsket indsivning i spildevandsanlæg. Terrænnært grundvand omfatter ikke eventuelle oversvømmelser fra kyst, vandløb og søer, og oversvømmelser fra tag- og overfladevand (regnvand). I det omfang, at det er muligt at identificere, at faren for oversvømmelse af infrastruktur og bygninger eller for uønsket vand i spildevandsanlæg er forårsaget af indsivende havvand, vil der heller ikke være tale om terrænnært grundvand."

Der henvises til ovennævnte vejledninger fra Miljøministeriet for yderligere uddybning.

3.2.4. Projekter med flere formål

Projekter med flere formål er defineret i omkostningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 4 som projekter, hvor flere formål kombineres, herunder f.eks. klimatilpasning for tag- og overfladevand, håndtering af terrænnært grundvand og indsatser til håndtering af overløb.

Med formål forstås tilsigtede effekter med et projekt, i modsætning til afledte effekter. Formålet med et projekt vil have betydning for udformning og dimensionering af projektet, mens afledte effekter ikke har.

Der henvises til figur 2.1 i afsnit 2 for en oversigt over dokumentationskravene til de forskellige kategorier.

Projekter med flere formål uddybes yderligere i afsnit 6. Afledte effekter er uddybet i de enkelte afsnit om klimatilpasning for tag- og overfladevand og håndtering af terrænnært grundvand.

3.2.5. Klimatilpasning

I henhold til omkostningsbekendtgørelsen skal klimatilpasning forstås som:

- projekter til forhøjelse af det faktiske serviceniveau i forhold til håndtering af tag- og overfladevand
- projekter med kloakering af et område, der ikke tidligere har været kloakeret, fsva. håndtering af tag- og overfladevand
- tiltag, som har til formål at reducere skadesomkostningerne fra tag- og overfladevand (kaldet supplerende tiltag)

Dette inkluderer dermed også projekter til opnåelse af et serviceniveau for tag- og overfladevand, der ikke er højere end hhv. 5 og 10 år for hhv. separat regnvandskloak og fællessystemer, jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse.

Dette inkluderer dog *ikke* projekter med et andet hovedformål, der har en afledt effekt på håndtering af tag- og overfladevand. Se mere i afsnit 4 om klimatilpasningsprojekter.

3.2.6. Serviceniveauer

For serviceniveau for tag- og overfladevand henvises til definitionen i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse § 2, stk. 1:

En angivelse af, hvor ofte vand fra henholdsvis regnvandskloakker og kloakker med en blanding af regn- og spildevand i gennemsnit må forekomme på terræn i mængder, der forvolder skade.

Herudover kan et serviceniveau også omfatte andet spildevand end tag- og overfladevand. Hvorledes et sådant serviceniveau angives og fastsættes afhænger af de konkrete forhold.

I denne vejledning anvendes en række forskellige varianter af begrebet serviceniveau:

- Faktisk serviceniveau: Det eksisterende serviceniveau, f.eks. for tag- og overfladevand. Især for ældre systemer vil det faktiske serviceniveau for tag- og overfladevand ofte ligge under det oprindeligt dimensionerede serviceniveau, f.eks. pga. øgede regnmængder, fortætning og øget befæstelsesgrad i oplandet. Se bl.a. mere i afsnit 4.1.1 om serviceniveauer.
- Forpligtende serviceniveau: For tag- og overfladevand det serviceniveau, der er fastsat af enten kommunalbestyrelsen eller spildevandsforsyningsselskabet for tag- og overfladevand, jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse. For andet spildevand vil det afhænge af de konkrete forhold, det kan f.eks. være en overløbsfrekvens fastsat i en udledningstilladelse til et overløbsbygværk.
- Forhøjelse af serviceniveauet: Når etablering af et projekt medfører, at det faktiske serviceniveau hæves. For tag- og overfladevand vil det være, når serviceniveauet for et givet område hæves. Der henvises bl.a. til afsnit 4.1 om klimatilpasning. For andet spildevand kan det f.eks. være, hvis projektet medfører, at overløbsfrekvensen for et overløbsbygværk reduceres.
- Aftale om forhøjet serviceniveau: Spildevandsforsyningsselskabet kan indgå aftale med en anden part om mod betaling af meromkostningerne at etablere og drive et lokalt serviceniveau, der er højere end det forpligtende serviceniveau. Dette kan omfatte såvel tag- og overfladevand som andre typer spildevand. Se bl.a. mere i afsnit 7.2 om aftaler om forhøjet serviceniveau.

Ved etablering af nye anlæg dimensioneres som hovedregel så serviceniveauet kan overholdes i hele anlæggets forventede levetid. Dette kan f.eks. inkludere forventet øget regnintensitet, forøget befæstningsgrad eller udvidelser af oplandet inden for anlæggets levetid, foruden sikkerhedstillæg for uforudsete øgede belastninger i øvrigt eller generel modelusikkerhed, i overensstemmelse med gængs dimensioneringspraksis.

3.2.7. Hensigtsmæssighed for projekter vedrørende terrænnært grundvand

For den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige forsyning af områder med grundvandssænkende foranstaltninger for terrænnært grundvand henvises til Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse.

I denne vejledning anvendes begrebet samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed i forskellige sammenhænge:

- Samfundsøkonomisk hensigtsmæssige forsyning: Hvor spildevandsforsyningsselskabets samfundsøkonomiske beregning viser, at et projekt vedrørende terrænnært grundvand, er samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt, jf. beregningsmetoden i Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse.
- Forsyning, der ligger over det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige: Når etablering af et projekt medfører en forsyning, der ligger over det samfundsøkonomiske hensigtsmæssige. Se mere i afsnit 5.1 om terrænnært grundvand.
- Aftale om forsyning over det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige: Spildevandsselskabet kan indgå aftale med en anden part om mod betaling af meromkostningerne at etablere og drive et projekt, der medfører forsyning over det forpligtende, samfundsøkonomisk hensigtsmæssige. Dette kan omfatte såvel terrænnært grundvand som andre typer spildevand. Se bl.a. mere i afsnit 7.2 om aftaler om forhøjet serviceniveau.

4. Spildevandsforsyningsselskabers udgifter til klimatilpasning i forhold til håndtering af tag- og overfladevand (bekendtgørelsens kapitel 2)

I dette afsnit gennemgås de regler, der gælder for selskabernes udgifter til klimatilpasningsprojekter i forhold til håndtering af tag- og overfladevand. Først gennemgås hvad der forstås ved klimatilpasningsprojekter, hvorefter de krav, der gælder for denne type projekter, gennemgås. Det bemærkes, at et klimatilpasningsprojekt også kan være omfattet af reglerne i bekendtgørelsens kapitel 3 og/eller 5, som er gennemgået i afsnit 5 og 7.

Ved klimatilpasningsprojekter forstås i denne sammenhæng:

- Projekter til forhøjelse af det faktiske serviceniveau i forhold til håndtering af tag- og overfladevand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1.
- Projekter med kloakering af et område, der ikke tidligere har været kloakeret, fsva. håndtering af tag- og overfladevand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 2.
- Supplerende tiltag, som har til formål at reducere skadesomkostningerne fra tag- og overfladevand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 4.

Dette inkluderer også projekter til opnåelse af et serviceniveau for tag- og overfladevand, der ikke er højere end hhv. 5 og 10 år for hhv. separat regnvandskloak og fællessystemer, jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse.

Dette inkluderer dog *ikke* projekter med et andet hovedformål, der har en afledt effekt på håndtering af tag- og overfladevand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 5.

Typerne af klimatilpasningsprojekter er uddybet i de efterfølgende afsnit.

Det følger af ovenstående liste, at bl.a. følgende i denne sammenhæng *ikke* anses for klimatilpasning:

- Projekter, der ikke forhøjer det faktiske serviceniveau (dvs. det i praksis eksisterende, se afsnit 3.2.6) for tag- og overfladevand eller ikke er supplerende tiltag (reducerer skadesomkostningerne fra tag- og overfladevand).
- Projekter eller dele heraf, der ikke håndterer tag- og overfladevand, f.eks. separat spildevandskloak (se desuden afsnit 6 om projekter med flere formål).

Projekter, der ikke er klimatilpasning, er ikke omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2. Sådanne projekter kan dog fortsat være omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 og/eller 5 afhængig af projekttypen, hvilket er uddybet i afsnit 5 hhv. 7.

Klimatilpasningsprojekter, som tillige er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 og/eller 5, skal også opfylde kravene i kapitel 3 hhv. 5 i omkostningsbekendtgørelsen.

4.0.1. Krav til klimatilpasningsprojekter efter kapitel 2

Spildevandsforsyningsselskabets klimatilpasningsprojekter er omfattet af to overordnede krav jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2:

- Forpligtende serviceniveau: Selskabet kan alene indregne udgifter til forhøjelse til eller opnåelse af det *forpligtende serviceniveau* (bemærk dog reglerne vedrørende *supplerende tiltag*).
- Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet: Selskabet skal dokumentere *selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet* for den valgte løsning.

Herudover *kan* selskabets klimatilpasningsprojekter være omfattet af krav til aftale og omkostningsfordeling jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5.

4.1. Forpligtende serviceniveau

Med forpligtende serviceniveau forstås her det serviceniveau for tag- og overfladevand, der er fastsat af enten kommunalbestyrelsen eller spildevandsforsyningsselskabet, jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse. Se nærmere herom i Miljøstyrelsens vejledning til serviceniveaubekendtgørelsen, herunder hvilke krav der er til spildevandsforsyningsselskaber, såfremt kommunen ikke har fastsat et serviceniveau eller overladt opgaven til selskabet. Bemærk i den forbindelse, at kravet om beregning af samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed til fastsættelse af serviceniveauet ikke omfatter projekter med et serviceniveau, der ikke overstiger en 5-års regn hændelse i separatkloakerede områder og en 10-års regn hændelse i fælleskloakerede områder (disse projekter anses dog for klimatilpasningsprojekter i henhold til omkostningsbekendtgørelsens regler og er omfattet af de øvrige krav).

Hvis kommunalbestyrelsen i spildevandsplanen har fastsat serviceniveauer for kommunale adgangsveje til kritiske sundhedsfunktioner jf. serviceniveaubekendtgørelsen, er dette konkrete serviceniveau ligeledes forpligtende for selskabet.

4.1.1. Forhøjelse af det faktiske serviceniveau

Spildevandsforsyningsselskabet må alene i bidrag efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, 1. pkt. indregne (dvs. takstfinansiere) de udgifter, der er nødvendige for at forhøje det faktiske, eksisterende serviceniveau for tag- og overfladevand op til det forpligtende serviceniveau, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1.

4.1.2. Kloakering af nye områder

Spildevandsforsyningsselskabet må alene i bidrag efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, 1. pkt. indregne (dvs. takstfinansiere) de udgifter, der er nødvendige for at opnå det forpligtende serviceniveau i det ny kloakerede område, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 2.

4.1.3. Højere serviceniveau end det forpligtende

Spildevandsforsyningsselskabet må, efter frivillig aftale med en eller flere parter, etablere og drive anlæg med et højere serviceniveau end det forpligtende serviceniveau, jf. spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 5. Selskabet må dog fortsat kun afholde omkostninger svarende til opnåelse af det forpligtende serviceniveau, dvs. at andre parter skal afholde de meromkostninger til etablering og drift af anlægget, der er forbundet med det forhøjede serviceniveau. Der henvises til afsnit 7.2.

4.1.4. Dokumentation i forhold til forpligtende serviceniveau

Spildevandsforsyningsselskabet skal i forhold til det forpligtende serviceniveau kunne dokumentere følgende:

- Første gang selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse heraf) til et projekt, der tager sigte på at opnå det fastsatte serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand for et givent område, jf. reglerne i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse, fører Vandsektortilsynet tilsyn med, at metoden i serviceniveaubekendtgørelse er fulgt, jf. ØR-bekendtgørelsens § 8, stk. 3. Det følger af serviceniveaubekendtgørelsen, at kommunen eller selskabet har pligt til at offentliggøre en række informationer om fastsættelsen af serviceniveauet for tag- og overfladevand på hjemmesiden (afhængig af om kommunen fastsætter serviceniveauet selv eller pålægger selskabet at gøre det). Dokumentationen herfor kan f.eks. være et link til den pågældende hjemmeside.
- Ved efterfølgende ansøgninger om tillæg (eller forhåndsgodkendelser heraf) til et projekt, der tager sigte på at opnå det fastsatte serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand for det pågældende område, fører Vandsektortilsynet som udgangspunkt ikke tilsyn med, at metoden er fulgt. Dokumentationen herfor kan f.eks. være et link og en henvisning til en gældende spildevandsplan, hvor serviceniveauet er fastsat, hjemmeside med informationer om fastsættelsen af serviceniveauet (jf. ovenfor) eller reference til tidligere indsendt dokumentation vedrørende fastsættelse af serviceniveauet for det pågældende område.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg til projektet, fører Vandsektortilsynet ikke tilsyn hermed efter reglerne i kapitel 2. Selskabet er dog fortsat forpligtet til at overholde kravene i kapitel 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 12 om Vandsektortilsynets tilsyn.

4.2. Supplerende tiltag

Supplerende tiltag er tiltag, der har til formål at reducere skadesomkostningerne fra tag- og overfladevand, men uden at serviceniveauet øges, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 4.

Supplerende tiltag vil typisk bestå af mindre justeringer af eller tilføjelser til eksisterende infrastruktur, f.eks. ved at eksisterende kantsten/fortov hæves i forbindelse med spildevandsforsyningsselskabets øvrige anlægsaktiviteter, f.eks. separering af eksisterende fælleskloak, for derigennem at reducere konkrete skader umiddelbart omkring tiltaget. Tiltagene er typisk kendetegnet ved, at skadesreduktionen kan opnås forholdsvist billigt. Supplerende tiltag kan derfor i de relevante tilfælde være en hensigtsmæssig måde at reducere skadesomkostninger på, som supplement eller alternativ til at øge serviceniveauet generelt for et område.

For at spildevandsforsyningsselskabet må lave supplerende tiltag, skal følgende betingelser være opfyldt:

1. Det supplerende tiltag må ikke have til formål at øge serviceniveauet for håndtering af tag- og overfladevand for området generelt, jf. § 3, stk. 4, nr. 1.
2. Det skal fremgå af kommunens spildevandsplan, at selskabet generelt må udføre supplerende tiltag, jf. § 3, stk. 4, nr. 2.
3. Det supplerende tiltag skal udføres i sammenhæng med et andet af selskabets anlægsprojekter (*hovedprojektet*), og anlægsomkostningerne til de supplerende tiltag må højst udgøre 5 pct. af anlægsomkostningerne til hovedprojektet, jf. § 3, stk. 4, nr. 3.
4. Selskabet skal dokumentere, at det supplerende tiltag indebærer en samfundsøkonomisk nettogevinst, jf. § 3, stk. 4, nr. 4.

5. Selskabet skal dokumentere, at det supplerende tiltag er selskabsøkonomisk omkostningseffektivt, jf. § 3, stk. 4, nr. 5.

Det bemærkes, at supplerende tiltag – ligesom andre klimatilpasningsprojekter (og andre projekter i øvrigt) – også kan være omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5, således at der f.eks. er krav til omkostningsfordeling og skriftlig aftale.

4.2.1. Reduktion af skadesomkostninger

Supplerende tiltag må *ikke* have til formål at øge serviceniveauet for tag- og overfladevand for området generelt. Med område kan forstås f.eks. en bydel eller et vandopland fastsat efter Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse. Formålet med supplerende tiltag er i stedet at reducere skadesomkostningerne for et afgrænset, mindre område, f.eks. en eller flere konkrete ejendomme.

4.2.2. Skal fremgå at spildevandsplan

Det skal fremgå af kommunalbestyrelsens spildevandsplan, at spildevandsforsyningsselskabet generelt må udføre supplerende tiltag efter omkostningsbekendtgørelsens regler, jf. § 5, nr. 5, i Miljøministeriets spildevandsbekendtgørelse.

Det følger af kravene, at det skal være en gældende spildevandsplan (eller et tillæg hertil). Ligeledes følger det af reguleringen, at spildevandsplanen konkret skal henvise til omkostningsbekendtgørelsens regler om supplerende tiltag (§ 3, stk. 4) eller til § 5, nr. 5, i Miljøministeriets spildevandsbekendtgørelse. Endelig skal det bemærkes, at spildevandsplanen ikke skal henvise til de enkelte hovedprojekter eller konkrete supplerende tiltag, da der er tale om en overordnet tilladelse til, at spildevandsforsyningsselskabet helt generelt anvender supplerende tiltag, hvor det kan vise sig relevant inden for de fem kriterier angivet i omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 4, jf. afsnit 4.2. Da spildevandsplanen skal tillade selskabet *generelt* at udføre supplerende tiltag, følger det, at kommunalbestyrelsen ikke kan begrænse anvendelsen af supplerende tiltag i spildevandsplanen f.eks. geografisk eller i relation til konkrete hovedprojekter.

Det følger desuden af formuleringen om, at spildevandsforsyningsselskabet generelt *må* udføre supplerende tiltag, at det er frivilligt for selskabet, om det vil benytte sig af muligheden. En anden part, f.eks. kommunen, kan således ikke *pålægge* selskabet at benytte sig af muligheden for at etablere supplerende tiltag, hverken konkret eller generelt.

4.2.3. Skal udføres i sammenhæng med et hovedprojekt

Supplerende tiltag skal udføres *i forbindelse* med et af *spildevandsforsyningsselskabets anlægsprojekter*, kaldet hovedprojektet (i denne sammenhæng antages det, at et selskabs andel af et medfinansieringsprojekt også anses for at være selskabets projekt). Med ”forbindelse” forstås, at der er en umiddelbar og naturlig sammenhæng, således at de supplerende tiltag etableres inden for samme projekt/arbejdsområde og inden for samme tidsramme som hovedprojektet. Supplerende tiltag kan således ikke udføres uden tilknytning til et anlægsprojekt. Ligeledes følger det, at supplerende tiltag ikke kan udføres i forbindelse med anlægsprojekter, som selskabet ikke i øvrigt er en del af, f.eks. en privat bygherres byggeri. Selskabets anlægsprojekt kan godt være i samarbejde med andre parter, men *hovedprojektet* anses i denne sammenhæng kun for at være selskabets andel af et sådant fælles anlægsprojekt.

Samtidig må de supplerende tiltag kun være af begrænset omfang set i forhold til hovedprojektet. Selskabets udgifter til de supplerende tiltag må tilsammen højst udgøre 5 pct. af selskabets udgifter til hovedprojektet, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 4, nr. 3.

Udgangspunktet for grænsen på 5 pct. vil af praktiske årsager være spildevandsforsyningsselskabets budgetterede udgifter. Hvis de faktiske udgifter til hovedprojektet på grund af uforudsete, udefrakommende forhold afviger fra de udgifter, der er lagt til grund for omfanget af supplerende tiltag, påvirker det ikke vurderingen af, om grænsen på 5 pct. er overholdt.

Ændrede udgifter som følge af, hvad der kan karakteriseres som forudsigelige forhold eller pga. forhold, der ikke kan anses for udefrakommende for spildevandsforsyningsselskabet, påvirker derimod vurderingen af, om 5 pct. grænsen er overholdt. Dvs. hvis selskabet kan anses for på forhånd at have haft kendskab til de forhold, der medfører ændrede udgifter, eller at de hidrører fra ændringer af projektet, der ligger inden for selskabets kontrol, kan det medføre, at det er de faktiske udgifter, der lægges til grund for vurderingen af, om 5 pct. grænsen er overholdt.

4.2.4. Skal indebære samfundsøkonomisk nettogevinst

Spildevandsforsyningsselskabet skal dokumentere, at det supplerende tiltag indebærer en samfundsøkonomisk nettogevinst. Selskabet skal anvende de beregnings*metoder*, som fremgår af bilag 1 i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse, men selskabet skal alene dokumentere *en nettogevinst* ved det supplerende tiltag, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 4, nr. 4. Der er således ikke krav til størrelsen af denne nettogevinst (ud over at den er positiv), og selskabet skal ligeledes ikke beregne et serviceniveau. Når selskabet anvender *beregningsmetoden* i serviceniveaubekendtgørelsens bilag 1, skal selskabet således *ikke:*

- Regne på mindst to forskellige løsningstiltag (se dog dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet i afsnit 8).
- Regne på mindst to serviceniveauer per løsningstiltag.
- Udføre en følsomhedsanalyse.

Selskabet skal fortsat anvende de trin i serviceniveaubekendtgørelsens bilag 1, der er en forudsætning for at kunne beregne en nettogevinst af det konkrete supplerende tiltag. Selskabets ressourceforbrug til beregning af nettogevinsten ved det supplerende tiltag bør i denne sammenhæng være proportionalt med selskabets udgifter til det supplerende tiltag. Detaljeringsgraden af de enkelte trin i beregningerne af nettogevinsten kan således afhænge af udgifternes omfang/størrelse.

4.2.5. Dokumentation i forhold til supplerende tiltag

Spildevandsforsyningsselskabet skal i forhold til supplerende tiltag dokumentere følgende:

- At tiltaget indebærer samfundsøkonomisk nettogevinst i form af en beregning eller overslag udført efter beregningsmetoden i serviceniveaubekendtgørelsens bilag 1.
- At der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning, jf. afsnit 4.3. Denne dokumentation er beskrevet nærmere i afsnit 8.

Herudover skal selskabet overholde følgende krav:

- Projektet må ikke øge serviceniveauet for tag- og overfladevand for området generelt. Det kan f.eks. dokumenteres ved hjælp af en redegørelse, der viser (f.eks. i form af kortmateriale), at det supplerende tiltag reducerer skadesomkostninger i et afgrænset område og ikke hæver serviceniveauet generelt.
- Det skal fremgå af en gældende spildevandsplan (eller tillæg hertil), at selskabet må udføre supplerende tiltag. Det kan f.eks. dokumenteres vha. et link og en henvisning til den gældende spildevandsplan, hvoraf det fremgår.
- Tiltaget udføres i sammenhæng med et hovedprojekt, og at loftet på 5 pct. er overholdt. Det kan f.eks. dokumenteres ved hjælp af en redegørelse for hovedprojektet og angivelse af det økonomiske omfang af hhv. selskabets andel af hovedprojektet og summen af alle de supplerende tiltag i forbindelse med hovedprojektet.

Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg til projektet, skal dokumentationen indsendes i forbindelse hermed.

Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, fører Vandsektortilsynet ikke tilsyn hermed efter reglerne i kapitel 2, men selskabet er fortsat forpligtet til at udarbejde dokumentationen. Det bemærkes dog generelt, at kommunen kan bede selskabet om dokumentation i forbindelse med takstgodkendelser i de tilfælde, hvor Vandsektortilsynet ikke fører tilsyn.

Der henvises i øvrigt til afsnit 12 om Vandsektortilsynets tilsyn.

4.3. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

Spildevandsforsyningsselskabet skal dokumentere, at der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af serviceniveauet. Ligeledes skal selskabet i forbindelse med supplerende tiltag dokumentere, at det supplerende tiltag er selskabsøkonomisk omkostningseffektivt. Reglerne om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet fremgår af omkostningsbekendtgørelsens bilag 1 og er uddybet i afsnit 8.

4.4. Projekter med andet hovedformål med afledt klimatilpasningseffekt

Et projekt, der som *afledt effekt* medfører et højere serviceniveau for tag- og overfladevand eller afværgede skadesomkostninger, er på visse betingelser fritaget fra kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1-4, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 5.

Et eksempel kan være et projekt, hvor en del af regnvandet afkobles fra et fælleskloakeret område via et separeringsprojekt med det hovedformål at reducere overløb fra fælleskloakken ned til et mål fastsat i den kommunale spildevandsplan. Sådan et projekt kan have en afledt klimatilpasningseffekt, idet de resterende ejendomme tilsluttet fælleskloakken efter afkoblingen kan opleve færre oversvømmelser og dermed forhøjet serviceniveau.

Det er en forudsætning for, at udgifter til projekter er *undtaget* fra kravene i § 3, stk. 1-4, at spildevandsforsyningsselskabet redegør for, at:

- Hovedformålet med projektet er at leve op til et andet statsligt eller kommunalt fastsat, pålagt eller godkendt mål (herunder håndtering af terrænnært grundvand jf. § 4) *og*

- tiltaget ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål.

Det er i denne sammenhæng ikke vigtigt, om den afledte effekt f.eks. indgår i et kommunalt mål, så længe ovennævnte krav er opfyldt. I ovennævnte eksempel kunne kommunen f.eks. også have et mål om klimatilpasning for tag- og overfladevand, men fordi klimatilpasningseffekten af det konkrete projekt alene er afledt, anses projektet ikke for et projekt med flere formål af den grund.

Projekter med andet hovedformål, der opfylder betingelserne her, kan kombineres med supplerende tiltag, jf. afsnit 4.2, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Ligeledes skal sådanne projekter, såfremt de er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5, opfylde kravene i kapitel 5 om f.eks. selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet, omkostningsfordeling og skriftlig aftale. Afledte effekter har ikke betydning for, om et projekt anses for et projekt med flere formål, jf. uddybning i afsnit 2.2 med definition af projekter med flere formål.

Reglerne medfører ikke et *krav* om, at spildevandsforsyningsselskaberne skal afdække, om alle deres projekter har en afledt klimatilpasningseffekt.

Hvis et projekt har en afledt klimatilpasningseffekt, skal spildevandsforsyningsselskabet i forbindelse med sin dokumentation ikke redegøre *kvantitativt* for den afledte effekt, da størrelsen af effekten ikke har betydning for, om den kan anses for afledt.

4.4.1. Redegørelse for hovedformål

Spildevandsforsyningsselskabet skal redegøre for, hvad hovedformålet er. Herunder skal selskabet redegøre for det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål, som projektet bidrager til at opfylde.

Hvis hovedformålet med projektet f.eks. er reduktion af overløb fra fælleskloakken, kan spildevandsforsyningsselskabet f.eks. vedlægge kopi af eller henvise konkret med et link til det kommunale mål om reduktion af overløb. Hovedformålet kan ligeledes være håndtering af terrænnært grundvand.

4.4.2. Dokumentation for dimensionering

Spildevandsforsyningsselskabet skal dokumentere, at de pågældende tiltag ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål. Den konkrete formulering af målet er i den forbindelse vigtig for, hvorledes selskabet kan redegøre for, at projektets dimensionering er nødvendig for at opfylde målet.

Hvis projektet omfatter afkobling af en del af regnvandet fra et fælleskloakeret område, kan spildevandsforsyningsselskabet f.eks. fremlægge en redegørelse med resultaterne af beregninger, der viser, at hvis det givne område/antal ejendomme afkobles for regnvand, medfører det, at overløbsfrekvensen fra fælleskloakken reduceres til det målsatte.

Såfremt et projekt eller anlæg dimensioneres større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål, og som konsekvens af denne overdimensionering medfører et højere serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand eller afværgede skadesomkostninger, anses projektet for at være et klimatilpasningsprojekt. I så fald er projektet *ikke* fritaget for kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1-4.

4.4.3. Dokumentation og tilsyn i forhold til projekter med andet hovedformål

Hvis der i et projekt med et andet hovedformål end klimatilpasning fremgår en afledt effekt ift. klimatilpasning, skal spildevandsforsyningsselskabet dokumentere følgende:

- Redegøre for, at hovedformålet med projektet er at leve op til et andet statsligt eller kommunalt fastsat, pålagt eller godkendt mål. Det kan f.eks. bestå af en projektbeskrivelse, hvoraf hovedformålet for projektet fremgår, suppleret med det mål, projektet bidrager til at opfylde og en kort beskrivelse af hvorledes projektet bidrager til at opfylde målet. Hvis projektet inkl. hovedformålet hermed er beskrevet i en gældende spildevandsplan, kan f.eks. en kopi af relevante afsnit herfra anvendes som dokumentation, eller et link til spildevandsplanen og en angivelse af det relevante afsnit.
- Dokumentere, at tiltaget ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål. Det kan f.eks. bestå af en redegørelse for det overordnede grundlag for dimensioneringen af projektet eller anlægget, hvoraf det fremgår, at dimensioneringen ikke er større end nødvendigt, med relevante henvisninger til beregningerne, så det er tydeligt, hvor i beregningerne de relevante pointer i redegørelsen kan ses, og hvad der i redegørelsen er lagt vægt på. Som udgangspunkt forventes det ikke, at selve beregningerne vedlægges, da de ofte vil være relativt omfattende, men de væsentligste valg, betingelser og kriterier for modelberegningerne eller tilsvarende (såsom valg af regn hændelse eller lignende) bør fremgå sammen med de overordnede resultater.
- Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal dokumentationen indsendes i forbindelse hermed.
- Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, fører Vandsektortilsynet ikke tilsyn hermed, men selskabet er fortsat forpligtet til at udarbejde dokumentationen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 12 om Vandsektortilsynets tilsyn.

5. Spildevandsforsyningsselskabers udgifter vedrørende terrænnært grundvand (bekendtgørelsens kapitel 3)

I dette afsnit gennemgås de regler, der gælder for selskabernes udgifter til projekter vedrørende terrænnært grundvand. Først gennemgås hvad der forstås ved projekter vedrørende terrænnært grundvand, hvorefter de krav, der gælder for denne type projekter, gennemgås. Det bemærkes, at et projekt vedrørende terrænnært grundvand også samtidig kan være omfattet af reglerne i bekendtgørelsens kapitel 2 og/eller 5.

- Projekter vedrørende håndtering af terrænnært grundvand skal forstås i denne sammenhæng som projekter, der håndterer terrænnært grundvand, dvs. som har en generel grundvandssænkende effekt på det terrænnære grundvand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 1, og beregningsbekendtgørelsens § 1

Dette inkluderer dog *ikke* projekter med et andet hovedformål, der har en afledt effekt på håndtering af terrænnært grundvand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 3.

Det bemærkes, at i medfør af ændringsloven fra 2025 kan spildevandsforsyningsselskaber alene gennemføre projekter vedrørende terrænnært grundvand i områder inden for eksisterende eller planlagte kloakerede områder med håndtering af tag- og overfladevand jf. miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 2.

Det følger af ovenstående, at bl.a. følgende i denne sammenhæng *ikke* anses for projekter vedrørende terrænnært grundvand:

- Projekter eller dele heraf, der ikke håndterer terrænnært grundvand, f.eks. klimatilpasningsprojekter i forhold til tag- og overfladevand.

Projekter, der ikke er håndtering af terrænnært grundvand, er ikke omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3. Sådanne projekter kan dog fortsat være omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2 og/eller 5 afhængig af projekttypen.

Projekter vedrørende terrænnært grundvand, som er omfattet af bekendtgørelsens kapitel 2 og/eller 5, skal også opfylde kravene i kapitel 2 og/eller 5.

5.0.1. Krav til projekter vedrørende terrænnært grundvand efter kapitel 3

Spildevandsforsyningsselskabets projekter vedrørende terrænnært grundvand er omfattet af følgende krav, jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3:

- Samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed: Selskabet kan alene indregne udgifter, som er nødvendige ift. den pålagte *forsyningspligt,* der er baseret på en beregning af samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed jf. beregningsbekendtgørelsen.

Det bemærkes, at for spildevandsforsyningsselskabets projekter vedrørende terrænnært grundvand er der *ikke* fastsat et krav om dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet i omkostningsbekendtgørelsen. Dette er begrundet med, at spildevandsforsyningsselskabets beregning af, om et projekt er samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt efter reglerne i beregningsbekendtgørelsen, også vil omfatte en afklaring af, om et projekt vedrørende terrænnært grundvand er selskabsøkonomisk

omkostningseffektivt, og dokumentationen herfor vil derfor være indeholdt i dokumentationen af samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed.

Herudover *kan* selskabets projekter til håndtering af terrænnært grundvand være omfattet af krav til aftale og omkostningsfordeling, jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5.

5.1. Forpligtende samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau

Med forpligtende samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau forstås her den forsyning af områder for terrænnært grundvand, som selskabets samfundsøkonomiske beregning viser er samfundsøkonomisk hensigtsmæssig, jf. Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse. Se nærmere herom i Miljøstyrelsens vejledning til beregningsbekendtgørelsen.

5.1.1. Det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau

Spildevandsforsyningsselskabet må alene i bidrag efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, 1. pkt. indregne (dvs. takstfinansiere) de udgifter, der er nødvendige for at opnå det samfundsøkonomiske hensigtsmæssige niveau for terrænnært grundvand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 1.

Det fremgår af ændringsloven fra 2025, at spildevandsforsyningsselskaberne bliver forpligtede til at gennemføre en samfundsøkonomisk beregning efter reglerne i beregningsbekendtgørelsen. Den samfundsøkonomiske beregning skal afdække, om et projekt vedrørende terrænnært grundvand er samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt, hvilket er en forudsætning for at projektet vil skulle gennemføres.

Spildevandsforsyningsselskaberne vil kunne indregne udgifter forbundet med den krævede samfundsøkonomiske beregning i bidrag efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, uanset beregningens resultat. Dvs. at spildevandsvandsforsyningsselskabet kan indregne udgifter til de samfundsøkonomiske beregninger både i de tilfælde, hvor et projekt viser sig at være samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt og i det tilfælde, hvor et projekt vedrørende terrænnært grundvand ikke er samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt.

5.1.2. Højere serviceniveau end det forpligtende

Spildevandsforsyningsselskabet må, efter frivillig aftale med en eller flere parter, etablere og drive anlæg med et højere serviceniveau i forhold til terrænnært grundvand end det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige, jf. spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 5. Selskabet må dog fortsat kun afholde omkostninger svarende til opnåelse af det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau, dvs. at andre parter skal afholde de meromkostninger til etablering og drift af anlægget, der er forbundet med det forhøjede niveau. Dette er uddybet i afsnit 7.2.

5.1.3. Dokumentation i forhold til det forpligtende samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau

Spildevandsforsyningsselskabet skal i forhold til det forpligtende samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau for projekter vedrørende terrænnært grundvand kunne dokumentere følgende:

- Første gang selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse heraf) til et projekt, der tager sigte på at opnå det samfundsøkonomiske hensigtsmæssige niveau for håndtering af terrænnært grundvand for et givent område, jf. reglerne i Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse, fører Vandsektortilsynet tilsyn med, at metoden i beregningsbekendtgørelsen er fulgt og at projektet tager sigte på at opnå det samfundsøkonomiske hensigtsmæssige niveau, jf. ØR-bekendtgørelsens

§ 8, stk. 4. Spildevandsforsyningsselskabet har pligt til at offentliggøre en række informationer om fastsættelsen af det samfundsøkonomiske hensigtsmæssige niveau for håndtering af terrænnært grundvand på selskabets hjemmeside jf. beregningsbekendtgørelsen. Dokumentationen kan f.eks. være et link til den pågældende hjemmeside.

- Ved efterfølgende ansøgninger om tillæg (eller forhåndsgodkendelser heraf) til et projekt, der tager sigte på at opnå det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau for håndtering af terrænnært grundvand for det pågældende område, fører Vandsektortilsynet som udgangspunkt ikke tilsyn med, at metoden er fulgt. Dokumentationen herfor kan f.eks. være et link og en henvisning til en gældende spildevandsplan, hvor projektet (med den valgte grundvandssænkende foranstaltning) fremgår, hjemmeside med informationer om den valgte samfundsøkonomisk hensigtsmæssige grundvandssænkende foranstaltning eller reference til tidligere indsendt dokumentation vedrørende valg af grundvandssænkende foranstaltning for det pågældende område.

Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg til projektet, fører Vandsektortilsynet ikke tilsyn hermed efter reglerne i kapitel 3, men selskabet er fortsat forpligtet til at overholde kravene i kapitel 3.

Der henvises i øvrigt til afsnit 12 om Vandsektortilsynets tilsyn.

5.2. Projekter med andet hovedformål med afledt effekt på terrænnært grundvand

Et projekt, der som *afledt effekt* medfører en generel grundvandssænkende effekt på det terrænnære grundvand, er på visse betingelser fritaget fra kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 1.

Et eksempel kan være et klimatilpasningsprojekt for tag- og overfladevand, hvor håndteringen af tag- og overfladevand medfører reduceret infiltration, og de omfattede ejendomme kan opleve, at det terrænnære grundvandsspejl derfor sænkes.

Det er en forudsætning for, at udgifter til projekter er *undtaget* fra kravene i § 4, stk. 1, at spildevandsforsyningsselskabet redegør for, at:

- hovedformålet med projektet er at leve op til et (eller flere) *andet* statsligt eller kommunalt fastsat, pålagt eller godkendt mål end terrænnært grundvand *og*
- tiltaget ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det (eller de) statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål, der *ikke* vedrører terrænnært grundvand

Det er i denne sammenhæng ikke vigtigt, om den afledte effekt f.eks. indgår i et kommunalt mål, så længe ovennævnte krav er opfyldt.

Der kan også være en afledte effekt i projekter med flere formål jf. afsnit 6.1.

Reglerne medfører ikke et *krav* om, at spildevandsforsyningsselskaberne skal afdække, om alle deres projekter har en afledt effekt på terrænnært grundvand.

Hvis et projekt har en afledt effekt på terrænnært grundvand, skal spildevandsforsyningsselskabet i forbindelse med sin dokumentation ikke redegøre *kvantitativt* for den afledte effekt, da størrelsen af effekten ikke har betydning for, om den kan anses for afledt.

5.2.1. Redegørelse for hovedformål

Spildevandsforsyningsselskabet skal redegøre for, hvad hovedformålet er. Herunder skal selskabet redegøre for det eller de statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål, som projektet bidrager til at opfylde, herunder at der ikke er tale om håndtering af terrænnært grundvand.

Hvis hovedformålet med projektet f.eks. er forhøjelse af serviceniveauet for tag- og overfladevand, kan spildevandsforsyningsselskabet dokumentere dette over for Vandsektortilsynet ved at vedlægge kopi af eller henvise konkret med et link til den kommunale spildevandsplan.

5.2.2. Dokumentation for dimensionering

Spildevandsforsyningsselskabet skal dokumentere, at de pågældende tiltag ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det eller de statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål. Den konkrete formulering af målet er i den forbindelse vigtig for, hvorledes selskabet kan redegøre for, at projektets dimensionering er nødvendig for at opfylde målet. Det bemærkes, at hovedformålet i dette tilfælde *ikke* kan være håndtering af terrænnært grundvand, idet den afledte effekt vedrørende terrænnært grundvand i dette tilfælde skulle have indgået i den samfundsøkonomiske beregning af projektet vedrørende terrænnært grundvand.

Såfremt et projekt eller anlæg dimensioneres større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål, og som konsekvens af denne overdimensionering medfører et højere niveau end det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige for terrænnært grundvand, anses projektet for at være et projekt vedrørende terrænnært grundvand. I så fald er projektet *ikke* fritaget for kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 1.

5.2.3. Dokumentation og tilsyn i forhold til projekter med andet hovedformål

Hvis der i et projekt med et andet hovedformål end håndtering af terrænnært grundvand fremgår en afledt effekt ift. terrænnært grundvand, skal spildevandsforsyningsselskabet dokumentere følgende:

- Redegøre for, at hovedformålet med projektet er at leve op til et andet statsligt eller kommunalt fastsat, pålagt eller godkendt mål end terrænnært grundvand. Det kan f.eks. bestå af en projektbeskrivelse, hvoraf hovedformålet for projektet fremgår, suppleret med det mål, projektet bidrager til at opfylde og en kort beskrivelse af hvorledes projektet bidrager til at opfylde målet. Hvis projektet inkl. hovedformålet hermed er beskrevet i en gældende spildevandsplan, kan f.eks. en kopi af relevante afsnit herfra anvendes som dokumentation, eller et link til spildevandsplanen og en angivelse af det relevante afsnit.
- Dokumentere, at tiltaget ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål. Det kan f.eks. bestå af en redegørelse for det overordnede grundlag for dimensioneringen af projektet eller anlægget, hvoraf det fremgår, hvorfor dimensioneringen ikke er større end nødvendigt, med relevante henvisninger til beregningerne, så det er tydeligt, hvor i beregningerne de relevante pointer i redegørelsen kan ses, og hvad der i redegørelsen er lagt vægt på. Som udgangspunkt forventes det ikke, at selve beregningerne vedlægges, da de ofte vil være relativt omfattende, men de væsentligste valg, betingelser og kriterier for modelberegningerne eller tilsvarende (såsom valg af regn hændelse eller lignende) bør fremgå sammen med de overordnede resultater.
- Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal dokumentationen indsendes i forbindelse hermed.

- Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, fører Vandsektortilsynet ikke tilsyn hermed, men selskabet er fortsat forpligtet til at udarbejde dokumentationen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 12 om Vandsektortilsynets tilsyn.

6. Projekter med flere formål (bekendtgørelsens kapitel 4)

I dette afsnit gennemgås dokumentationskravene til projekter, der opfylder flere formål.

Projekter med flere formål er defineret i § 2, nr. 4, som projekter, hvor flere formål kombineres, herunder f.eks. klimatilpasning for tag- og overfladevand, håndtering af terrænnært grundvand og indsatser for håndtering af overløb.

Der kan være tilfælde, hvor et projekt bidrager til at opfylde flere statslige eller kommunalt fastsatte krav eller mål for spildevandsforsyningsselskabet, dvs. hvor man i et projekt med flere formål evt. kan opnå en synergieffekt i forhold til løsning af flere af selskabets opgaver (herunder klimatilpasning og håndtering af terrænnært grundvand). Herudover kan projektet være omfattet af flere projektkategorier i omkostningsbekendtgørelsen. Eksempler på dette kan være ét projekt, der rummer:

- både klimatilpasning for tag- og overfladevand (kapitel 2) og håndtering af terrænnært grundvand (kapitel 3)
- håndtering af terrænnært grundvand (kapitel 3), hvor en del af anlægget f.eks. er et åbent bassin på fremmed grund (kapitel 5)
- klimatilpasning for tag- og overfladevand (kapitel 2) kombineret med opfyldelse af et mål for selskabet om f.eks. reduceret overløb fra kloak (ikke nødvendigvis i sig selv omfattet af omkostningsbekendtgørelsen)

Projekter, der ikke er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2, 3 eller 5, er heller *ikke* omfattet af kapitel 4. Dvs., at et projekt, der har flere formål, men hvor ingen dele af (eller formål med) projektet opfylder betingelserne for at være omfattet af omkostningsbekendtgørelsen i øvrigt, *ikke* skal opfylde betingelserne i kapitel 4. Det kan f.eks. være et projekt, hvor en udvidelse af renseanlægget både opfylder et mål om øget rensning for medicinrester og et mål om reduceret overløb, men hvor ingen dele af projektet er omfattet af bekendtgørelsens kapitel 2, 3 eller 5, dvs. der ikke opnås et øget serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand, ikke håndteres terrænnært grundvand jf. beregningsbekendtgørelsen og/eller der ikke er andre parter involveret.

6.1. Krav til projekter med flere formål

Det fremgår af § 5, at projekter med flere formål skal overholde følgende krav ud over, hvad der i øvrigt måtte gælde for projektet:

- Hvis projektet opfylder betingelserne for at være et klimatilpasningsprojekt, er det et klimatilpasningsprojekt og skal overholde kravene i § 3.
- Hvis projektet opfylder betingelserne for at være et terrænnært grundvandsprojekt, er det et projekt til håndtering af terrænnært grundvand og skal overholde kravene i § 4.
- Dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet skal opfylde kravene i bilag 1.

Afledte effekter anses i sagens natur ikke for et formål i den samlede vurdering af, om der er tale om et projekt med flere formål omfattet af § 5.

Hvis projektet herudover opfylder betingelserne for at være et projekt uden for selskabets egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt, skal det ligeledes overholde kravene i § 6.

Et projekt kan således være *både* et klimatilpasningsprojekt *og* et terrænnært grundvandsprojekt *og* omfattet af reglerne om et projekt uden for selskabets egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt. Herudover kan projektet tilgodese øvrige mål for selskabet, f.eks. reduktion af overløb fra kloak, der ikke i sig selv er omfattet af særskilte dokumentationskrav mv.

Selskabet skal således opfylde alle de dokumentationskrav, der gælder for de enkelte dele af projektet.

6.2. Fordeling af dokumentationskrav

Som udgangspunkt skal dokumentationskravet omfatte hele det samlede projekt. Et projekt kan dog opdeles ift. hvilke dokumentationskrav, de enkelte dele af projektet er omfattet af. Det følger bl.a. af bemærkningerne til ændringsloven fra 2020 vedr. § 3, nr. 2, hvoraf det fremgår, at hvis der søges tillæg til et projekt, der har klimatilpasning som formål, men som også bidrager til at efterleve øvrige statslige eller kommunalt fastsatte mål, vil selskabet kunne vælge at søge om særskilt tillæg til den sidstnævnte del af omkostningerne efter reglerne om tillæg til andre mål i ØR-bekendtgørelsen. Tilsvarende vil gøre sig gældende, hvis formålet er håndtering af terrænnært grundvand, eller hvis et projekt både har klimatilpasning og håndtering af terrænnært grundvand som formål. Det medfører for sidstnævnte, at hvis et projekt f.eks. omfatter en del, der udgør et klimatilpasningsprojekt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, og en del, der udgør et terrænnært grundvandsprojekt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, og udgifterne til de pågældende dele kan fordeles mellem dem, vil de respektive dokumentationskrav kun skulle opfyldes for de enkelte dele af projektet. Det kan i den sammenhæng være nødvendigt at skønne en omkostningsfordeling for konkrete dele af projektet, der bidrager til flere formål. Det er frivilligt, om selskabet vil opdele et projekt jf. ovenstående, eller om selskabet udarbejder dokumentation for det samlede projekt.

Dette har især betydning for, hvorledes krav om dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet skal opfyldes, hvilket gennemgås yderligere i afsnit 8.5.

Den relevante dokumentation for et projekt med flere formål kan udarbejdes samlet eller hver for sig, alt efter hvad der konkret er mest hensigtsmæssigt, så længe kravene til dokumentation er overholdt (f.eks. tidspunktet for udarbejdelse, indsendelse og offentliggørelse).

7. Spildevandsforsyningsselskabers projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt (bekendtgørelsens kapitel 5, § 6)

I dette afsnit gennemgås de regler, der gælder for selskabernes investeringer i projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt. Først gennemgås hvornår et projekt er omfattet af kapitel 5, hvorefter de krav, der gælder for denne type projekter, gennemgås. Herunder gennemgås hvad der forstås ved parter i sådanne projekter, og hvad der forstås ved nytte.

Det bemærkes, at et projekt efter kapitel 5 også samtidig kan være et klimatilpasningsprojekt og dermed tillige være omfattet af reglerne i bekendtgørelsens kapitel 2. Endvidere kan et projekt i kapitel 5 være et projekt vedrørende terrænnært grundvand og dermed tillige være omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3.

For visse af spildevandsforsyningsselskabets projekttyper, uanset om der er tale om klimatilpasningsprojekter, projekter vedrørende terrænnært grundvand eller øvrige projekter, skal en række betingelser være opfyldt. Det drejer sig om følgende projekttyper, som fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2:

Projekttype 1: Projekter om etablering eller drift af anlæg, som både har nytte for selskabet og en eller flere andre parter, uanset om anlægget ejes helt eller delvist af selskabet eller den eller de andre parter.

Projekttype 2: Projekter på grundlag af aftaler, jf. spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 5, hvor selskabet mod betaling forpligter sig til

A. at etablere og opretholde et højere serviceniveau i selskabets håndtering af spildevand eller et højere niveau end den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige grundvandsænkende foranstaltning vedrørende terrænnært grundvand, end det, selskabet er forpligtet til, *og/eller*
B. at selskabet etablerer og driver anlæg til håndtering af spildevand eller terrænnært grundvand, som samlet set er dyrere end nødvendigt til varetagelse af selskabets opgaver.

Projekttype 3: Projekter i vandløb, som ikke er omfattet af nr. 1 eller 2, og projekter om etablering eller anvendelse af åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand på fremmed grund, som ikke er omfattet af nr. 1 eller 2, uanset om anlægget ejes helt eller delvist af selskabet, eller det ejes af andre.

Bemærk, at et projekt godt kan være omfattet af både projekttype 1 og 2 – men at et projekt kun kan omfattes af projekttype 3, hvis det *hverken* er omfattet af projekttype 1 *eller* 2.

Projekter, der ikke er omfattet af ovenstående liste, er *ikke* omfattet af reglerne i kapitel 5. Sådanne projekter vil fortsat være omfattet af de almindelige bestemmelser i spildevandsbetalingsloven, herunder at selskabet kun må takstfinansiere nødvendige udgifter, jf. spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4. Bemærk dog, at hvis projekterne er *klimatilpasningsprojekter*, jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2, vil projekterne være omfattet af bestemmelserne heri om bl.a. serviceniveau og selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet (se afsnit 4). Endvidere hvis projekterne vedrører *terrænnært grundvand*, jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3, vil projekterne være omfattet af bestemmelserne om bl.a. nødvendige udgifter i forhold til selskabets forsyningspligt med terrænnært grundvand (se afsnit 5).

7.0.1. Krav til projekter efter kapitel 5

Spildevandsforsyningsselskabets projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt, dvs. alle projekttyper 1-3, er omfattet af følgende krav, jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5:

- Krav om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet. Dokumentationen skal *tilvejebringes* inden projektet påbegyndes, men først indsendes i forbindelse med Vandsektortilsynets øvrige tilsyn. Dette krav gælder dog ikke for selskabets håndtering af terrænnært grundvand.
- Krav til skriftlig aftale. Aftalen skal indsendes til Vandsektortilsynet inden anlæggelsen af projektet påbegyndes (med anlæggelse forstås den fysiske etablering af anlægget), men der føres først tilsyn i forbindelse med Vandsektortilsynets øvrige tilsyn.
- Krav til omkostningsfordeling. Redegørelserne i forbindelse med omkostningsfordelingen indsendes til Vandsektortilsynet i forbindelse med tilsynets øvrige tilsyn.

Bemærk, at klimatilpasningsprojekter, uanset om de falder ind under ovennævnte projekttyper, herudover også skal opfylde kravene vedrørende bl.a. serviceniveau og selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet i medfør af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2.

Bemærk, at projekter vedrørende terrænnært grundvand, uanset om de falder ind under ovennævnte projekttyper, herudover også skal opfylde kravene vedrørende bl.a. samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed, jf. Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse, som også vil afdække selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.

Øvrige projekttyper, der hverken er klimatilpasningsprojekter, projekter vedrørende terrænnært grundvand eller falder ind under ovennævnte projekttyper 1-3, er alene omfattet af de grundlæggende krav i spildevandsbetalingsloven om, at selskabet alene må takstfinansiere nødvendige udgifter, jf. spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4.

7.0.2. Hvad forstås ved andre parter

I omkostningsbekendtgørelsens sammenhæng forstås ved en anden part en part, som spildevandsforsyningsselskabet er nødt til at indgå en aftale med eller på anden vis samarbejder med som en del af et projekt. Det vil f.eks. typisk være følgende:

- En grundejer, der lægger grund til hele eller dele af projektet (herunder grundejerforeninger og vejlaug).
- En anlægsejer, der lægger anlæg til hele eller dele af projektet.
- En part, der tilføjer projektet elementer, der ikke bidrager til selskabets håndtering af spildevand eller terrænnært grundvand.
- En part, på hvis anmodning selskabet etablerer en løsning, der ikke er selskabsøkonomisk omkostningseffektiv eller løsning, der har et højere serviceniveau end det, selskabet er forpligtet til eller et højere niveau end den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige grundvandsænkende foranstaltning vedrørende terrænnært grundvand.

I det omfang de ikke falder ind under afgrænsningen ovenfor, anses følgende dermed som udgangspunkt *ikke* som andre parter:

- Myndigheder, der udfører myndighedsopgaver omkring et projekt.

- Naboer til et projekt eller anlæg
- Brugere/besøgende af et anlæg, f.eks. et grønt område hvor selskabet etablerer et regnvandsbassin.
- Ejendomsejere, virksomheder og andre spildevandsforsyningsselskaber, der har gavn af projektets tilsigtede funktion, f.eks. i form af reducerede oversvømmelser og færre kapacitetsproblemer i kloaksystemet.
- Entreprenører, håndværkere, rådgivere etc. som engageres til at planlægge eller anlægge projektet.
- Interessenter, der bidrager med høringsinput til et projekt.

Det bemærkes, at hvorvidt udviklere (”developere”) vil kunne anses som en part i et projekt, vil bero på en konkret vurdering af, om disse har nytte af projektet. Det kan i den forbindelse have betydning, om en udvikler ejer den pågældende grund og dermed er grundejer.

I det omfang den omkostningseffektive løsning for spildevandsforsyningsselskabet medfører gavn for andre, betyder dette *ikke*, at den pågældende alene af den grund skal anses for at være *en part* i projektet og dermed skal deltage i projektet som aftalepart (jf. afsnit 9 om aftaler) og evt. bidrage økonomisk til projektet (jf. afsnit 10 om omkostningsfordeling). F.eks. vil brugere af eller naboer til et grønt område, hvor selskabet etablerer et regnvandsbassin, kunne opleve gavn af projektet, men fordi de ikke kan anses som en part jf. ovenstående eksempler, vil de ikke skulle deltage i projektet som egentlige aftaleparter. Ligeledes vil simpel retablering efter endt projekt normalt ikke medføre, at ejeren af det retablerede af den grund anses for en part.

Det er ikke afgrænset i reglerne, *hvem* der kan være en *anden part* i spildevandsforsyningsselskabets projekt. En part kan således være en kommune, en region, en statslig myndighed eller institution, en privat organisation eller forening, en privat grundejer osv. En part kan dermed også være en privat eller offentligt ejet virksomhed.

En part kan ligeledes være et andet spildevandsforsyningsselskab. Det skal bemærkes i den forbindelse, at reglerne for omkostningsfordeling mellem spildevandsforsyningsselskaber og mellem spildevandsforsyningsselskaber og ikke-spildevandsforsyningsselskaber er forskellige, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 2 og 3.

Der er ikke særskilte regler vedrørende selskaber, der er koncernforbundet med spildevandsforsyningsselskabet eller andre parter, der er interesseforbundet med spildevandsforsyningsselskabet. Der gælder således de samme regler, når den anden part er koncern- eller interesseforbundet med spildevandsforsyningsselskabet, som når den anden part ikke er koncern- eller interesseforbundet med spildevandsforsyningsselskabet. Eksempler kan være et koncernforbundet naboselskab eller spildevandsforsyningsselskab, der alene udøver rensning (et ”renseselskab”), som ønsker et højere serviceniveau eller en dyrere løsning, eller lægger grund til et (evt. fælles) overfladeanlæg til håndtering af tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand.

7.1. Projekttype 1: Anlæg med nytte for andre parter

Denne projekttype omfatter alle projekter, hvor en anden *part har nytte* af projektets anlæg, uanset om anlægget ejes helt eller delvist af selskabet eller den eller de andre parter, jf. omkostningsbekendtgørelsens

§ 6, stk. 2, nr. 1. Projekttypen omfatter alle typer spildevand, ikke kun tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand.

Formålet med at udsondre projekter med nytte for andre parter er primært at identificere de projekter, som andre skal bidrage til økonomisk.

7.1.1. Hvad forstås ved nytte

Nytte i denne sammenhæng forstås således, at en part i projektet opnår hele eller dele af et mål eller ønske ved projektet, som er forskelligt eller ud over det, som det er selskabets opgave eller forsyningspligt at levere.

I de tilfælde, hvor en anden part tilføjer elementer for partens skyld, og som ikke er en nødvendig omkostning for spildevandsforsyningsselskabet, er der uden tvivl nytte for den anden part. Hvad der kan anses for nødvendige omkostninger er uddybet i afsnit 10.7.

Et projekt, der er selskabsøkonomisk omkostningseffektivt og kun indebærer omkostninger, der kan anses for nødvendige for spildevandsforsyningsselskabet, vil tilsvarende oftest ikke anses for at have nytte for andre parter.

Der kan dog være tilfælde, hvor der kan anses for at være en *fælles nytte* mellem selskabet og en anden part, også for en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning, f.eks. hvis dele af anlægget både bidrager til at opfylde selskabets opgave og et mål eller ønske for parten. I dette tilfælde skal selskabet og parten aftale en omkostningsfordeling efter nytten, jf. afsnit 10 om omkostningsfordeling.

Denne fælles nytte vil som udgangspunkt skulle være relativt håndgribelig, dvs. repræsentere en reel, brugsmæssig værdi for begge parter, for at anses for nytte, f.eks.:

- Et selskabsøkonomisk omkostningseffektivt bassin til lejlighedsvis oversvømmelse, der udføres til at kunne benyttes som skater- eller boldbane, når det er tørt.

Fælles nytte vil ofte i praksis være suppleret af elementer, der alene har nytte for en anden part. I eksemplet oven for ville det f.eks. være særlige belægninger eller bemalinger til den rekreative brug, boldmål etc.

Nødvendige levetidsforlængelser, jf. afsnit 10.7.3 om nødvendige omkostninger, f.eks. hvor spildevandsforsyningsselskabet etablerer permeabel belægning på en eksisterende vej som en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning, kan ligeledes medføre fælles nytte, således at omkostningen hertil skal fordeles ud fra en konkret vurdering.

Rent æstetiske eller herlighedsmæssige værdier, vil i udgangspunktet *ikke* anses for nytte for en anden part i denne sammenhæng, f.eks.:

- Den æstetiske værdi for vejejer af selskabets etablering af selskabsøkonomiske omkostningseffektive vejbede.
- Den æstetiske værdi for en parkejer af, at selskabet etablerer et selskabsøkonomisk omkostningseffektivt regnvandsbassin i parken.

Om der er nytte for en anden part vil dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af det enkelte projekt.

Bemærk, at selv om en part, der lægger grund til et projekt, ikke har nytte af projektet, og projektet dermed ikke er projekttype 1, vil projektet være omfattet af § 6, stk. 2, nr. 3, (projekttype 3), hvis der er tale om et overfladeanlæg til håndtering af selskabets tag- og overfladevand. Ligeledes vil et vandløbsprojekt være omfattet af § 6, stk. 2, nr. 3, selv om vandløbsejeren ikke har nytte af projektet.

7.2. Projekttype 2: Aftaler om højere serviceniveau end det forpligtende eller dyrere løsninger

Jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 2, omfatter denne projekttype alle projekter, som er omhandlet i spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 5, dvs. hvor spildevandsforsyningsselskabet mod betaling:

- Projekttype 2A: Forpligter sig til at etablere og opretholde et højere serviceniveau i spildevandsforsyningsselskabets håndtering af spildevand eller et højere niveau end den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige vedrørende terrænnært grundvand (dvs. projekttypen omfatter alle typer spildevand, ikke kun tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand), end det, selskabet er forpligtet til, *eller*
- Projekttype 2B: Etablerer og driver anlæg til håndtering af spildevand (dvs. projekttypen omfatter alle typer af spildevand, *ikke* kun tag- og overfladevand) eller terrænnært grundvand, som samlet set er dyrere end nødvendigt til varetagelse af spildevandsforsyningsselskabets opgaver (jf. afsnit 10.7 om nødvendige omkostninger),

Et projekt kan være omfattet af både projekttype 2A og 2B.

Adgangen til at indgå aftaler efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 5, er alene en *mulighed* for spildevandsforsyningsselskabet. Andre parter har ikke noget krav på at indgå en sådan aftale med selskabet, og selskabet er heller ikke forpligtet til at foretage undersøgelser med henblik på at vurdere, om og på hvilke vilkår en sådan aftale ville kunne indgås. Tilsvarende er det frivilligt for andre parter, om de vil indgå i sådanne projekter.

Det er ikke et krav, at betalingen til spildevandsforsyningsselskabet afholdes af den konkrete part, der ønsker det højere serviceniveau eller et højere niveau end den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige vedrørende terrænnært grundvand eller en dyrere løsning. Betalingen kan også afholdes af en helt tredje part. Det væsentlige er blot, at selskabet kun må afholde omkostninger svarende til det forpligtende serviceniveau eller niveau for den samfundsøkonomiske hensigtsmæssige og den for selskabet billigste løsning, og at eventuelle meromkostninger herudover skal afholdes af en anden part end selskabet (se afsnit 10.3 om beregning af meromkostninger).

Det bemærkes, at vandsektorlovens § 15, stk. 2, udtrykkeligt giver kommuner hjemmel til at indgå sådanne aftaler med et spildevandsforsyningsselskab.

Begge projekttyper har som udgangspunkt et niveau eller løsning, selskabet er forpligtet til. Dette vurderes at medføre, at projekttyperne f.eks. *ikke* omfatter at selskabet, mod betaling, påtager sig en opgave med højere serviceniveau eller dyrere løsning i tilfælde, hvor selskabet som udgangspunkt ikke allerede er forpligtet til en forsyningsopgave. Selskabet kan således *ikke* med hjemmel i § 6, stk. 2, nr. 2, mod betaling påtage sig f.eks. at håndtere terrænnært grundvand for ejendomme i områder, hvor selskabet ikke har en forsyningspligt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, håndtere spildevand fra ejendomme, hvor selskabet ikke har en forsyningspligt jf. spildevandsplanen, eller foretage lokal rensning af spildevand fra en ejendom

inden det afledes til selskabets kloak ved grundgrænsen. Der henvises i øvrigt til reglerne for vandselskabers udøvelse af tilknyttet virksomhed.

7.2.1. Projekttype 2A: Højere serviceniveau eller et højere niveau end det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige vedrørende terrænnært grundvand

Denne type projekter kan f.eks. være, hvis en kommune ønsker at sikre borgerne til et højere serviceniveau for tag- og overfladevand end det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige (jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse). Det kan ligeledes være en grundejer, herunder en virksomhed eller en grundejerforening, der ønsker et lokalt højere serviceniveau.

Serviceniveau for adgangsveje til kritiske sundhedsfunktioner er i sig selv ikke omfattet af denne bestemmelse, da dette serviceniveau anses for forpligtende for spildevandsforsyningsselskabet, hvis det er fastsat i overensstemmelse med Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse, jf. afsnit 4.1. Hvis en anden part ønsker serviceniveauet forhøjet herudover for adgangsveje til kritiske sundhedsfunktioner, vil det være omfattet af denne bestemmelse.

Endvidere kan denne type projekter f.eks. være, hvis en kommune ønsker at sikre borgerne til et højere niveau end den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige grundvandsænkende foranstaltning vedrørende terrænnært grundvand (jf. Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse). Det kan ligeledes være en grundejer, herunder en virksomhed eller en grundejerforening, der ønsker et lokalt højere niveau end det samfundsøkonomiske hensigtsmæssige vedrørende terrænnært grundvand.

Denne type projekter omfatter ligeledes tilfælde, hvor en part ønsker et højere serviceniveau for håndtering af andet spildevand end tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand.

7.2.2. Projekttype 2B: Dyrere løsning

Denne type projekter vil typisk kunne være projekter, hvor en anden part har ønske om, at spildevandsforsyningsselskabet vælger en konkret løsning, som tilgodeser andre formål, end hvad der ligger inden for selskabets ansvarsområde. Hvis projektet ikke bliver dyrere end den for selskabets billigste løsning af opgaven, falder det ikke ind under projekttype 2B. Projekterne kan omfatte såvel tag- og overfladevand, terrænnært grundvand og andet spildevand.

Eksempler på projekter med dyrere løsninger kunne være:

- Et åbent, traditionelt regnvandsbassin udformes som et større vådområde til gavn for dyre- og planteliv
- Enkle, åbne kanaler udformes som spejlbassiner med permanent vandspejl og æstetiske overløbskanter
- Et åbent regnvandsbassin placeres i en park til gavn for parkens besøgende i stedet for det hydraulisk mest nærliggende/billigste sted
- Etablering af en dyrere løsning, hvor der ny-, eller reetableres rekreativ natur, forudsat at andre parter betaler meromkostningerne hertil.

Ofte vil der være en klar og væsentlig forskellighed mellem det for spildevandsforsyningsselskabet billigste projekt og det ønskede projekt, f.eks. hvor den tekniske løsning er en anden eller placeringen af løsningen er en anden.

Det skal bemærkes, at den for spildevandsforsyningsselskabet billigste løsning er inkl. nødvendige omkostninger til indpasning, retablering osv., jf. afsnit 10.7 om nødvendige omkostninger, der omfatter både etablering og drift.

7.3. Projekttype 3: Projekter i vandløb og åbne anlæg på fremmed grund

Denne projekttype omfatter:

- Projekter i vandløb *og*
- Projekter om etablering eller anvendelse af åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand på fremmed grund,

som *ikke* er omfattet af projekttype 1 eller 2 nævnt ovenfor. Et projekt kan således ikke være omfattet af projekttype 3, hvis det opfylder kriterierne for at være omfattet af projekttype 1 eller 2.

Eksempler på projekttype 3 kan bl.a. være:

- Vandløbsprojekter, der bidrager til spildevandsforsyningsselskabets håndtering af tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand, men ikke har nytte for andre parter.
- Åbne kanaler, render og bassiner til håndtering af tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand på fremmed grund, herunder vejarealer, som ikke har nytte for andre parter.
- Vejbede til håndtering af vejvand etc., som ikke har nytte for andre parter.
- Skybrudsveje eller grønne veje med permeabel belægning til nedsivning, som ikke har nytte for andre parter.

Et projekt, der opfylder ovennævnte betingelser, er omfattet af projekttype 3, selv om anlægget ejes helt eller delvis af andre end spildevandsforsyningsselskabet. I de situationer, hvor selskabet ikke ejer hele anlægget eller den grund, anlægget ligger på, kan det være særlig vigtigt for selskabet at sikre sin fortsatte adgang til anlægget eller dets funktion via aftalen med den eller de andre parter i projektet, jf. afsnit 9 om aftaler.

Ved fremmed grund forstås i denne sammenhæng, at hele eller dele af spildevandsforsyningsselskabets andel af projektet etableres på et areal, der ikke er ejet af spildevandsselskabet. Det vil f.eks. omfatte de fleste vejarealer. Kommunalt ejede arealer betragtes også som fremmed grund, uagtet at kommunen måtte være ejer af selskabet. Ligeledes betragtes arealer ejet af koncernforbundne selskaber og andre interesseforbundne parter tilsvarende som fremmed grund i denne sammenhæng.

8. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet (bekendtgørelsens kapitel 5, § 7)

I dette afsnit gennemgås reglerne vedrørende spildevandsforsyningsselskabers selskabsøkonomiske omkostningseffektivitet i forbindelse med projekter samt dokumentation heraf. Se desuden i afsnit 8.0.1 et procesdiagram, der overordnet illustrerer principperne omkring dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.

Kravet om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet omfatter følgende typer projekter:

- Klimatilpasningsprojekter, herunder supplerende tiltag (undtaget projekter med andet hovedformål), jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 3, og stk. 4, nr. 5.
- Projekter, der har nytte for en anden part, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1.
- Projekter med forhøjet serviceniveau eller dyrere løsninger, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 2.
- Projekter i vandløb og åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand på fremmed grund, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3.

Spildevandsforsyningsselskabers projekter vedrørende terrænnært grundvand er som udgangspunkt *ikke* omfattet af krav i omkostningsbekendtgørelsen om dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet. Det er begrundet med, at dette dokumenteres i forbindelse med beregning af samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed i medfør af reglerne i Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse. Der kan dog i visse tilfælde være et krav om dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet i projekter med flere formål.

Spildevandsforsyningsselskabet skal for de ovennævnte typer projekter dokumentere, at der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af et serviceniveau, som selskabet er forpligtet til at nå, hvis der er tale om et klimatilpasningsprojekt eller et andet projekt, hvor der er et forpligtende serviceniveau. For andre projekter skal det dokumenteres, at der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af et serviceniveau, som følger af et statsligt eller kommunalt fastsat eller godkendt mål. Dokumentationen skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens bilag 1.

Det følger af hvile i sig selv-princippet, som er lovfæstet i spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, og er uddybet bl.a. i bemærkningerne til ændringsloven 2020 afsnit 3.1.1 og 3.4.1, at spildevandsforsyningsselskabet kun må afholde nødvendige udgifter til at løse deres opgaver, og således har en generel pligt til at sørge for, at de løses selskabsøkonomisk omkostningseffektivt.

Formålet med dokumentationskravet er at understøtte denne generelle pligt til at sikre forbrugerbeskyttelsen. Kravet er en videreudvikling af kravet om dokumentation for omkostningseffektivitet i medfinansieringsreglerne, og skal bl.a. også understøtte en lovlig fordeling mellem skattefinansiering og takstfinansiering, herunder sikre overholdelse af grundlovens § 43, hvorefter skat kun kan pålægges ved lov. Det er særligt vigtigt for projekter, hvor andre parter af forskellige årsager kan have en interesse i valg af løsning, anlæggets kapacitet, serviceniveau, projektets sammenhæng med øvrig planlægning, infrastruktur, byrum etc.

Spildevandsforsyningsselskabet må gerne deltage i projekter, hvor der etableres en løsning, der er dyrere end en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning, men *selskabets* omkostninger må ikke af den grund

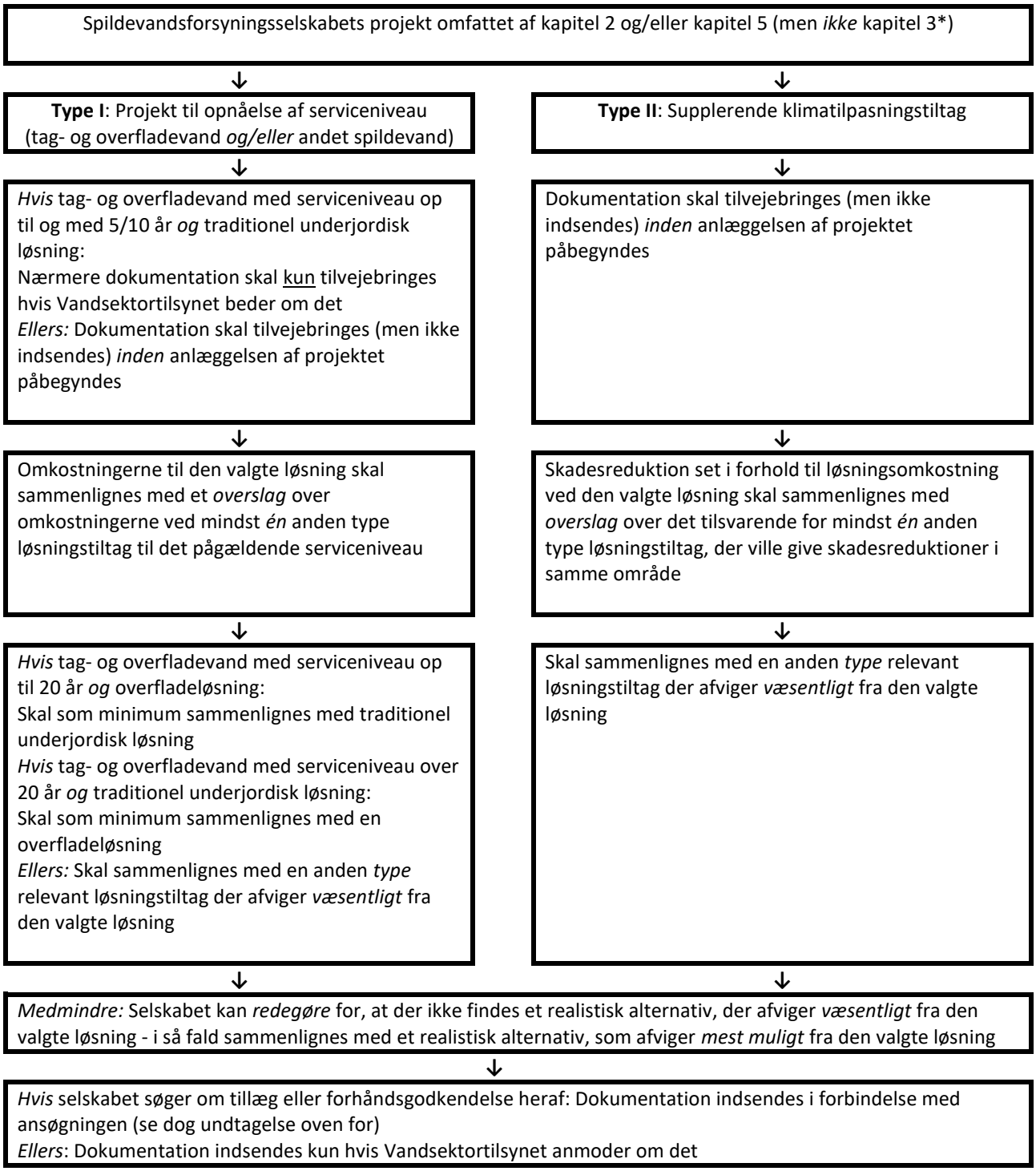
overstige, hvad der ville svare til en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning. Dette vil medføre, at en anden part skal betale meromkostningerne.

Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet omfatter kun spildevandsforsyningsselskabets omkostninger. Andre parters omkostninger til fælles projekter skal derfor ikke medregnes. Der fastsættes i omkostningsbekendtgørelsen ikke begrænsninger for de meromkostninger, som en anden part kan afholde, eller krav til effektiviteten af disse meromkostninger.

Alle spildevandsforsyningsselskabets nødvendige omkostninger, herunder f.eks. indpasning, retablering, sløjfning osv., indgår i vurderingen af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet. Eventuelle finansielle omkostninger indgår også, og alle omkostninger skal ses over hele projektets levetid.

Vandsektortilsynet har udgivet et værktøj, som spildevandsforsyningsselskaberne kan anvende i forbindelse med opfyldelsen af dokumentationskravet – se afsnit 8.6.

8.0.1. Procesdiagram for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

*: Kapitel 3 projekter er som udgangspunkt ikke omfattet af kravet, men kan dog være det i visse tilfælde for projekter med flere formål, se afsnit 8.5 neden for

Figur 8.1: Skitseret flowdiagram over dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet. Bemærk at flowdiagrammet ikke indeholder alle detaljer, der er beskrevet nærmere i de relevante afsnit i vejledningen.

8.1. Bekendtgørelsens bilag 1 om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

Bilag 1 til omkostningsbekendtgørelsen fastsætter minimumskravene til opfyldelse af dokumentationskravet vedrørende selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.

Der kan være tilfælde for klimatilpasningsprojekter, hvor samfundsøkonomiberegningen, som ligger til grund for fastsættelsen af serviceniveauet, udføres for et lille område, hvor der allerede foreligger et konkret løsningsprojekt, og hvor resultatet af samfundsøkonomiberegningen samtidig vil kunne bruges af selskabet til at dokumentere, at projektet udgør en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning, jf. bemærkningerne til ændringsloven fra 2020 for § 2, nr. 1, fordi der bl.a. skal regnes på mindst to løsningstiltag til opnåelse af serviceniveauet jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse.

8.2. Overordnede krav vedrørende selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

8.2.1. Tilvejebringelse af dokumentationen

Det følger af afsnit 1 i bilag 1 til omkostningsbekendtgørelsen, at dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet skal *tilvejebringes*, dvs. *udarbejdes* (men *ikke* indsendes), før anlæggelsen af det pågældende projekt påbegyndes (se dog undtagelsen fra at tilvejebringe nærmere dokumentation for omkostningseffektivitet for visse typer projekter. Dokumentationen skal - ligesom eventuel beregning af serviceniveau og eventuelle skriftlige aftaler - foreligge, *før* spildevandsforsyningsselskabet udfører tiltaget, da selskabet ellers ikke ved, om det vil være lovligt at afholde omkostninger til det eller ej.

Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal dokumentationen for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet indsendes til Vandsektortilsynet sammen med ansøgningen. Hvis selskabet ikke søger om tillæg, er selskabet fortsat forpligtet til at udarbejde dokumentationen, men dokumentation skal ikke indsendes til Vandsektortilsynet. Vandsektortilsynet kan dog anmode om at få dokumentationen tilsendt.

Hvis de *faktiske* omkostninger til projektet på grund af uforudsete, udefrakommende forhold afviger fra de omkostninger, der er lagt til grund for vurderingen af omkostningseffektiviteten, påvirker det ikke vurderingen af, om dokumentationskravet er opfyldt, jf. afsnit 1 i bilag 1 til omkostningsbekendtgørelsen. Sådanne uforudsete afvigelser kan f.eks. opstå ved konstatering af ukendte jordforureninger, stigende priser på materialer eller ydelser, yderligere krav om miljøtiltag, uforudset langvarige arkæologiske undersøgelser, usædvanligt dårlige vejrforhold og øvrige hændelser af force majeure karakter.

Spildevandsforsyningsselskabet bør i sin estimering af de forventede omkostninger til projektet forsøge *så vidt muligt og i relevant omfang* at tage højde for disse forhold, f.eks. ved at få afklaret miljøkrav på forhånd, foretage indledende undersøgelser for evt. jordforurening osv. Desuden er det normal praksis, at der indarbejdes en reserve eller buffer til uforudsete fordyrelser i budgettet. Tilbage står dog, at der i infrastrukturprojekter kan opstå uforudsete fordyrelser, som selskabet ikke er herre over eller kan forventes at forudse. Selskabet skal ikke efterfølgende lægges sådanne uforudsete, udefrakommende forhold til last – men det må samtidig forventes, at selskabet udviser rettidig omhu og størst praktisk mulig nøjagtighed i sine estimater, budgetteringer og relevante markedsvurderinger.

Ændrede omkostninger som følge af, hvad der kan karakteriseres som forudsigelige forhold, eller pga. forhold, der ikke kan anses for udefrakommende for spildevandsforsyningsselskabet, påvirker derimod vurderingen af, om dokumentationskravet er opfyldt. Dvs. hvis selskabet kan anses for at have haft eller burde have haft kendskab på forhånd til forhold, der medfører ændrede omkostninger, eller de hidrører fra ændringer af projektet, der ligger inden for selskabets kontrol, kan det medføre, at Vandsektortilsynet ikke længere anser dokumentationskravet for opfyldt i forbindelse med sit tilsyn.

Hvis dokumentationskravet ikke kan anses for opfyldt, er spildevandsforsyningsselskabet forpligtet til at udarbejde ny dokumentation ud fra de nye forudsætninger for projektet. Dele af projektet kan ikke længere lovligt finansieres af selskabet, hvis ikke der kan dokumenteres selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 12 om Vandsektortilsynets tilsyn.

8.2.2. Omfang af dokumentation

Omfanget af dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet af et projekt afhænger af typen af projekt:

I. Projekter til opnåelse af:
   - det forpligtende serviceniveau for klimatilpasningsprojekter jf. afsnit 4.1 *eller*
   - et serviceniveau, som selskabet er forpligtet til at nå, eller som følger af et statsligt eller kommunalt fastsat eller godkendt mål for projekter efter kapitel 5, jf. afsnit 7.

II. Supplerende tiltag vedrørende klimatilpasning jf. afsnit 4.2.

Vedrørende type I:

For at dokumentere, at der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af det serviceniveau, som er nævnt i omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1 og 2, eller § 7, skal spildevandsforsyningsselskabet sammenligne omkostningerne til den valgte løsning med et *overslag* over omkostninger ved opnåelse af det pågældende serviceniveau ved *mindst én anden relevant type af løsningstiltag*. Kravene i afsnit 2-4 i bilag 1 i omkostningsbekendtgørelsen skal overholdes. Det bemærkes, at serviceniveauet i denne sammenhæng ikke kun henviser til et serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand, men til et serviceniveau for håndtering af spildevand generelt, idet § 7 i omkostningsbekendtgørelsen ikke kun er afgrænset til tag- og overfladevand. Et serviceniveau kan f.eks. også være et årligt antal overløb fra fælleskloak eller et bestemt niveau for rensning jf. et kommunalt fastsat mål. Det er dog en forudsætning, at det konkrete projekt til at opnå målet er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens regler (f.eks. hvis det er omfattet af bekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 2, om projekter med et højere niveau end det forpligtende).

Det bemærkes, at spildevandsforsyningsselskabet *ikke* skal foretage en egentlig projektberegning af det alternative forslag, idet der *alene* er tale om et *overslag* over forventede omkostninger. Overslaget kan f.eks. baseres på enhedspriser fra POLKA-kataloget, løsningsoverslag fra Miljøstyrelsens værktøj PLASK eller egne erfaringstal. Hvis f.eks. den alternative løsning til en overfladeløsning er etablering af et underjordisk rørbassin, kan omkostning hertil anslås ud fra den fornødne/tilsvarende kapacitet i kubikmeter, anslået pris per kubikmeter, udgifter til rør baseret på overslag over antal meter og anslået pris per løbende meter, foruden evt. pumpe.

Spildevandsforsyningsselskabet er dog *undtaget* fra at *tilvejebringe* nærmere dokumentation for omkostningseffektivitet (jf. omkostningsbekendtgørelsens afsnit 1 i bilag 1) for klimatilpasningsprojekter til opfyldelse af det forpligtende serviceniveau, *hvis* følgende to betingelser begge er opfyldt:

- serviceniveauet er ikke fastsat højere end til en 5-års regnhændelse for et separatkloakeret område eller en 10-års regnhændelse for et fælleskloakeret område, *og*

- spildevandsforsyningsselskabet ønsker at opnå dette ved brug af en traditionel underjordisk løsning.

Ved traditionelle underjordiske løsninger forstås underjordiske ledninger, bassiner, rørbassiner, brønde etc., der for det i undtagelsen angivne serviceniveau i de fleste tilfælde vil kunne anses for omkostningseffektive uden nærmere dokumentation. Undtagelsen fastsætter, at for denne type projekter, der overholder begge ovenstående betingelser for undtagelse, skal spildevandsforsyningsselskabet *kun* tilvejebringe nærmere dokumentation for omkostningseffektivitet, *hvis* Vandsektortilsynet anmoder om det, fordi der er forhold, der tyder på, at en anden type løsning kunne være mere selskabsøkonomisk omkostningseffektiv.

Det kan f.eks. være, hvis Vandsektortilsynet vurderer, at der burde være regnet på en overfladeløsning for tag- og overfladevand. Det kan også være, hvis tilsynet ud fra erfaringstal vurderer, at den valgte løsning er væsentlig dyrere end hvad der kan forventes for denne type projekt. For begge eksempler gælder det, at hvis spildevandsforsyningsselskabet på forhånd har redegjort for, at visse alternativprojekter ikke er realistiske i den konkrete situation, vil det indgå i Vandsektortilsynets vurdering (se også afsnit 8.3 om alternative løsningsforslag).

Selvom åbne regnvandsbassiner i mange sammenhænge kan betragtes som traditionelle løsninger inden for det i undtagelsen angivne serviceniveau, er de ikke omfattet af undtagelsen, da de ikke kan betegnes som ”underjordiske”.

Vedrørende type II:

For supplerende tiltag vedrørende klimatilpasningsprojekter, jf. § 3, stk. 4, skal den selskabsøkonomiske omkostningseffektivitet for det supplerende tiltag dokumenteres ved at sammenligne skadesreduktion set i forhold til løsningsomkostningerne (cost-effectiveness eller benefit/cost ratio) for den valgte løsning og *overslag* for mindst en anden relevant type af tiltag (se afsnit 8.3), der ville give skadesreduktioner i det samme område.

8.3. Krav til alternative løsningstiltag

8.3.1. Alternative løsninger

Det alternative løsningstiltag, som den valgte løsning sammenlignes med, skal være en anden type af relevante løsningstiltag, som afviger *væsentligt* fra den, som spildevandsforsyningsselskabet ønsker at anvende. Det kan f.eks. være ved, at der sammenlignes med en anden teknisk løsning. Eksempler på tekniske løsninger, der afhængig af de konkrete forhold kan være relevante at sammenligne:

- Åbne bassiner.
- Underjordiske bassiner.
- Større ledningskapacitet i fællessystem.
- Separering af fællessystem.
- Vandløbsprojekt med vandparkering.
- Lokale nedsivningsløsninger af f.eks. vejvand.

For supplerende tiltag:

- Hævede kantsten.

- Små volde.

For visse typer projekter er der minimumskrav til, hvilken alternativ løsning der skal sammenlignes med, se afsnit 8.3.2.

Hvis der ikke findes et *realistisk alternativ*, som afviger væsentligt fra den valgte løsning, skal spildevandsforsyningsselskabet *redegøre* herfor og sammenligne med et realistisk alternativ, som afviger mest muligt fra den valgte løsning.

Eksempler herpå kan være alternative placeringer af samme type projekt, f.eks. en nærliggende placering af et bassin, eller samme type projekt med andre dimensioner, f.eks. en lidt mere eller mindre forhøjet kantsten for et supplerende tiltag.

I vurderingen af, hvilke alternativer, der er realistiske at sammenligne med, indgår eventuelle krav eller bindinger for selskabet, der følger af anden lovgivning, planer etc. Det er dog vigtigt at skelne imellem om selskabet er forpligtet heraf eller ej. Det skal bl.a. bemærkes, at lokalplaner ikke uden særlig hjemmel kan tilsidesætte anden lovgivning. Derfor gælder omkostningsbekendtgørelsens regler om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet uanset bestemmelser i en lokalplan. Kommunen kan således ikke i en lokalplan pålægge selskabet at etablere en konkret løsning og afholde omkostningerne hertil, såfremt der findes en for selskabet billigere løsning, der løser selskabets opgave mht. håndtering af spildevand. En lokalplan indebærer heller ikke en handlepligt. Eksisterende anlæg og den hidtidige anvendelse kan som udgangspunkt fortsætte uændret, selv om de ikke er i overensstemmelse med lokalplanen. Men ved fremtidige ændringer i anvendelsen eller etablering af anlæg, skal lokalplanens bestemmelser overholdes. Derfor kan selskabet være begrænset i hvilke alternativer, der realistisk kan sammenlignes med. Der kan f.eks. i en plan være fastlagt bestemmelser om arealanvendelsen, som kan begrænse selskabets muligheder for at etablere overfladeløsninger. Det er derfor en fordel, at selskabet så vidt muligt inddrages tidligt i planlægningsprocessen for at sikre de bedst mulige forhold for en effektiv håndtering af spildevand. Se desuden afsnit 10.7.8 om forholdet til lokalplaner og spildevandsplaner.

Selskabet kan ligeledes i spildevandsplanen være forpligtet til at separere eksisterende fælleskloak, hvorfor selskabet vil være afgrænset til at sammenligne med alternativer, der også medfører en sådan adskillelse – men selskabet kan i dette tilfælde f.eks. sammenligne forskellige metoder til håndtering af tag- og overfladevandet (underjordiske rør, kanaler/grøfter, via veje/rendesten etc.).

8.3.2. Særligt for visse klimatilpasningsprojekter

For klimatilpasningsprojekter omfattet af omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1 eller 2, er der særlige *minimumskrav* til, hvilke alternativløsninger, der skal sammenlignes med, afhængig af serviceniveauet og den tiltænkte løsning:

- Hvis serviceniveauet er fastsat til en 20-års regnhændelse eller mindre, og spildevandsforsyningsselskabet ønsker at opnå dette gennem overfladeløsninger, skal der som minimum sammenlignes med en traditionel, underjordisk løsning, medmindre selskabet kan *redegøre* for, at det ikke er realistisk at gennemføre en sådan. I så fald sammenlignes med et realistisk alternativ, som afviger mest muligt fra den valgte løsning.
- Hvis serviceniveauet er fastsat højere end en 20-års regnhændelse, og spildevandsforsyningsselskabet ønsker at opnå dette gennem en traditionel underjordisk løsning,

skal der som minimum sammenlignes med en overfladeløsning, medmindre selskabet kan *redegøre* for, at det ikke er realistisk at gennemføre en sådan. I så fald sammenlignes med et realistisk alternativ, som afviger mest muligt fra den valgte løsning.

8.4. Dokumentation i forhold til selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

I dette afsnit opsummeres dokumentationskravene kort, idet detaljerne i dokumentationskravene er gennemgået i det ovenstående afsnit.

Inden anlæggelsen af projektet påbegyndes, skal spildevandsforsyningsselskabet *tilvejebringe* men ikke indsende den nedenstående følgende dokumentation til Vandsektortilsynet.

Undtagelse: Hvis projektets serviceniveau for tag- og overfladevand er fastsat op til 5/10 år *og* det opnås via en traditionel underjordisk løsning, skal selskabet kun tilvejebringe dokumentationen, hvis Vandsektortilsynet beder om det.

Spildevandsforsyningsselskabet skal i forhold til selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet dokumentere følgende:

- Selskabet skal sammenligne den valgte løsning med mindst én anden løsning:
  For type I projekter sammenlignes omkostningerne til opnåelse af det pågældende serviceniveau.
  For type II projekter sammenlignes skadesreduktion set i forhold til løsningsomkostning i samme område.
- *Hvis* projektets serviceniveau for tag- og overfladevand er fastsat op til 20 år *og* det opnås via en overfladeløsning, skal det som minimum sammenlignes med en traditionel underjordisk løsning.
  Hvis projektets serviceniveau for tag- og overfladevand er fastsat til over 20 år *og* det opnås via en traditionel underjordisk løsning, skal det som minimum sammenlignes med en overfladeløsning.
  Ellers sammenlignes med et alternativ, der afviger væsentligt fra den valgte løsning.
- *Hvis* der ikke findes et realistisk alternativ, der afviger *væsentligt*, skal selskabet *redegøre* herfor og sammenligne med et realistisk alternativ, der afviger mest muligt fra den valgte løsning.
  Redegørelsen kan f.eks. beskrive de begrænsninger, der gør en sammenligning med et væsentligt forskelligt alternativ urealistisk – det kan bl.a. være rent fysiske forhold, der gør det umuligt at placere alternative løsninger, eller fordi parter ikke ønsker at deltage og lægge grund til alternative løsninger.
- Sammenligningen kan ske med et *overslag* over det alternative projekt, f.eks. baseret på enhedspriser.
- Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal sammenligningen og en evt. redegørelse vedrørende et realistisk alternativ indsendes i forbindelse hermed.
- Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal sammenligningen og en evt. redegørelse vedrørende et realistisk alternativ kun indsendes, hvis Vandsektortilsynet beder om det, men selskabet er fortsat forpligtet til at udarbejde dokumentationen.

Se desuden afsnit 12 om Vandsektortilsynets tilsyn.

8.5. Projekter, der opfylder flere formål for spildevandsforsyningsselskabet

Projekter med flere formål behandles overordnet således ift. dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet:

a. Overordnet set skal et projekt, der indeholder en eller flere dele, der er omfattet af krav om dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet, dokumentere dette for hele projektet. Dette dokumenteres ved at sammenligne omkostningerne til det samlede projekt med et overslag over omkostningerne til enkelte projekter til opfyldelse af de enkelte formål, jf. afsnit 3 i bekendtgørelsens bilag 1.
b. Hvis omkostningerne til projektet kan fordeles, kan opfyldelsen af dokumentationskravet dog ske for de enkelte relevante dele af projektet. Det er frivilligt om selskaberne vil benytte denne mulighed.
c. Hvis enkelte dele af projektet (jf. pkt. b.) omfattet af dokumentationskravet ikke kan opfylde det, f.eks. fordi den pågældende del af projektet er dyrere end den omkostningseffektive løsning for at opnå en besparelse på et andet formål, skal der ses på det samlede projekt jf. pkt. a. oven for.

Se desuden figur 8.2 i afsnit 8.5.4, der illustrerer processen vedr. selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet for projekter med flere formål.

8.5.1. Udgangspunkt for projekter med flere formål

Der kan være tilfælde, hvor et projekt bidrager til at opfylde flere statslige eller kommunalt fastsatte krav eller mål for spildevandsforsyningsselskabet, dvs. hvor man i et projekt med flere formål evt. kan opnå en synergieffekt i forhold til løsning af flere af selskabets opgaver (herunder klimatilpasning og håndtering af terrænnært grundvand). F.eks. kan anlæggelsen af en klimavej indebære, at der opstuves mindre vand på renseanlægget, og dermed reducere risikoen for overløb.

Et projekt med flere formål omfattes som udgangspunkt i sin helhed af alle de dokumentationskrav, der følger af de projektkategorier, projektet er omfattet af, som uddybet i afsnit 6 vedr. projekter med flere formål. Det medfører bl.a., at hvis projektet f.eks. indeholder dele, der er omfattet af krav om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet, er hele projektet omfattet af kravet. Det kan i den sammenhæng være nødvendigt at skønne en omkostningsfordeling for konkrete dele af projektet, der bidrager til flere formål. Det er frivilligt, om selskabet vil opdele et projekt jf. ovenstående, eller om selskabet udarbejder dokumentation for det samlede projekt.

8.5.2. Hvis omkostningerne kan fordeles på de enkelte dele

Det følger dog af bemærkningerne til ændringsloven fra 2020, at hvis der søges tillæg til et projekt, der har klimatilpasning som formål (og dermed er omfattet af krav dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet), men som også bidrager til at efterleve øvrige statslige eller kommunalt fastsatte mål, vil selskabet kunne vælge at søge om særskilt tillæg til en del af omkostningerne efter reglerne om tillæg til andre mål i ØR-bekendtgørelsen (hvor der ikke er krav om dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet). Efter lovændringen fra 2025, der indførte håndtering af terrænnært grundvand, vil tilsvarende gøre sig gældende, at hvis formålet er håndtering af terrænnært grundvand, eller hvis et projekt både har klimatilpasning og håndtering af terrænnært grundvand som formål, og projektets udgifter kan fordeles mellem forskellige projektkategorier, skal kravet om dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet som udgangspunkt opfyldes alene for de dele af projektet, der er omfattet af kravet.

For eksempel, hvis et projekt omfatter en del, der udgør et klimatilpasningsprojekt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, og en del, der udgør et terrænnært grundvandsprojekt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, og udgifterne til de pågældende dele kan fordeles mellem dem, vil

dokumentationskravet om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet kun omfatte de pågældende udgifter til delene vedr. klimatilpasningsprojektet. Dvs. at der *ikke* vil være et dokumentationskrav vedr. selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet for udgifter til andelen af projektet vedr. terrænnært grundvand. Andelen af projekters udgifter fsva. terrænnært grundvand vil som oftest kunne findes i de samfundsøkonomiske beregninger jf. beregningsbekendtgørelsen.

8.5.3. Hvis omkostningerne ikke kan fordeles på de enkelte dele eller ikke kan opfylde dokumentationskravet for de enkelte dele

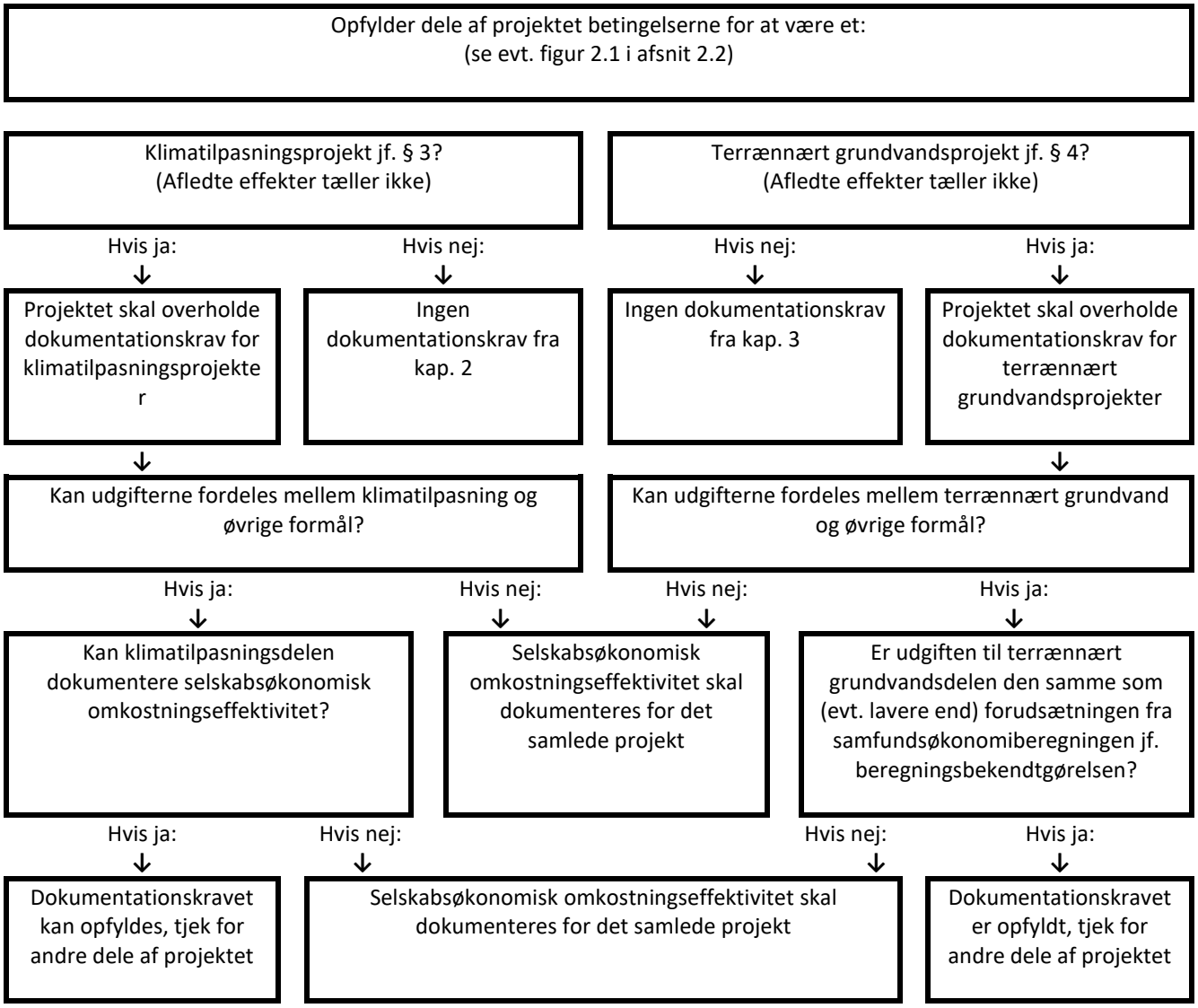
I de tilfælde hvor omkostningerne *ikke* kan fordeles, vil omkostningerne være omfattet af alle de dokumentationskrav, der følger af de omfattede dele af projektet. Dvs. at hvis et projekt f.eks. udgør både et klimatilpasningsprojekt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, og et terrænnært grundvandsprojekt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, og omkostningerne til de pågældende dele *ikke* kan fordeles mellem dem, vil dokumentationskravene vedr. selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet omfatte alle omkostningerne til projektet – dvs. hele projektet, herunder også andelen af udgifter vedr. terrænnært grundvand.

Det samme gør sig gældende hvis en eller flere dele af projektet, der er omfattet af krav om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet (fsva. klimatilpasning og/eller projekter uden for selskabets egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt), *ikke* kan dokumentere dette, eller er dyrere end forudsætningerne i de beregninger, der ligger til grund for udpegningen (fsva. terrænnært grundvand). Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der er valgt en dyrere løsning til klimatilpasning for tag- og overfladevand for at opnå en billigere løsning til håndtering af terrænnært grundvand.

Et sådant projekt med flere formål, herunder håndtering af terrænnært grundvand, anses samlet set for omkostningseffektivt i forhold til de enkelte mål, hvis spildevandsforsyningsselskabet dokumenterer, at projektet er en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opfyldelse af *alle* de pågældende mål sammenlignet med omkostningerne til relevante særskilte løsninger til opfyldelse af de *enkelte* mål, jf. afsnit 3 i bilag 1 i omkostningsbekendtgørelsen. Bemærk, at der i den forbindelse fortsat kun er krav om at lave et *overslag* på en enkelt alternativløsning til det tiltænkte projekt, jf. afsnit 1 i bilag 1, men at alternativløsningen skal omfatte alle mål for at være sammenlignelig (og alternativløsningen dermed typisk vil bestå af flere enkelte dele/delprojekter). Overslaget over alternativløsningen fsva. terrænnært grundvand vil i den situation typisk kunne hentes fra den dokumentation, der ligger til grund for projektet i medfør af reglerne i Miljøministeriets beregningsbekendtgørelsen.

Spildevandsforsyningsselskabet kan således gennemføre et projekt med flere formål, der er dyrere for ét af formålene end det, der ellers ville have været det billigste i forhold til at efterleve det pågældende formål, f.eks. det fastsatte serviceniveau for tag- og overfladevand, såfremt det dermed samtidig kan bidrage til at efterleve *andre* statsligt eller kommunalt fastsatte mål eller krav, og såfremt selskabet godtgør, at projektet *samlet set* er den billigste løsning for selskabet i forhold til at opfylde flere forskellige af selskabets mål.

8.5.4. Procesdiagram for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet i projekter med flere formål

Figur 8.2: Skitseret flowdiagram for kombinerede projekter ift. dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet. Bemærk at flowdiagrammet ikke indeholder alle detaljer, der er beskrevet nærmere i de relevante afsnit i vejledningen.

Procesdiagrammet i figur 8.2 illustrerer den tilsvarende proces hvis f.eks. en del af projektet er omfattet af kapitel 6 i omkostningsbekendtgørelsen om projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt (f.eks. fordi det har nytte for en anden part) ift. at anskue, om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet dokumenteres for en del af projektet eller det samlede projekt.

8.6. Beregningsprincipper og værktøj til opfyldelse af dokumentationskravet

Omkostningerne ved det planlagte og de vurderede alternative løsningstiltag skal beregnes som nutidsværdierne af projektøkonomierne. Projektøkonomierne opgøres ud fra princip om totaløkonomi, som indeholder alle omkostninger i anlæggenes levetid, herunder eventuelle omkostninger forbundet med sløjfning. Ved opgørelsen af nutidsværdier benyttes den gældende diskonteringsrente, som fastsættes af

Finansministeriet, medmindre spildevandsforsyningsselskabet dokumenterer over for Vandsektortilsynet, at en anden rentesats er mere retvisende for selskabet.

Vandsektortilsynet har udgivet et værktøj i form af et regneark, som spildevandsforsyningsselskaberne kan anvende til opfyldelse af dokumentationskravet. Værktøjet kan anvendes til at give en retvisende sammenligning af projekter, herunder projekter med forskellige investerings- og driftsprofiler og forskellige levetider.

9. Krav til aftaler (bekendtgørelsens kapitel 5, § 8)

I dette afsnit gennemgås reglerne vedrørende skriftlige aftaler samt dokumentationskravet heraf. Til sidst i afsnit 9.13 findes en simpel skabelon til brug for skriftlige aftaler.

Kravet om aftaler omfatter følgende *projekttyper* 1 – 3 (jf. afsnit 7.1, 7.2 og 7.3):

1) Projekter, der har nytte for en anden part, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1.
2) Projekter med forhøjet serviceniveau, et højere niveau end den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige eller dyrere løsninger, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 2.
3) Projekter i vandløb og åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand på fremmed grund, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3.

Spildevandsforsyningsselskabet kan ligeledes indgå aftaler i andre typer projekter end de her nævnte, men sådanne aftaler behøver ikke opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsen. Andre aftaler skal opfylde de generelle krav i spildevandsbetalingsloven og vandsektorloven, herunder hvilke omkostninger, der lovligt kan takstfinansieres i henhold til hvile i sig selv-princippet udmøntet i spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, og reglerne om tilknyttet virksomhed og krav om markedsmæssighed i aftaler i vandsektorlovens §§ 18 og 19.

Når der i nærværende vejledning henvises til aftaler, menes der således alene aftaler indgået i medfør af omkostningsbekendtgørelsens § 8.

Aftalerne skal indgås skriftligt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, og skal som minimum indeholde følgende *aftaleelementer* (såfremt de er relevante for det konkrete projekt, jf. pkt. 2, 5, 6 og 7):

1) Projektets formål, beskrivelse af de tiltag, det indebærer, forventet levetid og serviceniveau.
2) For projekter til håndtering af terrænnært grundvand: Projektområdets afgrænsning og resultatet af den samfundsøkonomiske beregning.
3) I hvilken udstrækning udførelse og drift, herunder vedligeholdelse, varetages af de enkelte parter.
4) Ansvar for sikring og bevarelse af anlæggets hydrauliske funktion og eventuelle øvrige forudsætninger for effektiv drift af anlægget, f.eks. sikring af adgangsmuligheder, eksterne til- eller afløbsfunktioner m.v., inden for anlægget forventede levetid.
5) For projekttype 1: Hvilke omkostningsposter der betales af det eller de enkelte spildevandsforsyningsselskaber, som deltager i aftalen, og hvilke omkostningsposter der betales af andre parter (vær opmærksom på, at projekttype 1 kan samtidig være projekttype 2)
6) For projekttype 2: Specifikation af meromkostningerne, som den eller de andre parter skal betale til spildevandsforsyningsselskabet (vær opmærksom på, at projekttype 2 kan samtidig være projekttype 1)
7) For projekttype 3: Størrelse af en eventuel betaling fra spildevandsforsyningsselskabet til andre parter (vær opmærksom på, at projekttype 3 *ikke* kan være projekttype 1 eller 2)
8) Fordeling af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser af projektet
9) Spildevandsforsyningsselskabets og andre parters adgang til opsigelse af aftalen
10) Hvad der skal ske ved ophør af projektet

Det anbefales, at de dele af aftalen, som skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, for overskuelighedens skyld gives overskrifter, der svarer hertil, f.eks. som angivet i skabelonen i afsnit 9.13

En del af aftaleelementerne forudsætter udarbejdelse af en *redegørelse* eller tilsvarende. Disse redegørelser behøver *ikke* være en del af *selve aftalen* og er således ikke omfattet af kravet om indsendelse af aftale til Vandsektortilsynet, inden anlæggelsen af projektet påbegyndes (medmindre parterne har valgt at gøre dem til en del af aftalen).

Spildevandsforsyningsselskabet skal indsende aftalerne til Vandsektortilsynet *inden* anlæggelsen af projektet *påbegyndes*, uanset om der søges om tillæg eller ej, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 11, stk. 1. Med anlæggelse forstås den fysiske etablering af anlægget, herunder at der f.eks. etableres byggeplads. Selskabet skal samtidig angive, om selskabet forventer at søge om tillæg til projektet. Vandsektortilsynet fører dog ikke tilsyn i forbindelse hermed, og selskabet skal således *ikke* afvente Vandsektortilsynets tilsyn med aftalerne eller en afgørelse vedrørende aftalerne, før anlæggelsen af projektet kan påbegyndes. Vandsektortilsynets tilsyn med aftaler sker som udgangspunkt i forbindelse med, at selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse heraf. Vandsektortilsynet kan også føre tilsyn med aftaler selv om selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse, men dette tilsyn kan være risiko- og stikprøvebaseret. Selskabet har desuden mulighed for at bede Vandsektortilsynet tage stilling til om kravene i kapitel 5, herunder til aftaler, er opfyldt, enten ved at søge om forhåndsgodkendelse eller efter omkostningsbekendtgørelsens § 11, stk. 2.

Selskabet er forpligtet til at offentliggøre de obligatoriske dele af aftalen på sin hjemmeside jf. afsnit 9.11, og skal dokumentere dette i forbindelse med Vandsektortilsynets ovennævnte tilsyn med aftaler, f.eks. ved at selskabet indsender link til det sted på selskabets hjemmeside, hvor aftalen kan findes.

Spildevandsforsyningsselskabet og parterne kan inkludere flere dele i aftalen end de her angivne minimumskrav. I de tilfælde kan de supplerende dele af aftalen eventuelt tilføjes til sidst i aftalen i et separat bilag eller tilsvarende, således at det bliver lettere at få overblik over de obligatoriske dele af aftalen.

9.1. Aftaledel 1: Projektets formål m.v.

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- projektets formål,
- beskrivelse af de tiltag, det indebærer,
- forventet levetid *og*
- serviceniveau.

Formålet med disse informationer er dels entydigt at kunne identificere projektet, og dels at give et overblik over nøgleparametre for projektet.

Projektets forventede levetid er herudover vigtig for aftalens løbetid og evt. opfølgning ved projektets ophør. Hvis projektet forventes blivende eller løbende fornyet, kan f.eks. angives den tekniske levetid suppleret med at anlægget forventes fornyet/levetidsforlænget. Det kan i den forbindelse være nødvendigt at skønne levetiden. Den forventede levetid vil typisk også indgå i fastsættelsen af et evt. tillæg til projektet (i form af afskrivningsperioden).

Hvordan serviceniveauet angives afhænger af, om der er tale om tag- og overfladevand eller øvrigt spildevand, jf. afsnit 3.2.4 om serviceniveauer. For øvrigt spildevand vil angivelsen afhænge af det konkrete

projekt og den konkrete funktion, og serviceniveauet kan i den sammenhæng bl.a. være projektets kapacitet, funktionsniveau eller tilsvarende.

Aftaler tager udgangspunkt i *projekter*, der kan omfatte flere *anlæg*. Et eksempel herpå kunne være et projekt, der omfatter etablering af et antal vejbede i et kvarter. Afhængig af de konkrete forhold kunne disse anlæg omfattes af en enkelt aftale. Et større projekt omfattende etablering af flere forskellige, men sammenhængende anlæg såsom en åben kanal, et åbent bassin og et underjordisk rørbassin på fremmed grund kan ligeledes, afhængig af de konkrete forhold, omfattes af en enkelt aftale.

9.2. Aftaledel 2: Projektområdets afgrænsning og resultat af den samfundsøkonomiske beregning

Hvis der er tale om et projekt helt eller delvist til håndtering af terrænnært grundvand, skal aftalen indeholde bestemmelser om:

- projektområdets afgrænsning, *og*
- resultat af den samfundsøkonomiske beregning.

Kravene om projektområdets afgrænsning og resultatet af den samfundsøkonomiske beregning er indsat i omkostningsbekendtgørelsen på baggrund af nye regler om terrænnært grundvand i 2025 og er *kun* relevant for projekter, der håndterer terrænnært grundvand efter bekendtgørelsens kapitel 3, jf. bemærkningerne til ændringsloven fra 2025 for § 3, nr. 3.

Information om projektområdets afgrænsning og resultatet af den samfundsøkonomiske beregning er relevant i forhold til at kunne identificere den konkrete afgrænsning af et projekt om terrænnært grundvand. Dette indgår også i spildevandsforsyningsselskabets dokumentationskrav i forhold til beregningen af samfundsøkonomiske hensigtsmæssighed i Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse.

Resultatet af den samfundsøkonomiske beregning identificerer hvilket samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt niveau, spildevandsforsyningsselskabet er forpligtet til at gennemføre projektet om terrænnært grundvand til.

Hvis der *ikke* – hverken helt eller delvist – er tale om et projekt til håndtering af terrænnært grundvand, skal dette aftaleelement ikke indgå i aftalen.

9.3. Aftaledel 3: Parternes varetagelse af etablering, drift m.v.

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- I hvilken udstrækning udførelse og drift, herunder vedligeholdelse, varetages af de enkelte parter.

I denne aftaledel fastsættes ansvarsfordelingen vedrørende den praktiske varetagelse af de forskellige opgaver forbundet med anlægget.

9.4. Aftaledel 4: Sikring af anlæggets funktion m.v.

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- ansvar for sikring og bevarelse af anlæggets hydrauliske funktion inden for anlæggets forventede levetid *og*

- eventuelle øvrige forudsætninger for effektiv drift af anlægget, f.eks. sikring af adgangsmuligheder, eksterne til- eller afløbsfunktioner m.v., inden for anlæggets forventede levetid.

Formålet med denne beskrivelse er bl.a. at understøtte, at spildevandsforsyningsselskabet tager stilling til, hvorledes selskabets funktion af anlægget sikres i hele den forventede levetid, og får skrevet de nødvendige pligter for parterne ind i aftalen. Parterne i et projekt vil typisk have forskellig opfattelse af, hvad der er vigtigt at sikre i forbindelse med anlæggets fortsatte funktion, og hvem der har hvilke pligter, og hvis det er aftalt på forhånd, hvorledes ansvaret fordeles. Dette kan være med til at afværge potentielle problemer og konflikter senere i anlæggets levetid.

Samtidig kan aftalen understøtte, at de deltagende parter bevarer opmærksomheden på de eventuelle særlige tiltag, der er nødvendige for den fortsatte funktion af anlægget, herunder hvem der har ansvaret for genoprettelse af den hydrauliske funktion i tilfælde af skader. Denne aftaledel forebygger dermed risikoen for, at selskabet i praksis ender med at få uforudsete ekstraomkostninger til løsningen, f.eks. såsom ekstra vedligehold eller behov for retablering før tid. Aftaledelen er dermed en forudsætning for, at dokumentationen for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet og redegørelsen for omkostningsfordeling m.v. bliver tilstrækkelig robust.

Et eksempel herpå kunne være et projekt i en vej, hvor vejejeren under normale omstændigheder ville drive og vedligeholde vejen ud fra trafiksikkerheds- og trafikafviklingshensyn. Dette kan bl.a. omfatte, at der jævnligt lægges nyt slidlag på vejen – og hvis vejen som følge af et fælles projekt samtidig er tiltænkt en hydraulisk kapacitet til at holde på regnvand, kan denne kapacitet reduceres tilsvarende, hvis dette ikke tænkes ind i vejejerens drift og vedligehold.

Det er herudover vigtigt, at de deltagende parter også sikrer kendskab til eventuelle særlige krav til drift og vedligehold internt i deres organisation eller eksternt til f.eks. udførende entreprenører. Et eksempel herpå kunne være en grundejerforening, der bør sikre, at eventuelle entreprenører i relevant omfang får kendskab til et fælles projekt beliggende på grundejerforeningens grund. Et andet eksempel kunne være, at kommunen løbende bør sikre, at kommunens vejafdeling i tilstrækkelig grad har kendskab til de særlige vedligeholdelses- og driftskrav til en skybrudsvej.

Endelig kan det være relevant at beskrive selskabets muligheder for og ret til adgang, tilløbs- og afløbsanlæg m.v. i forbindelse med anlæg på fremmed grund.

En tinglyst deklaration kan i et vist omfang, og hvor det er muligt at foretage tinglysning, bidrage til at sikre kendskab til eventuelle særlige krav til drift og vedligehold og sikre selskabets adgang til anlæg på andres grund. Ligeledes kan det være med til at sikre, at selskabets rettigheder efter aftalen bevares ved et ejerskifte. Selskabet bør derfor få tinglyst deklarationer i alle relevante tilfælde, for så vidt muligt at sikre deres investeringer.

9.5. Aftaledel 5: Fordeling af omkostninger mellem parterne

Hvis der – helt eller delvist – er tale om projekttype 1, dvs. et projekt med nytte for andre parter jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, skal aftalen indeholde en specifikation af:

- hvilke omkostningsposter, der betales af det eller de enkelte spildevandsforsyningsselskaber, som deltager i aftalen, *og*
- hvilke omkostningsposter, der betales af andre parter.

Omkostningsfordelingen skal følge reglerne i omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 2 og 3. Selskabet skal udarbejde en redegørelse for omkostningsfordelingen m.v. jf. afsnit 10.1 og 10.2, men denne behøver ikke være en del af aftalen.

Omkostningsposter omfatter både éngangsomkostninger til f.eks. etablering og løbende omkostninger såsom drift og vedligehold.

Hvis der *ikke* – hverken helt eller delvist – er tale om projekttype 1, skal dette aftaleelement *ikke* indgå i aftalen.

9.6. Aftaledel 6: Meromkostninger afholdt af andre parter

Hvis der – helt eller delvist – er tale om projekttype 2, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 2, dvs. en aftale om et højere serviceniveau, et højere niveau end den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige eller en dyrere løsning, skal aftalen indeholde en specifikation af:

- meromkostningerne, som den eller de andre parter skal betale til spildevandsforsyningsselskabet.

Meromkostningerne skal opgøres efter reglerne i omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 4. Selskabet skal udarbejde en redegørelse for beregningen af meromkostningen, men denne behøver ikke være en del af aftalen.

Hvis der *ikke* – helt eller delvist – er tale om projekttype 2, skal dette aftaleelement *ikke* indgå i aftalen.

9.7. Aftaledel 7: Evt. betaling fra selskabet til andre parter

Hvis der er tale om projekttype 3, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3, dvs. projekter i vandløb eller åbne anlæg på fremmed grund, skal aftaler indeholde en specifikation af:

- størrelse af en eventuel betaling fra spildevandsforsyningsselskabet til andre parter.

Baggrunden for denne aftaledel fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 5. Selskabet skal udarbejde en redegørelse for, at andre parter ikke har nytte af projektet og, såfremt der aftales en betaling fra spildevandsforsyningsselskabet til en anden part, tillige en begrundelse herfor, herunder for størrelsen. Redegørelse og begrundelse herfor behøver ikke være en del af aftalen.

Hvis der *ikke* er tale om projekttype 3, skal dette aftaleelement *ikke* indgå i aftalen.

9.8. Aftaledel 8: Fordeling af risiko

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- Fordeling af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser af projektet.

Fordelingen af risiko skal opgøres efter reglerne i omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 6. Selskabet skal udarbejde en begrundelse for fordelingen, jf. afsnit 10.5 om fordeling af risiko og fordyrelser, men denne behøver ikke være en del af aftalen.

9.9. Aftaledel 9: Opsigelse af aftalen

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- Spildevandsforsyningsselskabets og andre parters adgang til opsigelse af aftalen, herunder at spildevandsforsyningsselskabet kan opsige aftalen, hvis Vandsektortilsynet meddeler, at betingelserne for, at spildevandsforsyningsselskabet kan afholde omkostninger til opfyldelse af aftalen, ikke er opfyldt.

Formålet med dette er bl.a. at sikre, at selskabet ikke forpligtes til at afholde omkostninger, som Vandsektortilsynet finder ikke lovligt kan finansieres af selskabet, men at selskabet i denne situation kan opsige aftalen uden at betale erstatning.

I forhold til Vandsektortilsynets meddelelse henvises til omkostningsbekendtgørelsens § 13.

Spildevandsforsyningsselskabet bør herudover sikre, at en anden parts opsigelse af aftalen skal ske med tilstrækkeligt varsel, således at selskabet sikrer, at det fortsat kan leve op til sin forsyningspligt ved aftalens ophør.

Eventuelle kompensationer til selskabet, betalinger til f.eks. sløjfning af anlægget eller lignende som følge af en opsigelse af aftalen bør ligeledes fremgå, således at selskabet så vidt muligt sikres mod at lide tab eller få ekstra omkostninger som følge af at en anden part opsiger aftalen.

9.10. Aftaledel 10: Ophør af projektet

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- Hvad der skal ske ved ophør af projektet.

Dette er f.eks. vigtigt, hvis der kan forventes omkostninger forbundet med projektets ophør til fjernelse, oprydning, retablering osv. Eventuelle omkostninger for spildevandsforsyningsselskabet i forbindelse med projektets ophør skal ligeledes opfylde kravene vedrørende omkostningsfordeling, jf. afsnit 10, og skal desuden indgå i dokumentationen af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet, jf. afsnit 8.

Spildevandsforsyningsselskabet kan herudover med fordel have overvejet, hvorledes selskabet fortsat kan leve op til sin forsyningspligt ved projektets ophør. Det kan f.eks. have betydning for, hvorledes den konkrete sløjfning af projektet udføres i praksis, herunder om der er behov for at flytte ledninger eller andre anlæg som en del af sløjfningen – hvilket vil være relevant at skrive ind i aftalen, så selskabet sikres mod ekstraomkostninger forbundet med projektets ophør.

9.11. Offentliggørelse af aftale og redegørelser vedrørende omkostningsfordeling

Aftaler, der er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, skal være offentligt tilgængelige på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 2. Selskabet skal overholde dette krav til hver en tid, hvilket bl.a. medfører, at hvis en omfattet aftale ændres, skal selskabet offentliggøre den ændrede aftale.

Spildevandsforsyningsselskabet kan undlade at offentliggøre dele af aftalen, som ikke er obligatoriske i henhold til omkostningsbekendtgørelsens § 8, stk. 1.

Det kan med fordel fremgå af aftalen, i hvilket omfang de enkelte dele offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside.

De redegørelser vedrørende omkostningsfordeling, der ligger til grund for aftaleelementerne 5-7, skal offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 1, 3. pkt.

9.12. Ændringer af aftaler

I praksis kan der forekomme ændringer af projekter i forbindelse med etablering osv., der medfører behov for at ændre allerede indgåede skriftlige aftaler. Det forudsættes, at spildevandsforsyningsselskabet i videst muligt omfang tager højde for forholdene omkring det konkrete projekt og indretter aftalen derefter, men der kan forekomme uforudsete ændringer i forholdene, således at projektet ændres i et omfang, hvor aftalen tilsvarende skal ændres. Eksempler herpå kan være fysiske ændringer af projektet, ændringer i kredsen af parter (herunder ejere), ændringer i om andre parter har nytte etc.

Aftaler indgås efter de på indgåelsestidspunktet gældende forhold omkring projektet. Forventede fremtidige forhold og ændringer kan, så vidt det er muligt, indarbejdes i aftalen. Dette kan f.eks. ske i form af klausuler, men det er en forudsætning, at aftalen (og de bagvedliggende redegørelser) til hver en tid overholder kravene i omkostningsbekendtgørelsen. Ligeledes er det et krav, at den til en hver tid gældende aftale er offentliggjort på selskabets hjemmeside.

En ændring af projektet, der kan rummes inden for den gældende aftale (f.eks. udnyttelse af optioner), medfører *ikke* et krav om at aftalen ændres.

9.13. Skabelon for skriftlige aftaler

Denne skabelon suppleres af vejledningens afsnit 9.1-9.12. Overskrifterne/punkterne følger kravene til aftaler i omkostningsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 1-10.

Skabelon for skriftlig aftale

Aftalen mellem spildevandsforsyningsselskabet og de relevante parter skal være skriftlig og *som minimum* indeholde følgende aftaleelementer 1-10 (for elementerne 2, 5, 6 og 7 dog kun det/de relevante):

1. Projektets formål m.v.
- 1.1 Projektets formål
- 1.2 Beskrivelse af de tiltag, det indebærer
- 1.3 Forventet levetid
- 1.4 Serviceniveau

2. Projektområdets afgrænsning og resultat af den samfundsøkonomiske beregning – *kun* hvis terrænnært grundvand
- 2.1 Projektområdets afgrænsning
- 2.2 Resultat af den samfundsøkonomiske beregning

3. Parternes varetagelse af etablering, drift m.v.
- 3.1 I hvilken udstrækning udførelse og drift, herunder vedligeholdelse, varetages af de enkelte parter

4. Sikring af anlæggets funktion m.v.
- 4.1 Ansvar for sikring og bevarelse af anlæggets hydrauliske funktion inden for anlæggets forventede levetid
- 4.2 Eventuelle øvrige forudsætninger for effektiv drift af anlægget, f.eks. sikring af adgangsmuligheder, eksterne til- eller afløbsfunktioner m.v., inden for anlægget forventede levetid

5. Fordeling af omkostninger mellem parterne - *kun* hvis projekttype 1
(Projekttype 1 kan samtidig være projekttype 2)
- 5.1 Hvilke omkostningsposter der betales af det eller de enkelte spildevandsforsyningsselskaber, som deltager i aftalen
- 5.2 Hvilke omkostningsposter der betales af andre parter

6. Meromkostninger afholdt af andre parter - *kun* hvis projekttype 2
(Projekttype 2 kan samtidig være projekttype 1)
- 6.1 Specifikation af meromkostningerne, som den eller de andre parter skal betale til spildevandsforsyningsselskabet

7. Evt. betaling fra selskabet til andre parter - *kun* hvis projekttype 3
(Projekttype 3 kan *ikke* samtidig være projekttype 1 og/eller projekttype 2)
- 7.1 Størrelse af en eventuel betaling fra spildevandsforsyningsselskabet til andre parter

8. Fordeling af risiko
- 8.1 Fordeling af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser af projektet

9. Opsigelse af aftalen
- 9.1 Spildevandsforsyningsselskabets og andre parters adgang til opsigelse af aftalen, herunder:
  at spildevandsforsyningsselskabet kan opsige aftalen, hvis Vandsektortilsynet meddeler, at betingelserne for, at spildevandsforsyningsselskabet kan afholde omkostninger til opfyldelse af aftalen, ikke er opfyldt

10. Ophør af projektet
- 10.1 Hvad der skal ske ved ophør af projektet

Bemærk i øvrigt:
- Aftalen kan indeholde yderligere dele ud over de obligatoriske aftaleelementer 1-10.
- Aftalen skal offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside.
- Hvis aftalen indeholder dele, der ikke er obligatoriske, kan spildevandsforsyningsselskabet undlade at offentliggøre disse.
- De redegørelser vedrørende omkostningsfordeling, der ligger til grund for aftaleelementerne 5, 6 og 7, skal ligeledes offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside, men behøver *ikke* være en del af selve aftalen.
- Selve aftalen skal indsendes til Vandsektortilsynet, inden anlæggelsen af projektet påbegyndes. Vandsektortilsynet fører som udgangspunkt ikke tilsyn med aftalen på dette tidspunkt, og spildevandsforsyningsselskabet skal således *ikke* afvente en godkendelse af aftalen inden anlæggelsen af projektet påbegyndes.

Figur 9.1: Skabelon for skriftlige aftaler.

10. Omkostningsfordeling (bekendtgørelsens kapitel 5, § 9)

I dette afsnit gennemgås reglerne vedrørende omkostningsfordelingen mellem spildevandsforsyningsselskaber og andre parter, herunder andre spildevandsforsyningsselskaber.

Omkostningsbekendtgørelsens krav til omkostningsfordeling omfatter følgende *projekttyper* (jf. afsnit 7.1, 7.2 og 7.3):

Projekttype 1:	Projekter, der har nytte for en anden part, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1.
Projekttype 2:	Projekter med forhøjet serviceniveau, eller et højere niveau end den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige eller dyrere løsninger, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 2.
Projekttype 3:	Projekter (ud over projekttype 1 og 2 nævnt oven for) i vandløb og åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand på fremmed grund, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3.

Omkostninger omfatter i denne sammenhæng såvel etablering (og sløjfning) som løbende drift og vedligehold, foruden at det omfatter såvel selve anlægget som planlægningsmæssige, logistiske og tilsvarende praktiske tiltag, der er en del af eller en betingelse for projektet. Det kan f.eks. være forundersøgelser, udbud og projektering, tilladelser, etablering af byggeplads, nødvendige gravearbejder osv. Eksemplerne i afsnit 10.7 om nødvendige omkostninger kan benyttes til at uddybe, hvad der kan anses for omkostninger omfattet af omkostningsfordelingen, herunder hvad der kan udgøre fælles omkostninger.

Omkostningsfordelingen mellem spildevandsforsyningsselskabet og andre parter skal opfylde en række krav i omkostningsbekendtgørelsens § 9, afhængig af parterne og projekttypen. Kravene, herunder til redegørelser og anden dokumentation, uddybes i de efterfølgende afsnit. Redegørelserne nævnt herunder kan evt. indgå som bilag i de aftaler, der skal udarbejdes, men det er ikke et krav.

Bemærk at kravene supplerer hinanden, eftersom et projekt f.eks. kan høre under mere end én projekttype og både kan involvere andre spildevandsforsyningsselskaber og øvrige parter. I så tilfælde skal alle de omfattede krav opfyldes for de dele af projektet, hvor de enkelte krav er relevante.

Projekter, der ikke er falder ind under projekttype 1, 2 eller 3, er ikke omfattet af reglerne vedrørende omkostningsfordeling. Dette kan bl.a. omfatte spildevandsforsyningsselskabets egne underjordiske og ikke-åbne anlæg (såsom ledninger og pumpestationer) på fremmed grund.

Det skal bemærkes, at omkostningsbekendtgørelsen (og nærværende vejledning) alene tager stilling til, hvilke omkostninger *spildevandsforsyningsselskabet* må eller ikke må indregne i bidrag efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4.

Omkostningsfordelingen mellem *andre parter imellem* er således selskabet uvedkommende og reguleres ikke af nærværende regelsæt. Det er f.eks. ikke et krav, at det er den part, der ønsker et højere serviceniveau, der betaler meromkostningen forbundet hermed – så længe det *ikke er selskabet*. En part kan f.eks. deltage i et fælles projekt med selskabet og tilføje elementer på vegne af en helt tredje part, der ikke selv indgår i projektet – så længe selskabet kun afholder de lovlige omkostninger. Det er ligeledes selskabet uvedkommende, hvorledes andre parter, herunder parter, der ikke selv indgår i projektet,

afregner indbyrdes. Andre parters betaling mv. kan være reguleret af anden lovgivning, der ikke behandles i denne vejledning, og de andre parter har selv har ansvar for at overholde relevant lovgivning.

10.0.1. Overordnet om omkostningsfordeling

Overordnet set kan omkostningerne til et projekt inddeles i følgende tre kategorier:

1) Omkostninger til de dele, der *udelukkende* har til formål at håndtere spildevandsforsyningsselskabets spildevand (herunder tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand) (i det efterfølgende henvises blot til "spildevand").
2) Omkostninger til de dele, der udelukkende har en funktion relateret til en anden parts del af projektet, og altså *ikke* bidrager til håndtering af spildevandsforsyningsselskabets spildevand
3) Omkostninger til de dele, der har fælles nytte for projektets parter.

Det er hensigten, at spildevandsforsyningsselskabet skal afholde alle omkostninger til kategori 1: de dele af et projekt, der udelukkende har til formål at håndtere *selskabets spildevand*, og altså ikke har nytte for andre parter. Dette fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget. Det vil bero på en konkret vurdering, men ofte vil disse dele være de rent hydrauliske, dvs. ledninger, brønde, pumper, underjordiske bassiner etc. Det kan også være dele, der ikke er hydrauliske, men som er nødvendige for den hydrauliske funktion og samtidig ikke har nytte for andre. Eksemplerne i afsnit 10.7 om nødvendige omkostninger kan benyttes til at uddybe, hvad der kan anses for omkostninger under kategori 1, afhængig af de konkrete forhold. Det bemærkes, at det ikke er tilstrækkeligt, at den konkrete del af projektet håndterer spildevand – det skal være spildevand, som *selskabet* har ansvaret for at håndtere. F.eks. vil dele af et projekt, som udelukkende håndterer spildevand, der er et andet selskabs eller grundejerens ansvar, som udgangspunkt være omfattet af kategori 2 jf. nedenfor. Sidstnævnte kan f.eks. være omkostninger til håndtering af spildevand, som endnu ikke er blevet selskabets ansvar, også selvom det kan aflaste selskabet, jf. forsyningspligtens udstrækning beskrevet i afsnit 2.1.

Omkostninger til kategori 2: de dele af et projekt, der udelukkende har en funktion relateret til den anden parts del af projektet, og altså ikke bidrager til håndtering af *spildevandsforsyningsselskabets spildevand*, skal tilsvarende afholdes af andre parter end selskabet. Det vil bero på en konkret vurdering, men ofte vil disse dele være rekreative, æstetiske eller tilsvarende, dvs. f.eks. belysning, borde og bænke, soppesten osv. Eksemplerne i afsnit 10.7 om nødvendige omkostninger kan benyttes til at uddybe, hvad der kan anses for omkostninger under kategori 2, afhængig af de konkrete forhold.

Omkostningsfordelingen er særlig relevant for så vidt angår kategori 3: De dele af et projekt, som giver *fælles* nytte for spildevandsforsyningsselskabet og en anden part, jf. bemærkningerne til ændringsloven fra 2020. Se mere i afsnit 10.7 om nødvendige omkostninger.

10.0.2. Hovedvirksomhed og tilknyttet virksomhed

Spildevandsforsyningsselskabets nødvendige omkostninger til selskabsøkonomisk omkostningseffektive løsninger/projekter, herunder drift heraf, er hovedvirksomhed.

I det omfang spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til selskabets dele af projektet, herunder drift heraf, forøges pga. andre parters dele, vil selskabets omkostninger hertil også være hovedvirksomhed, men selskabet skal som minimum have dækket meromkostningerne af en anden part (omkostningsfordelingen uddybes i de efterfølgende afsnit). Det kan f.eks. være selskabets forhøjede driftsomkostninger forbundet

med selskabets del af et projekt med en dyrere løsning (projekttype 2), eller forhøjede omkostninger til planlægning, udbud, projektering etc. af selskabets del af projektet som følge af en anden parts dele af projektet.

Spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til dele af projektet, der *ikke* vedrører selskabets opgaver/hovedvirksomhed, vil selskabet kun kunne forestå i det omfang, at det kan ske inden for de til enhver tid gældende regler om tilknyttet virksomhed. Det kan f.eks. være projektering eller drift af en anden parts del af projektet uden nytte for selskabet.

Der henvises i øvrigt til bekendtgørelsen om tilknyttet virksomhed.

10.1. Omkostningsfordeling spildevandsforsyningsselskaber imellem

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 2, at omkostningsfordelingen i aftaler mellem spildevandsforsyningsselskaber skal være *forholdsmæssig*.

Den forholdsmæssige fordeling skal tage udgangspunkt i selskabernes gavn af projektet, bidrag til projektet, årsag til, at projektet er nødvendigt, eller lignende. Fordelingen skal samtidig være relevant for det konkrete projekt.

Eksempler på, hvad en forholdsmæssig fordeling kan baseres på, afhængig af det konkrete projekt:

- Den hydrauliske kapacitet, hvert spildevandsforsyningsselskab får gavn af som følge af projektet
- Areal, som spildevandsforsyningsselskabet lægger til projektet
- Tilsluttet oplandsareal

Omkostningsfordelingen mellem spildevandsforsyningsselskaber skal ikke opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 3-5. Formålet med denne specifikke bestemmelse i § 9, stk. 2, vedrørende omkostningsfordeling mellem selskaber er, at fælles projekter mellem flere selskaber ofte er baseret på en fælles nødvendighed, altså at hele eller dele af projektet kan betragtes som nødvendigt og som havende nytte for flere selskaber. Bestemmelsen i § 9, stk. 2, skal understøtte, at omkostningsfordelingen for denne type projekter ikke skævvrides ved f.eks. kun at anskue nødvendighed set fra det ene selskabs synspunkt, hvorefter det andet selskab kun betaler de omkostninger, der alene vedrører selskabet selv, uanset at der er en høj grad af fælles nytte for de to selskaber.

Der skal udarbejdes en redegørelse og begrundelse for omkostningsfordelingen. Redegørelsen og begrundelse skal offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside jf. omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 1 – se desuden afsnit 9.5 om aftaler.

10.2. Omkostningsfordeling for projekttype 1

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 3, at omkostningsfordelingen for projekter, hvor en anden part har nytte af projektet, skal baseres på, hvilken *nytte* de enkelte parter har af projektet. Udgangspunktet for omkostningsfordelingen er derfor en konkret vurdering af, hvilken nytte de deltagende parter har af projektet, jf. afsnit 7.1.2 om nytte.

Det fremgår også af § 9, stk. 3, at spildevandsforsyningsselskabet ikke må afholde omkostninger ud over det, der er *nødvendigt* af hensyn til selskabets håndtering af spildevand. For en uddybning af, hvad der kan udgøre nødvendige omkostninger, henvises til afsnit 10.7.

Bestemmelsen i § 9, stk. 3, fastsætter rammen for, hvor meget selskabet *højest* må betale for et fælles projekt. Den skal dermed ikke forstås som et krav om, at selskabet *skal* afholde *alle* de nødvendige omkostninger til et projekt. Den skal ligeledes heller ikke forstås sådan, at selskabet uden videre kan afholde alle nødvendige omkostninger, da det fremgår af § 9, stk. 3, at omkostningsfordelingen "skal baseres på, hvilken nytte de enkelte parter har af projektet". Det følger heraf, at der *skal* foretages en konkret vurdering af parternes nytte ved projektets fælles dele, før der aftales en omkostningsfordeling mellem parterne. Denne vurdering af nytte skal ikke nødvendigvis kvantificeres, men danner udgangspunkt for omkostningsfordelingen.

Der skal udarbejdes en redegørelse for omkostningsfordelingen, som specificerer, hvilke dele af projektet der kun har nytte for en enkelt part, og hvilke dele der har fælles nytte, og begrunder omkostningsfordelingen for de dele, der har fælles nytte.

Redegørelsen og begrundelse skal offentliggøres på spildevandsselskabets hjemmeside, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 1.

10.3. Omkostningsfordeling for projekttype 2

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 4, at for projekter, hvor spildevandsforsyningsselskabet på foranledning af en anden part udfører en dyrere løsning eller et højere serviceniveau, skal meromkostningen beregnes i forhold til de omkostninger, som i øvrigt ville have været nødvendige for at løse spildevandsforsyningsselskabet opgaver omkostningseffektivt, jf. afsnit 8.2. Det vil sige, at en anden part skal dække differencen mellem det selskabsøkonomisk omkostningseffektive niveau og de afholdte omkostninger til det alternative serviceniveau eller til den alternative løsning.

Hvis der gælder et bindende serviceniveau for projektet, som der f.eks. gør for klimatilpasningsprojekter, skal meromkostningerne beregnes i forhold til den selskabsøkonomisk omkostningseffektive løsning til dette serviceniveau. Hvis der ikke gælder et bindende serviceniveau for projektet, skal meromkostningerne beregnes i forhold til det nuværende faktiske serviceniveau eller et serviceniveau, som spildevandsforsyningsselskabet under alle omstændigheder ville have forhøjet serviceniveauet til på baggrund af et kommunalt eller statsligt godkendt mål herom.

For projekter vedrørende terrænnært grundvand, hvor resultatet af den samfundsøkonomiske beregning fastsætter det bindende niveau (projekt) for spildevandsforsyningsselskabet, skal meromkostningen beregnes i forhold til det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau (projekt).

Meromkostninger omfatter – ud over etablering, drift og vedligehold og, hvis det er relevant sløjfning – også planlægning og projektering samt opfyldelse af dokumentationskrav efter omkostningsbekendtgørelsen. Omkostningerne opgøres i hele levetiden ud fra princippet om totaløkonomi.

Der skal udarbejdes en redegørelse for beregningen af meromkostningerne. Formålet med redegørelsen er bl.a. at dokumentere, at spildevandsforsyningsselskabet kun afholder de selskabsøkonomisk omkostningseffektive omkostninger eller samfundsøkonomiske hensigtsmæssige omkostninger i forbindelse med projekter, hvor der indgås aftale med andre parter om et højere serviceniveau, et højere niveau end den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige eller en dyrere løsning. Det understøtter, at andre parters ønske om et højere serviceniveau, højere niveau end den samfundsøkonomisk hensigtsmæssige

eller en dyrere løsning *ikke* medfører, at selskabet betaler unødigt meget for at løse selskabets opgave, hvilket i sidste ende går ud over selskabets forbrugere. Det understøtter overholdelse af det underliggende hvile i sig selv-princip om, at selskabet kun må afholde nødvendige omkostninger til håndtering af spildevand.

Redegørelsen kan tage udgangspunkt i hhv. spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet (for klimatilpasningsprojekter) jf. afsnit 8 og spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed (for terrænnært grundvand) jf. beregningsbekendtgørelsen, til at fastslå selskabets omkostninger svarende til det *grundlæggende projekt*, dvs. hvad der svarer til et projekt uden fordyrelse foranlediget af den anden parts ønsker. Differencen fra, hvad der svarer til det grundlæggende projekt, op til de reelle, samlede omkostninger ved det ønskede projekt udgør meromkostningen. Det er ikke et krav, at andre parters meromkostninger, som de andre parter selv afholder, er hverken effektive eller nødvendige for de andre parter. Det bør dog fremgå af redegørelsen, hvad meromkostningen dækker, så der opnås transparens i, hvordan projektet er justeret for at opnå partens ønske.

Ved sammenligningen med det grundlæggende projekt er det vigtigt så vidt muligt at anvende ens betingelser og parametre, herunder samme tidsrum. Hvis partens ønske f.eks. medfører et anlæg med en kortere levetid, skal en fornyelse eller levetidsforlængelse indgå retvisende i beregningen af meromkostningerne efter principperne om totaløkonomi. Se afsnit 8.6 om sammenligning af løsningstiltag med f.eks. forskellige levetider.

Det skal bemærkes, at omkostningsfordelingen for projektet i relevant omfang (dvs. i det omfang, der tillige er tale om projekttype 1) skal følge reglerne i § 9, stk. 3, om fordeling efter nytte.

Redegørelsen skal offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside jf. omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 1.

Det bemærkes, at betalingen fra aftaleparten *ikke* indgår i de indtægter, som skal medregnes, når Vandsektortilsynet kontrollerer, om selskabet har overholdt sin indtægtsramme, jf. reglerne i ØR-bekendtgørelsen. Der skal redegøres for disse indtægter ved regnskabsaflæggelsen, jf. reglerne i ØR-bekendtgørelsen.

10.4. Omkostningsfordeling for projekttype 3

For øvrige projekter (dvs. ikke projekttype 1 eller 2) i vandløb og åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand på fremmed grund er der ikke andre parter, der har nytte af projektet eller som på anden vis skal bidrage med betaling til projektet – hvis der var, ville projektet falde ind under projekttype 1 og/eller 2.

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 5, at der skal udarbejdes en redegørelse for, at den eller de andre parter ikke har nytte af projektet. Det kan f.eks. være grundejere og vandløbsejere/myndigheden.

Formålet med redegørelsen er bl.a. at dokumentere, at der ikke er tale om et projekt, hvor en anden part har nytte (og som derfor falder ind under projekttype 1 i stedet). Detaljeringsniveauet af redegørelsen vil afhænge af projektets art og kompleksitet.

Det følger af omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 5, at hvis projektet involverer en betaling fra spildevandsforsyningsselskabet til en anden part, skal der desuden udarbejdes en begrundelse for denne betaling, herunder for størrelsen. Det kan f.eks. være kompensation, leje eller tilsvarende for brug af eller adgang til en anden parts ejendom eller grund. Det kan ligeledes være erstatning i forbindelse med deklaration eller ekspropriation, eller aftaler på ekspropriationslignende vilkår.

Formålet med redegørelsen er bl.a. at understøtte, at der er transparens omkring selskabets betaling til andre parter. Erstatninger vil typisk tage udgangspunkt i dansk rets almindelige regler og standardværdier, men selskabet kan aftale mere individuelle betingelser og kompensationer afhængig af de konkrete forhold. Redegørelsen tjener i denne sammenhæng bl.a. til at understøtte, at selskabet nøje overvejer størrelsen af sådan en kompensation eller tilsvarende betaling, så størrelsen fastsættes på et oplyst grundlag.

Redegørelsen og i givet fald begrundelsen skal offentliggøres på spildevandsselskabets hjemmeside, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 1.

10.5. Fordeling af risiko for uforudsete fordyrelser

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 9, stk. 6, at fordelingen af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser, jf. § 8, stk. 1, nr. 8, skal følge principperne i § 9, stk. 2-5, og der skal udarbejdes en begrundelse for fordelingen.

En uforudset fordyrelse skal således fordeles mellem spildevandsforsyningsselskab og parter efter de samme principper som blev anvendt ved selve projektet. Det skal fremgå af aftalen, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 7.

En fordyrelse, der f.eks. alene vedrører den del af projektet, der indebærer højere serviceniveau end det forpligtende, skal bæres af en anden part end spildevandsforsyningsselskabet. Princippet om nødvendige omkostninger medfører tilsvarende, at fordyrelser, der alene vedrører en anden parts andel af projektet, dvs. en del der kun har nytte for den anden part, skal bæres af en anden part end selskabet – mens fordyrelser, der alene vedrører dele af projektet, der kun har nytte for selskabet, skal bæres af selskabet.

Der skal udarbejdes en begrundelse for fordelingen. Formålet med begrundelsen er bl.a. at sikre, at der er transparens i forhold til, hvilke risici selskabet påtager sig og hvorfor, og at lette Vandsektortilsynets tilsyn med, om omkostnings- og risikofordeling følger reglerne. Desuden understøtter det en fælles forståelse blandt projektets deltagere omkring potentielle risici.

10.6. Dokumentation i forhold til omkostningsfordeling

Spildevandsforsyningsselskabet skal i forhold til omkostningsfordelingen dokumentere følgende:

- For projekter med et eller flere andre spildevandsforsyningsselskaber skal selskabet:
    - redegøre for omkostningsfordelingen *og*
    - begrunde omkostningsfordelingen, som skal være forholdsmæssig.

  Det kan f.eks. være en redegørelse for valg af fordelingsnøgle selskaberne imellem, hvoraf det fremgår, hvad fordelingsnøglen er baseret på, samt en begrundelse for relevansen for projektet af den valgte fordelingsnøgle.
- For projekttype 1 skal selskabet:
    - redegøre for omkostningsfordelingen *og*

- specificere, hvilke dele af projektet der kun har nytte for en enkelt part *og*
- specificere, hvilke dele der har fælles nytte, *og*
- begrunde omkostningsfordelingen for de dele, der har fælles nytte.

Det kan f.eks. være i form af et skema eller en grafisk oversigt over projektets dele fordelt efter, hvem der har nytte af de pågældende dele af projektet, suppleret med en kvalitativ angivelse af fordelingen af nytte mellem de relevante parter for de dele af projektet, der har fælles nytte, og en redegørelse for, hvordan det påvirker omkostningsfordelingen parterne imellem.

- For projekttype 2 skal selskabet:
  - redegøre for beregningen af meromkostningerne
  - meromkostningerne skal beregnes i forhold til den selskabsøkonomisk omkostningseffektive eller samfundsøkonomiske hensigtsmæssige løsning af opgaven.

  Redegørelsen kan tage udgangspunkt i spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet. Hvis en anden part f.eks. ønsker et højere serviceniveau for tag- og overfladevand, kan redegørelsen indledende referere de selskabsøkonomisk omkostningseffektive omkostninger til etablering, drift m.v. til et projekt for det forpligtende serviceniveau fordelt på hovedposterne rør, brønde, pumper og bassiner, og hertil redegøre for meromkostninger som følge af forøgede dimensioner fordelt på de samme hovedposter.

  Hvis en anden part f.eks. ønsker et højere niveau end det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige vedrørende terrænnært grundvand, kan redegørelsen indledende referere til de samfundsøkonomiske hensigtsmæssige omkostninger til etablering, drift m.v. til et projekt for det forpligtende samfundsøkonomiske hensigtsmæssige niveau fordelt på hovedposterne rør, brønde, pumper og bassiner, og hertil redegøre for meromkostninger som følge af forøgede dimensioner fordelt på de samme hovedposter.

  Hvis en anden part f.eks. ønsker en for spildevandsforsyningsselskabet dyrere løsning for at tilgodese dyre- og planteliv eller rekreative interesser, kan redegørelsen indledende referere det for selskabet billigste projekt med et overslag over omkostningerne hertil, baseret på nøgle- og erfaringstal for etablering, drift m.v. fra f.eks. POLKA eller PLASK. Dette sammenstilles med et tilsvarende overslag over omkostningerne for det ønskede anlæg, således at det fremgår, hvad meromkostningen er.
- For projekttype 3 skal selskabet:
  - redegøre for, at den eller de andre parter ikke har nytte af projektet
  - hvis projektet involverer en betaling fra selskabet til en anden part, skal selskabet desuden begrunde denne betaling, herunder størrelsen.

  Redegørelsen kan f.eks. tage udgangspunkt i projektbeskrivelsen og en liste med de deltagende parter, og ud fra projektbeskrivelsen redegøre for, at parterne ikke har en nytte ved projektet. Der kan i redegørelsen med fordel indgå henvisning til dokumentationen for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet for at redegøre for, at løsningen er effektiv for selskabet eller henvisning til dokumentation for den samfundsøkonomiske hensigtsmæssige løsning for at redegøre for, at løsningen er forpligtende for selskabet.

  Begrundelsen kan f.eks. bestå i en redegørelse for, hvilke værdier der er anvendt til fastsættelse af betalingen. Det bør her fremgå, om der er anvendt standardværdier, eller om der er aftalt mere konkrete værdier eller anvendt afvigende standardværdier (f.eks. for en alternativ arealanvendelse end den nuværende), og i givet fald hvad baggrunden er for disse tilpassede værdier. Hvis

betalingen har karakter af en erstatning, bør det fremgå konkret, hvad det er, at parten erstattes for, herunder hvorledes erstatningens størrelse er fastsat.

- For alle projekttyper skal selskabet:
    - begrunde fordelingen af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser mellem selskab og parter.
    - fordelingen mellem selskab og parter skal følge det samme princip som blev anvendt ved selve projektet.

  Begrundelsen kan f.eks. tage udgangspunkt i de relevante redegørelser for omkostningsfordeling. Begrundelsen kan beskrive inddelingen af projektet i dele, der hver især har ens omkostningsfordeling, og redegøre for omkostningsfordelingen for hver af delene – f.eks. ved at henvise til de relevante redegørelser. Begrundelsen bør være tilstrækkelig dækkende for det samlede projekt til, at det relativt let kan identificeres, hvor i projektet en konkret fordyrelse hører til – og dermed hvilken omkostningsfordeling, der skal anvendes for den konkrete fordyrelse.
- Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg for projektet, skal ovenstående redegørelser og begrundelser indsendes i forbindelse hermed.
- Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal redegørelserne og begrundelserne kun indsendes, hvis Vandsektortilsynet beder om det (men selskabet er forpligtet til at udarbejde dokumentationen.
- Selskabet har desuden pligt til at offentliggøre følgende på sin hjemmeside:
    - redegørelse og begrundelse nævnt ovenfor ved projekter med andre spildevandsforsyningsselskaber
    - redegørelse, specificeringer og begrundelser nævnt ovenfor ved projekttype 1
    - redegørelse nævnt ovenfor ved projekttype 2
    - redegørelse og i givet fald begrundelse nævnt ovenfor ved projekttype 3
- Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal selskabet indsende dokumentation for, at kravet om offentliggørelse er overholdt. Det kan f.eks. være via et link til selskabets hjemmeside, hvor dokumentationen kan findes.
- Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal selskabet kun indsende dokumentation for, at kravet om offentliggørelse er overholdt, hvis Vandsektortilsynet beder om det (men selskabet er forpligtet til at overholde kravet).

Der henvises i øvrigt til afsnit 12 om Vandsektortilsynets tilsyn.

10.7. Nødvendige omkostninger i forbindelse med projekter

Nødvendige omkostninger i forbindelse med projekter er omkostninger for spildevandsforsyningsselskabet, der må anses for nødvendige for, at selskabet kan løse den konkrete opgave omkring håndtering af spildevand, herunder tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand. Det betyder bl.a., at et selskab ikke må løse en opgave på en dyrere måde end nødvendigt, jf. bemærkningerne til ændringsloven fra 2020 afsnit 3.1.1 og 3.4.1.

Nødvendige omkostninger omfatter alle relevante omkostningerne til etablering, drift, vedligeholdelse, sløjfning osv. af anlægget set over dets samlede levetid, herunder også eventuel leje af areal, kompensationer m.v.

Det bemærkes, at dette afsnit beskæftiger sig med nødvendige omkostninger, herunder etablering, (daglig) drift, vedligehold etc., i forbindelse med projekter omfattet af omkostningsbekendtgørelsen. Nødvendige omkostninger til *øvrige* investeringer, drift og vedligehold, f.eks. for projekter ikke omfattet af omkostningsbekendtgørelsen, investeringer i materiel, faciliteter, services, personalegoder osv., gennemgås ikke her.

De rent *hydraulisk nødvendige* dele af et projekt (såsom ledninger, dræn, pumper, brønde, bassiner etc.), der udelukkende tjener til håndtering af det spildevand, spildevandsforsyningsselskabet er ansvarlig for, må som udgangspunkt anses for nødvendige (dog ud fra en konkret vurdering). Dette omfatter også ikke-mekaniske dele såsom beplantning, der bidrager til nedsivning/fordampning i vej- og regnbede, foruden forudsætninger for anlæggets drift såsom etablering af adgangsveje etc., omkostninger til særlig drift såsom anden glatførebekæmpelse end saltning på veje, skånsom eller mere hyppig snerydning omkring eller på anlæg etc. Det kan også omfatte dele, der ikke i sig selv håndterer spildevand, men som er en forudsætning herfor. Det kan f.eks. være projekter i vandløb, der ikke håndterer spildevand, men bidrager til selskabets håndtering heraf, f.eks. i form af vandparkering, der letter selskabets mulighed for at aflede det tag- og overfladevand eller terrænnært grundvand, selskabet har ansvar for.

Herudover *kan* øvrige elementer i et projekt anses for nødvendige omkostninger ud fra en konkret vurdering, såfremt de indgår i eller på anden vis er en forudsætning for håndteringen af det spildevand, spildevandsforsyningsselskabet er ansvarlig for.

Eksempler:

- Indpasning af anlæg i eksisterende rammer (materialer, udseende etc.)
- Retablering
- Nødvendige ændringer af eksisterende anlæg såsom stier, veje, bygværker, bygninger osv.
- Elementer, der er nødvendige for at overholde øvrige krav eller standarder, såsom miljøkrav eller arbejdsmiljøkrav
- Planlægning, forberedelse og logistik mm.
- Elementer, der i øvrigt konkret forbedrer eller bidrager til håndteringen af selskabets spildevand, f.eks. regnmålere, regnradarer, online flow- eller forureningsmålere, overvågnings-, varslings- og styringssystemer etc.

Eksemplerne uddybes i de efterfølgende afsnit. Det vil bero på en konkret vurdering i det enkelte projekt, om omkostningen til det pågældende element er en nødvendig forudsætning for, at selskabet kan løse sin opgave.

Det er samtidig fortsat en forudsætning, at kravene i de øvrige regler er opfyldt.

Det er derimod ikke i sig selv tilstrækkeligt, at en part, der f.eks. har nytte af eller lægger grund til et projekt, anser et element for nødvendigt for, at projektet kan gennemføres. Det vil bero på en konkret vurdering, men der skal være en klar grad af objektiv nødvendighed. Dvs. at en omkostning til et element ikke kan anses for nødvendig, *alene* fordi en anden part *stiller krav* om elementet. Kravet skal kunne henføres til et objektiv behov affødt af selskabets del af projektet, f.eks. et krav i medfør af anden lovgivning eller en almindeligt anerkendt standard (f.eks. best-practice, retspraksis etc.), for eksempelvis retablering.

10.7.1. Nødvendige omkostninger og nytte for andre parter

En omkostning, der kan anses for nødvendig for spildevandsforsyningsselskabet, kan også have nytte for eventuelle andre parter i et fælles projekt, dvs. fælles nytte jf. afsnit 10.0.1. Omkostningerne forbundet med sådanne dele af et projekt skal som udgangspunkt fordeles efter nytte, også selv om der er tale om nødvendige omkostninger for selskabet, jf. afsnit 10.1 og 10.2.

Fordelingen skal begrundes. Hvis en aktivitet, der i udgangspunktet kunne anses for nødvendig for selskabet, øges i omfang som følge af den anden parts deltagelse og bliver til en egentlig fordyrelse, skal fordyrelsen i det mindste afholdes af en anden part jf. afsnit 10.3. Et eksempel herpå kunne være en projekteringsopgave, der i udgangspunktet kunne anses for nødvendig for selskabets projekt, bliver dyrere som følge af en anden parts ønsker til rekreative elementer (som en anden part end selskabet betaler for) – her skal en anden part også afholde en tilsvarende del af projekteringsomkostningerne. Et andet eksempel kunne være, hvis selskabets drift af anlægget, der i udgangspunktet er nødvendig for selskabets projekt, fordyres som følge af en anden parts ønsker til rekreative elementer (som en anden part betaler for) – her skal en anden part også afholde en tilsvarende del af driftsomkostningerne.

10.7.2. Indpasning af anlæg i eksisterende fysiske rammer

Som udgangspunkt anses det for en nødvendig omkostning at *indpasse* et anlæg i en evt. *eksisterende sammenhæng*, dvs. at et anlæg passer visuelt eller på tilsvarende vis fysisk ind i det umiddelbart omkringliggende område, anlægget etableres i. Omkostninger til indpasning anses derfor som udgangspunkt *ikke* i sig selv for hverken at udgøre nytte for en anden part eller en meromkostning, der skal afholdes af andre parter – heller ikke selvom indpasningen gør anlægget dyrere end det teoretisk billigst mulige for spildevandsforsyningsselskabet.

Eksempler på hvad der kunne udgøre indpasning ud fra en konkret vurdering:

- Bassiner og kanaler på pladser udføres i samme materiale eller udseende som det eksisterende område.
- Et vandløbsprojekt med areal til oversvømmelse ved kraftig regn etableres med stensætninger, kanter etc., der fremstår organiske og naturlige.
- Relevant skiltning om anlæggets formål, funktion osv.

Det vil bero på en konkret vurdering om en særlig udformning eller udførelse af et anlæg kan anses for indpasning, særligt hvis der er tale om et projekt, der generelt ændrer udtrykket for et lokalt område (f.eks. anlæggelse af en helt ny plads eller park eller en større omlægning af en eksisterende plads eller park, som kombineres med etableringen af et anlæg til håndtering af spildevand). Hvis der er tale om et område, der helt eller stort set nyplanlægges, vil der i praksis kun i begrænset omfang kunne tales om indpasning, da der ofte ikke vil være noget (sammenligneligt) i omgivelserne at indpasse i – set i forhold til den situation, hvor selskabets anlæg udgør en mindre del af et eksisterende område, som i øvrigt ikke ændres væsentligt (f.eks. et mindre bassin i et hjørne af en park, der i øvrigt bibeholdes som den er), og hvor der i højere grad vil kunne være tale om indpasning. Den konkrete vurdering af, om et projekt kan være omfattet af indpasning i et område under udvikling, vil i høj grad bero på, om projektet følger den generelle udvikling af området relativt tæt i tid. Projektet må f.eks. ikke have karakter af at hæve standarden for området, hvis der er en risiko for, at målet med udviklingen af området alligevel ikke opnås.

Indpasning dækker *ikke* over elementer, tiltag etc., der kan anses for at hæve eller væsentligt ændre udtrykket i eller funktionen af området i forhold til det eksisterende. Dette vil i givet fald anses for en meromkostning eller en del af projektet, der alene har nytte for en anden part, og derfor skal afholdes af andre end spildevandsforsyningsselskabet.

10.7.3. Retablering til samme stand som inden projektstart

Lige som indpasning er retablering i forbindelse med et projekt som udgangspunkt en nødvendig omkostning, der som udgangspunkt ikke i sig selv anses for hverken nytte for en anden part eller en meromkostning, der skal afholdes af parten. Retablering omfatter, at spildevandsforsyningsselskabet overordnet genskaber et projekt- eller anlægsområde til den tilstand, det havde inden projektstart, idet omfang skader, ændringer etc. kan henføres til selskabets projektaktivitet.

Eksempler på retablering:

- Genbeplantning efter endt gravearbejde.
- Genetablering af belægning ved projekter i veje, pladser etc.
- Genetablering af parker, pladser, belysning, legepladser etc.

Retablering kan både være aktuel efter selve etablering af anlægget, i forbindelse med drift og vedligehold af anlægget, og efter ombygning og/eller sløjfning af anlægget. For længerevarende projekter kan retablering desuden i begrænset omfang være nødvendig undervejs i projektet.

Retablering bør så vidt muligt ske til den standard, der var før projektet. I mange tilfælde vil der dog uundgåeligt følge en levetidsforlængelse med retableringen, da de oprindelige elementer i nogle situationer ikke kan genbruges, men skal genanskaffes eller genetableres som nye. Det kan f.eks. være hvis demonterede legeredskaber, borde/bænke etc. ikke kan genanvendes, men skal genanskaffes, eller når der lægges ny belægning på en plads eller vej. Sidstnævnte kan desuden forudsætte, at der retableres over et større areal end det reelt opgravede, f.eks. hvis det er nødvendigt at der lægges ny asfalt på hele vejen fremfor lapper fordelt ud over vejarealet. Sådanne *uundgåelige* levetidsforlængelser kan indgå i retableringen som en nødvendig omkostning for selskabet.

Uundgåelige/nødvendige levetidsforlængelser kan medføre fælles nytte ved projektet jf. afsnit 6.1.1 om nytte, hvor den aftalte omkostningsfordeling skal begrundes.

Levetidsforlængelser, der ikke er nødvendige/uundgåelige, kan ikke finansieres af selskabet.

Retablering kan for visse typer anlæg have en mere driftsmæssig karakter, f.eks. hvis spildevandsforsyningsselskabets funktion af anlægget medfører et ekstraordinært slid på anlægget. Et eksempel herpå kunne være en fodboldbane, selskabet lejlighedsvist oversvømmer med regnvand, og hvor det derfor er nødvendigt at genoptegne banerne oftere end normalt, eller hvis der er behov for oprensning af et lejlighedsvist oversvømmet areal.

Retablering dækker *ikke* over udvidelser eller forhøjelser af den oprindelige standard for området.

Spildevandsforsyningsselskabet og den relevante part kan aftale, at retablering ikke sker 1:1 til samme standard som inden projektet. Det kan f.eks. være tilfældet ved projekter, der medfører fjernelse af

større/ældre træer, hvor det i praksis ikke er muligt at etablere til samme standard – hvor der bl.a. findes anerkendte modeller til værdisætning af træer, der kan anvendes i forbindelse med retablering.

10.7.4. Nødvendige ændringer af eksisterende anlæg

Spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til flytning, sløjfning eller anden ændring af eksisterende anlæg såsom stier, veje, bygværker, bygninger, ledninger og kabler, brønde osv. kan anses for nødvendige omkostninger ud fra en konkret vurdering af, om det er nødvendiggjort af selskabets del af projektet. Hvis en anden part også har nytte af ændringen, skal omkostningen forbundet med den fælles nytte ved ændringen fordeles jf. afsnit 7.1.1.

10.7.5. Overholdelse af øvrige krav eller standarder

Elementer, der er nødvendige for at overholde øvrige krav eller standarder, kan anses for nødvendige omkostninger. Det kan f.eks. være miljøkrav (f.eks. maksimal udledningshastighed og andre krav i en udledningstilladelse og krav vedrørende støj eller lugt) eller arbejdsmiljøkrav (adgangsforhold, ventilation, belysning etc.). Det kan også være krav i medfør af trafikregler (f.eks. krav om bemaling, afmærkning, skiltning, udformning af bump, kantsten, dæksler mm.) eller øvrige sikkerhedsforskrifter og sikkerhedsmæssige tiltag f.eks. i forbindelse med etablering af anlæg med offentlig adgang (f.eks. sikkerhed i forbindelse med kanaler eller bassiner med offentlig adgang).

Det kan desuden være plangrundlag, kommunalt vedtagne retningslinjer etc., der kan anses for bindende for spildevandsforsyningsselskabet, såfremt det ikke er i strid med omkostningsbekendtgørelsens regler. Det bemærkes i den forbindelse, at en lokalplan ikke binder selskabet til at etablere konkrete løsninger, der er i strid med omkostningsbekendtgørelsens regler, eller medfører en handlepligt for selskabet, men planen kan fastlægge bestemmelser om arealanvendelse, som selskabet skal respektere ved nye anlæg.

Det kan derudover være domspraksis eller tilsvarende almindelig etableret praksis (f.eks. nævnsafgørelser) eller standarder (f.eks. Spildevandskomiteens skrifter eller Dansk Standard), der kan anses for bindende for spildevandsselskabet, såfremt det ikke er i strid med omkostningsbekendtgørelsens regler.

10.7.6. Planlægning, forberedelse og logistik m.v.

Spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til planlægning, beregninger (f.eks. af samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed jf. beregningsbekendtgørelsen), udbud, projektering, tilladelsesansøgninger, byggepladsetablering m.v. kan anses for nødvendige omkostninger, i det omfang de relaterer sig til selskabets håndtering af spildevand og/eller terrænnært grundvand (efter reglerne om selskabernes hovedvirksomhed). For projekttype 1 vil denne type omkostninger som regel i et vist omfang have en grad af fælles nytte for de deltagende i projektet, hvorfor der skal aftales en passende omkostningsfordeling jf. afsnit 10.2, 10.3 og 10.4.

Selskabets omkostninger til kompensationer eller kompenserende tiltag betalt til andre parter eller øvrige berørte af projektet kan ligeledes anses for nødvendige omkostninger, så længe det er en del af en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning og ikke giver merværdi for parten. Det kan f.eks. være nødvendig genhusning eller midlertidig flytning af en parts aktiviteter i projektområdet til andre lokaliteter.

Opfølgende analyser, målinger og tilsvarende aktiviteter *efter* et projekt er sat i drift kan ligeledes ud fra en konkret vurdering udgøre en nødvendig omkostning, enten som en del af omkostningerne til det konkrete projekt eller som en selvstændig omkostning.

10.7.7. Andet

Andre omkostninger og dele af projekter kan udgøre nødvendige omkostninger for spildevandsforsyningsselskabet ud fra en konkret vurdering.

10.7.8. Krav i lokalplaner og spildevandsplaner

En lokalplan kan ikke uden særlig hjemmel tilsidesætte anden lovgivning. Der kan derfor som udgangspunkt ikke fastsættes lokalplanbestemmelser, som regulerer forhold, som specifikt reguleres efter anden lovgivning, f.eks. krav vedrørende begrænsning eller håndtering af spildevand. Planloven og spildevandsbetalingsloven varetager forskellige formål og skal begge overholdes. En lokalplan medfører ikke handlepligt, hvilket indebærer, at den hidtidige anvendelse kan fortsætte uændret.

Hvis der f.eks. er et ønske om i en lokalplan at fastsætte bestemmelser om et klimatilpasningsprojekt, som går ud over, hvad et spildevandsforsyningsselskab er *forpligtet* til at udføre og finansiere efter spildevandsbetalingsloven og omkostningsbekendtgørelsen, kan selskabet ikke med henvisning til lokalplanens bestemmelser tvinges til at realisere og finansiere det konkrete projekt. Hvis realiseringen af en lokalplan derfor forudsætter finansiering fra flere parter end selskabet alene, bør finansieringsmulighederne afklares med selskabet og de øvrige parter, herunder grundejere og bygherrer i området, i forbindelse med udarbejdelsen af lokalplanen. Udlægning af et nyt område i en lokalplan med f.eks. nye rekreative elementer kan således ikke bruges til at pålægge selskabet at finansiere disse rekreative elementer.

Spildevandsplanen er på enkelte punkter *bindende* for spildevandsforsyningsselskabet, jf. miljøbeskyttelsesloven § 32 b. Konkret drejer det sig om fastlæggelse af forsyning af ejendomme – også med grundvandssænkende foranstaltninger – i selskabets kloakeringsområde, og anlæggelse af ledningsnet, herunder fastsættelse af serviceniveau nævnt i § 32 b, stk. 3, dvs. at spildevandsplanen kan forpligte selskabet i forhold til forsyningspligten over for konkrete ejendomme (herunder at ejendommene skal separatkloakeres). Spildevandsplanen må herudover ikke indeholde *bindende* anvisninger til, hvilken konkret løsning *selskabet* forpligtes til at udføre. Selskabet har således ansvaret for driften og de konkrete løsninger. Miljøbeskyttelsesloven og spildevandsbetalingsloven varetager på samme måde som med planloven forskellige formål og skal begge overholdes.

Som beskrevet ovenfor skal spildevandsforsyningsselskabernes finansiering af anlæg, der bidrager til at realisere en spildevandsplan, på samme måde og af samme grund overholde reglerne i betalingsloven og omkostningsbekendtgørelsen.

10.7.9. Ikke-nødvendige omkostninger

Som det følger af ovenstående afsnit er der en række omkostninger, der som udgangspunkt *ikke* kan anses for nødvendige for spildevandsforsyningsselskabet. Eksempler herpå kunne være:

- Særlig/æstetisk beplantning i vej- eller regnbed, der ikke bidrager til nedsivning/fordampning og ikke er en del af retablering eller indpasning
- Ny beplantning, der ikke er en del af retablering eller indpasning
- Etablering af ny parkering til f.eks. cykler
- Forbedring af standarden f.eks. i form af ny belægning eller kantsten, der ikke var der før
- Etablering af øvrige trafikmæssige tiltag såsom fodgængerfelter eller trafikseparering, der ikke var der før etc.

- Etablering af fugletårne etc.
- Skiltning med oplysninger om dyre- og planteliv
- Etablering af stier, træningsudstyr, borde/bænke, belysning etc. udelukkende til rekreativt formål
- Slyngning af vandløb, der alene har til formål at forbedre miljøforholdene
- Tiltag til reduktion af oversvømmelser fra vandløb, der er vandløbsejerens eller -myndighedens ansvar

Listen er ikke udtømmende. Det vil i øvrigt bero på en konkret vurdering om en omkostning ikke kan anses for nødvendig for spildevandsforsyningsselskabet.

11. Undtagelser fra regler i lov om vandløb (bekendtgørelsens kapitel 5, § 10)

I dette afsnit gennemgås en række konkrete regler i vandløbsloven i forhold til relationen til omkostningsbekendtgørelsens regler.

Det følger af omkostningsbekendtgørelsens § 9, at reglerne i vandløbslovens § 24, stk. 1, § 31, stk. 1, og § 35, stk. 1, ikke finder anvendelse i forhold til projekter i vandløb, i det omfang projektet er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens §§ 6-9.

- § 24, stk. 1, omhandler udgifterne til regulering af vandløb og søer. Udgifterne afholdes af de grundejere, der skønnes at have nytte af foranstaltningerne, og fordeles efter nytten for den enkelte ejendom.
- § 31, stk. 1, omhandler vedligeholdelse af offentlige vandløb, der påhviler vandløbsmyndigheden.
- § 35, stk. 1, omhandler vedligeholdelse af private vandløb, der som udgangspunkt påhviler bredejerne.

I praksis medfører det, at for et spildevandsforsyningsselskabs vandløbsprojekt omfattet af omkostningsbekendtgørelsens regler, er det ikke de grundejere, der har nytte af projektet, der skal betale for projektet efter reglerne i vandløbsloven – omkostningsfordelingen skal i stedet følge reglerne i omkostningsbekendtgørelsen.

Ligeledes vil den efterfølgende drift og vedligeholdelse af spildevandsforsyningsselskabets vandløbsprojekt ikke påhvile vandløbsmyndigheden eller bredejerne som angivet i vandløbsloven – ansvaret og omkostningsfordelingen herfor skal i stedet følge reglerne i omkostningsbekendtgørelsen.

Det skal dog bemærkes, at undtagelserne nævnt her alene vedrører selve projektet. Det vil derfor være afgrænset til selve det anlæg, spildevandsforsyningsselskabet har ansvaret for. Ansvaret for f.eks. vedligeholdelse af et vandløb oven- og nedenstrøms et projekt til vandparkering vil fortsat følge reglerne i vandløbsloven, uanset om projektet er etableret for, at selskabet kan udlede yderligere regnvand oven- eller nedenstrøms selve anlægget.

Derudover skal det bemærkes, at undtagelserne nævnt her ikke fritager spildevandsforsyningsselskabet fra at skulle bidrage i øvrigt til projekter med udgangspunkt i vandløbslovens regler, f.eks. regulering af et vandløb, hvor selskabet kan anses for grundejer med nytte af foranstaltningen.

12. Tilsyn (bekendtgørelsens kapitel 6)

I dette afsnit gennemgås de overordnede krav til spildevandsforsyningsselskabernes dokumentation og Vandsektortilsynets tilsyn med reglerne i omkostningsbekendtgørelsen.

12.1. Vandsektortilsynets tilsyn

Vandsektortilsynet fører tilsyn med overholdelse af reglerne i omkostningsbekendtgørelsen. Omfanget af og processen for Vandsektortilsynets tilsyn afhænger af en række faktorer.

Tilsynet med reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2 vedrørende klimatilpasningsprojekter og kapitel 3 vedrørende terrænnært grundvandsprojekter omfatter følgende:

- Vandsektortilsynet fører kun tilsyn med reglerne i kapitel 2 og 3, såfremt spildevandsforsyningsselskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg. Omfanget af tilsynet er beskrevet i afsnit 12.2 og 12.3.
- Såfremt spildevandsforsyningsselskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, fører Vandsektortilsynet ikke tilsyn med reglerne i kapitel 2 og 3.

Tilsyn med projekter omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 4 vedrørende projekter med flere formål vil være det samme som med de enkelte dele af projektet (dvs. hhv. kapitel 2, 3 og/eller 5), og vil derfor afhænge af, hvilke dele projektet består af. Se dog særlige regler om dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.

Tilsyn med reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5 vedrørende spildevandsforsyningsselskabers projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt omfatter følgende:

- Vandsektortilsynet fører tilsyn med reglerne i kapitel 5 såfremt spildevandsforsyningsselskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg. Såfremt spildevandsforsyningsselskabet *ikke* søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, kan Vandsektortilsynet tilrettelægge tilsynet som risiko- og stikprøvebaseret. Omfanget af tilsynet er beskrevet i afsnit 12.5.
- Såfremt spildevandsforsyningsselskabet ikke søger om tillæg, har selskabet desuden mulighed for at anmode Vandsektortilsynet om at tage stilling til, om reglerne i kapitel 5 er overholdt, jf. afsnit 12.5.

For et projekt med flere formål kan den relevante dokumentation udarbejdes samlet eller hver for sig, alt efter hvad der konkret er mest hensigtsmæssigt, så længe kravene til dokumentation er overholdt (f.eks. tidspunktet for udarbejdelse, indsendelse og offentliggørelse).

12.2. Dokumentation og Vandsektortilsynets tilsyn med reglerne i kapitel 2

Spildevandsforsyningsselskaber er for projekter efter reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2 forpligtet til at dokumentere følgende:

- At der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af serviceniveauet og/eller at det supplerende tiltag er selskabsøkonomisk omkostningseffektivt. Dokumentationen skal tilvejebringes, *inden* projektet påbegyndes. Dokumentationen skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens bilag 1.

- For supplerende tiltag: At det supplerende tiltag indebærer en samfundsøkonomisk nettogevinst. Dokumentationen skal anvende de beregningsmetoder, som fremgår af serviceniveau-bekendtgørelsens bilag 1.
- Hvis projektet som afledt effekt medfører et højere serviceniveau for tag- og overfladevand eller afværgede skadesomkostninger og på den baggrund ønskes fritaget fra kravene i kapitel 2:
    - Redegøre for, at hovedformålet med projektet er at leve op til et andet statsligt eller kommunalt fastsat, pålagt eller godkendt mål.
    - Dokumentere, at tiltaget ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål.

Selskabet er forpligtet til at udarbejde dokumentation, uanset om selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse af tillæg), og uanset om Vandsektortilsynet fører tilsyn med dokumentationen.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, er selskabet forpligtet til at indsende dokumentation til Vandsektortilsynet.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, fører Vandsektortilsynet ikke tilsyn med overholdelse af reglerne i kapitel 2.

Det bemærkes derudover, at hvis projektet ligeledes er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 og/eller 5, fører Vandsektortilsynet tillige tilsyn efter reglerne i kapitel 3 og/eller 5.

12.2.1. Fastsættelse af serviceniveau

Vandsektortilsynet fører tilsyn med, at fastsættelsen af serviceniveau for tag- og overfladevand følger reglerne i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse.

De nærmere regler fremgår af ØR-bekendtgørelsens § 8, stk. 3.

- Første gang selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse heraf) til et projekt, der tager sigte på at opnå det fastsatte serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand for et givent område, jf. reglerne i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse, fører Vandsektortilsynet kontrol med fastsættelsen af serviceniveauet.
- Vandsektortilsynets tilsyn består i at kontrollere, at metoden til fastsættelse af serviceniveauet som angivet i serviceniveaubekendtgørelsen er fulgt, og at projektet tager sigte på at opnå det fastsatte serviceniveau. Dette gælder også, hvis der er tale om et projekt med flere formål.
- Ved efterfølgende ansøgninger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse heraf) til projekter, der tager sigte på at opnå dette serviceniveau i det pågældende område, kontrollerer Vandsektortilsynet ikke fastsættelsen af serviceniveauet, men alene at projektet tager sigte på at opnå det pågældende serviceniveau.
    - Undtagelsen fra, at fastsættelse af serviceniveauet i dette tilfælde ikke kontrolleres, er, hvis Vandsektortilsynet finder, at der er oplysninger, der tyder på, at serviceniveauet skulle have været genberegnet jf. serviceniveaubekendtgørelsens § 6, stk. 1 og 2.
    - I de tilfælde kan Vandsektortilsynet kontrollere dette og i givet fald give afslag på tillæg (eller forhåndsgodkendelse heraf).
    - Er serviceniveauet fastsat i spildevandsplanen, skal Vandsektortilsynet, før der træffes afgørelse, indhente en udtalelse fra Miljøstyrelsen om, hvorvidt serviceniveauet skulle have

været genberegnet. Vandsektortilsynet (og i givet fald Konkurrenceankenævnet) er bundet af og skal træffe afgørelse i overensstemmelse med Miljøstyrelsens udtalelse.

12.2.2. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

Vandsektortilsynet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler.

Dokumentationskravene og Vandsektortilsynets tilsyn er uddybet i afsnit 7.4.

12.2.3. Supplerende tiltag

Vandsektortilsynet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for, at det supplerende tiltag indebærer en samfundsøkonomisk nettogevinst, er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler.

Derudover fører Vandsektortilsynet tilsyn med de øvrige regler vedr. supplerende tiltag.

Dokumentationskravene og Vandsektortilsynets tilsyn er uddybet i afsnit 4.2.5.

12.2.4. Projekter med andet hovedformål end klimatilpasning

Vandsektortilsynet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for hovedformål og dimensionering er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler.

Dokumentationskravene og Vandsektortilsynets tilsyn er uddybet i afsnit 4.4.3.

12.3. Dokumentation og tilsyn med reglerne i kapitel 3

Spildevandsforsyningsselskaber er for projekter omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 forpligtet til at dokumentere følgende:

- At projektet tager sigte på at opnå det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau jf. Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse.
- Hvis projektet som afledt effekt medfører et højere niveau for terrænnært grundvand og på den baggrund ønskes fritaget fra kravene i kapitel 3 som uddybet i afsnit 5.2:
    - Redegøre for, at hovedformålet med projektet er at leve op til et andet statsligt eller kommunalt fastsat, pålagt eller godkendt mål end terrænnært grundvand.
    - Dokumentere, at tiltaget ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål, der ikke vedrører terrænnært grundvand.

Spildevandsforsyningsselskabet er forpligtet til at udarbejde dokumentation, uanset om selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse af tillæg), og uanset om Vandsektortilsynet fører tilsyn med dokumentationen.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, er selskabet forpligtet til at indsende dokumentation til Vandsektortilsynet.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, fører Vandsektortilsynet ikke tilsyn med overholdelse af reglerne i kapitel 3.

Det bemærkes endvidere, at hvis projektet ligeledes er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2 og/eller 5, fører Vandsektortilsynet tillige tilsyn efter reglerne i kapitel 2 og/eller 5.

Det bemærkes derudover, at omkostningsbekendtgørelsen ikke indeholder et krav om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet for projekter vedrørende terrænnært grundvand, heller ikke hvis et projekt vedrørende terrænnært grundvand gennemføres med andre parter, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 2.

12.3.1. Fastsættelse af det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau

Vandsektortilsynet fører tilsyn med, at fastsættelsen af det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau for projekter vedrørende terrænnært grundvand følger reglerne i Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse.

De nærmere regler fremgår af ØR-bekendtgørelsens § 8, stk. 4.

- Når selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse heraf) til et projekt, der tager sigte på at opnå det samfundsøkonomiske hensigtsmæssige niveau for håndtering af terrænnært grundvand for et givent område, jf. reglerne i Miljøministeriets beregningsbekendtgørelse, fører Vandsektortilsynet kontrol med fastsættelsen af det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau.
- Vandsektortilsynets tilsyn skal kontrollere, at metoden til fastsættelse af det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau angivet i beregningsbekendtgørelsen er fulgt, og at projektet tager sigte på at opnå det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige niveau. Dette gælder også, hvis der er tale om et projekt med flere formål.

12.3.2. Projekter med andet hovedformål end terrænært grundvand

Vandsektortilsynet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for projektets hovedformål og dimensionering er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler.

Dokumentationskravene og Vandsektortilsynets tilsyn er uddybet i afsnit 5.2.3.

12.4. Dokumentation og Vandsektortilsynets tilsyn med reglerne i kapitel 4

Vandsektortilsynet fører ikke et særligt tilsyn for projekter omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 4 (projekter med flere formål).

Kravene til spildevandsforsyningsselskabernes dokumentation fremgår af reglerne for de enkelte dele, som projektet omfatter, dvs. hhv. kapitel 2, kapitel 3 og kapitel 5.

Det bemærkes, at der er særlige krav til spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet, såfremt projektets omkostninger ikke kan fordeles mellem de forskellige dele af projektet, eller kan fordeles, men en eller flere af de enkelte dele ikke kan dokumentere selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet. I disse tilfælde skal selskabet dokumentere selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet for det samlede projekt ved at sammenligne med et overslag over omkostningerne til løsning af de enkelte dele, jf. afsnit 3 i omkostningsbekendtgørelsens bilag 1.

At et projekt er omfattet af kapitel 4 har således alene betydning for, hvilken dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet, som selskabet skal tilvejebringe.

Dette er uddybet i afsnit 8.5 om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet for projekter med flere formål.

12.5. Dokumentation og Vandsektortilsynets tilsyn med reglerne i kapitel 5

Spildevandsforsyningsselskabet er for projekter efter reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5 forpligtet til at dokumentere følgende:

- At der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af serviceniveauet, dog *ikke* for den del af projektet, der omfatter håndtering af terrænnært grundvand. Dokumentationen skal tilvejebringes *inden* projektet påbegyndes. Dokumentationen skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens bilag 1.
- Skriftlig aftale med andre parter. Dokumentationen skal tilvejebringes og indsendes til Vandsektortilsynet, *inden* anlæggelsen af projektet påbegyndes. Dokumentationen skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 8.
- Dokumentation og redegørelser vedrørende omkostningsfordeling. Dokumentationen skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 9.

Derudover er spildevandsforsyningsselskabet forpligtet til at offentliggøre følgende på selskabets hjemmeside:

- Skriftlig aftale med andre parter.
- Dokumentation og redegørelser vedrørende omkostningsfordeling (dog ikke begrundelse for fordeling af risiko for uforudsete fordyrelser).

Spildevandsforsyningsselskabet er forpligtet til at udarbejde og offentliggøre dokumentationen, uanset om selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse af tillæg), og uanset om Vandsektortilsynet fører tilsyn med dokumentationen ej.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, er selskabet forpligtet til at indsende dokumentation til Vandsektortilsynet med mindre den allerede er indsendt tidligere, jf. skriftlige aftaler.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, er selskabet kun forpligtet til at indsende dokumentation, hvis Vandsektortilsynet anmoder om det, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 12, stk. 2. Vandsektortilsynet kan føre et risiko- og/eller stikprøvebaseret tilsyn med reglerne i kapitel 5. Det bemærkes dog, at aftaler *altid* skal indsendes.

Det bemærkes endeligt, at hvis projektet ligeledes er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2 og/eller 3, fører Vandsektortilsynet tillige tilsyn efter reglerne i kapitel 2 og/eller 3.

12.5.1. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

Vandsektortilsynet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler, jf. afsnit 8.

Dokumentationskravene og Vandsektortilsynets tilsyn er uddybet i afsnit 8.4.

12.5.2. Skriftlige aftaler

Vandsektortilsynet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets skriftlige aftaler er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler.

Derudover fører Vandsektortilsynet tilsyn med at kravet om offentliggørelse af aftaler på selskabets hjemmeside er overholdt.

Dokumentationskravene og Vandsektortilsynets tilsyn er uddybet i afsnit 9.

12.5.3. Omkostningsfordeling

Vandsektortilsynet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentation vedrørende omkostningsfordeling er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler.

Derudover fører Vandsektortilsynet tilsyn med kravet om offentliggørelse af redegørelser på selskabets hjemmeside.

Dokumentationskravene og Vandsektortilsynets tilsyn er uddybet i afsnit 10.6.

12.6. Risiko- og stikprøvebaseret tilsyn

Et risiko- eller stikprøvebaseret tilsyn kan f.eks. ske ved at Vandsektortilsynet udvælger visse projekter til nærmere kontrol, f.eks. på basis af størrelse eller andre forhold ved projektet eller som tilfældig stikprøve.

Selv om et projekt ikke umiddelbart udtages til nærmere kontrol, vil dette ikke afskære Vandsektortilsynet fra senere at udtage projektet til kontrol.

Vandsektortilsynet kan ligeledes genoptage sagen, hvis nye oplysninger gør, at der er begrundet tvivl om, hvorvidt projekterne eller projektet lever op til kravene, eller hvis der efterfølgende alligevel søges tillæg.

12.7. Anmodning om udtalelse fra Vandsektortilsynet

For projekter, hvor spildevandsforsyningsselskabet ikke agter at søge om tillæg, kan selskabet efter indsendelse af aftalen anmode Vandsektortilsynet om at *tage stilling til*, om reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5 er overholdt for det konkrete projekt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 12, stk. 2. Selskabet skal i de tilfælde indsende den dokumentation m.v., som er nævnt i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5.

En sådan anmodning behandles som udgangspunkt efter samme proces som en anmodning om forhåndsgodkendelse af et tillæg jf. ØR-bekendtgørelsens § 9. Dvs. at Vandsektortilsynet vurderer, om reglerne for det konkrete projekt er overholdt. Vandsektortilsynet vurderer i forbindelse med anmodningen om udtalelse som udgangspunkt ikke andre forhold, herunder om selskabet evt. ville kunne få tillæg til projektet, da udtalelsen fra Vandsektortilsynet kun er muligt i de tilfælde, hvor selskabet ikke agter at søge om tillæg. Udgangspunktet for den forventede sagsbehandlingstid vil være svarende til en anmodning om forhåndsgodkendelse, men kan også afvige herfra ud fra konkrete omstændigheder.

12.8. Hvis Vandsektortilsynet finder, at reglerne ikke er overholdt

Hvis Vandsektortilsynet ved sit tilsyn finder, at en udgift ikke lovligt kan indregnes i bidrag efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, 1. pkt., fordi reglerne i omkostningsbekendtgørelsen ikke er overholdt, igangsættes følgende proces jf. omkostningsbekendtgørelsens § 13:

1. Vandsektortilsynet kontakter spildevandsforsyningsselskabet jf. stk. 1.
2. Selskabet skal inden for en frist på 4 uger redegøre for foranstaltninger truffet for at overholde bekendtgørelsen.

3. Vandsektortilsynet vurderer foranstaltninger.
4. Hvis Vandsektortilsynet vurderer, at reglerne fortsat ikke er eller ikke vil blive overholdt, orienterer Vandsektortilsynet jf. stk. 2, selskabet og den/de kommuner, som er ansvarlige for godkendelse af selskabets takster.
5. Vandsektortilsynet skal jf. stk. 3, desuden orientere kommunen om:
    - Hvis en afgørelse jf. ovenstående orientering påklages eller indbringes for domstolene.
    - Hvis en sådan klage eller søgsmål vedrørende en afgørelse tillægges opsættende virkning.
    - Resultatet af klagesagen eller søgsmålet.
6. Vandsektortilsynet kan derudover reducere den økonomiske ramme for spildeforsyningsselskabet med op til et tilsvarende beløb i de tilfælde, hvor selskabet har søgt om tillæg til opgaven, jf. ØR-bekendtgørelsens § 6.

Der er ikke nærmere regler for indholdet af Vandsektortilsynets orientering af hhv. spildevandsforsyningsselskaber og kommuner, men informationen i Vandsektortilsynets orientering skal være tilstrækkelig fyldestgørende til, at selskaber og kommuner kan reagere hensigtsmæssigt på henvendelsen. Orienteringen bør derfor som udgangspunkt som minimum skriftligt indeholde:

- De konkrete udgifter, der er omfattet af Vandsektortilsynets vurdering.
- Begrundelse for, at Vandsektortilsynet finder, at udgifterne ikke lovligt kan indregnes – herunder hvilke regler i omkostningsbekendtgørelsen, Vandsektortilsynet vurderer, ikke er overholdt.

13. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser (bekendtgørelsens kapitel 7)

Ændringsloven fra 2020 trådte i kraft 1. januar 2021. Jf. vejledningens afsnit 2 skal alle spildevandsforsyningsselskabers omkostninger til klimatilpasningsprojekter og projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt fra og med 1. januar 2021 overholde reglerne i omkostningsbekendtgørelsen. For at undgå unødigt spildte investeringer indførtes samtidig en overgangsordning, der tillader selskaberne på visse betingelser at gennemføre konkrete projekter efter de ind til da gældende regler også 1. januar 2021. Overgangsordningen er fastsat i ændringsloven fra 2020 og er uddybet i vejledning til overgangsordningen (vejledning nr. 9251 af 9. april 2021) og gennemgås derfor ikke her. Enkelte elementer er dog uddybet i de efterfølgende afsnit:

- Påbegyndelseskravet i forhold til hvornår overgangsordningen ophører, uddybet i afsnit 13.1
- Ændringer af eksisterende aftaler og anlæg i forhold til hvornår projekter omfattes af omkostningsbekendtgørelsens regler, uddybet i afsnit 13.2

Ændringsloven fra 2025 trådte i kraft 1. juli 2025. Eftersom håndtering af terrænnært grundvand indtil da ikke havde ligget inden for selskabernes forsyningspligt, var der ikke behov for at indføre en overgangsordning for igangværende projekter eller eksisterende anlæg på omkostningsbekendtgørelsens område.

13.1. Påbegyndelseskravet i forbindelse med overgangsordningen

Det følger af omkostningsbekendtgørelsens § 15, stk. 3, at det ud over de øvrige krav i overgangsordningen er en betingelse for, at spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til et projekt kan afholdes efter de tidligere regler, at:

- anlæggelsen af projektet *påbegyndes* senest 1. januar 2027, *og*
- påbegyndelse af anlæggelsen anmeldes til Vandsektortilsynet senest den 15. april 2028.

Uanset om et projekt i øvrigt opfylder betingelserne for at være en del af overgangsordningen, herunder er rettidigt og fyldestgørende anmeldt, bortfalder denne mulighed således, hvis ovenstående betingelser ikke er overholdt.

Påbegyndelseskravet kan ikke fraviges, da omkostningsbekendtgørelsen ikke rummer dispensationsmuligheder.

13.1.1. Fysisk etablering af projektet

Det følger af bemærkningerne til ændringsloven fra 2020 om § 6, at *anlæggelsen af projektet skal være påbegyndt* skal forstås således, at den fysiske etablering af selve projektet skal være påbegyndt. Fysisk etablering betyder, at det er selve anlægget, der bidrager til håndtering af spildevand, der er påbegyndt. Det er således f.eks. *ikke* tilstrækkeligt, at:

- der er afholdt omkostninger til andre aktiviteter end selve den fysiske etablering af anlægget
- der er indgået aftaler om selve anlægget senest 1. januar 2027, herunder:
  - Afholdt omkostninger til eller indgået bindende aftaler om planlægning, projektering, forundersøgelser, byggepladsindretning og tilsvarende, der ikke i sig selv udgør selve det fysiske anlæg til håndtering af spildevand

- Indgået bindende aftaler om selve den fysiske etablering med f.eks. entreprenører

Det er i denne sammenhæng underordnet, hvornår projektet forventes afsluttet. Det er ligeledes underordnet, om spildevandsforsyningsselskabet søger om tillæg til afholdte omkostninger undervejs i etableringsfasen.

En forhåndsgodkendelse af projektet fra Vandsektortilsynet, herunder i forbindelse med anmeldelse til overgangsordningen, vil som udgangspunkt udgøre afgrænsningen af det pågældende projekt i relation til påbegyndelseskravet. Selvom et sådant projekt omfatter flere fysiske anlæg, vil det således som udgangspunkt være tilstrækkeligt, at anlæggelsen af ét af de fysiske anlæg er påbegyndt, for at kravet om påbegyndt anlæggelse af projektet er opfyldt.

Hvis der siden forhåndsgodkendelsen er sket væsentlige ændringer af projektet, der kan påvirke vurderingen af, om det kan anses for ét projekt, må selskabet godtgøre dette, hvorefter Vandsektortilsynet foretager en konkret vurdering af, om det fortsat kan anses for ét projekt.

Hvis der ikke er søgt om forhåndsgodkendelse, vil en anmeldelse til overgangsordningen derimod ikke i sig selv kunne udgøre en afgrænsning af det pågældende projekt. I sådanne tilfælde vil det bero på en konkret vurdering, om flere fysiske anlæg kan anses for ét projekt i henhold til kravet om påbegyndt anlæggelse af projektet.

Hvis der er tale om flere fysiske anlæg, vil det i forbindelse med vurderingen af, om den fysiske etablering af et projekt kan anses for påbegyndt, blive vurderet, i hvilket omfang de enkelte anlæg kan anses for særskilte projekter – og dermed hvorvidt de ikke-påbegyndte anlæg kan gennemføres som en del af overgangsordningen.

Vandsektortilsynets vurdering vil som udgangspunkt ske på baggrund af en samlet vurdering med udgangspunkt i følgende kriterier:

- Funktion og projekttype: Hvis der er tale om vidt forskellige typer af anlæg med hensyn til anlæggenes løsningsfunktion, kan det tale for, at de ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.
- Geografisk/hydraulisk sammenhæng: Hvis der ikke er en umiddelbar og snæver geografisk/hydraulisk sammenhæng mellem anlæggene, dvs. hvis de ikke i væsentligt omfang er sammenhængende/forbundne (herunder hydraulisk), kan det tale for, at de ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.
- Tidsmæssig sammenhæng: Hvis der ikke er en umiddelbar og snæver tidsmæssig sammenhæng mellem anlæggenes etablering, dvs. hvis de ikke etableres inden for et sammenhængende og afgrænset tidsrum (dvs. uden væsentlige ophold mellem etableringen af de enkelte anlæg), kan det tale for, at de ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.
- Idriftsættelse: Hvis anlæggene idriftsættes på væsentligt forskellige tidspunkter, kan det tale for, at de ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.
- Budget: Hvis der er tale om et stort budget til anlæggene, kan det tale for, at de ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.

Der vil være tale om en samlet vurdering af de kriterier, der er relevante for de konkrete anlæg. Hvis Vandsektortilsynet vurderer, at flere anlæg ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet,

kan påbegyndelseskravet kun anses for opfyldt for de anlæg, hvor den fysiske etablering er påbegyndt af de pågældende anlæg.

Det vil i alle tilfælde bero på en konkret vurdering, om flere anlæg kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.

13.1.2. Anmeldelse af påbegyndt etablering af projektet

Påbegyndelsen af et projekt, der fortsat ønskes omfattet af overgangsordningen, skal anmeldes til Vandsektortilsynet senest den 15. april 2028. De nærmere detaljer om, hvordan projekterne i praksis anmeldes, vil fremgå af Vandsektortilsynets indberetningsvejledning til den tid.

13.2. Ændringer af eksisterende aftaler under overgangsordningen

Hvis der foretages indholdsmæssig ændring af en medfinansieringsaftale eller samarbejdsaftale, som har betydning for spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til det pågældende projekt på overgangsordningen, finder omkostningsbekendtgørelsens regler anvendelse fra tidspunktet for ændringen, *medmindre* der før den 1. januar 2021 er afholdt væsentlige omkostninger, som er relevante for det ændrede projekt. Dette fremgår af bestemmelsen i omkostningsbekendtgørelsens § 15, stk. 7. Det er i denne sammenhæng ikke afgørende, om selskabet kan få tillæg efter ØR-bekendtgørelsens § 10, stk. 3, til en fordyrelse eller udvidelse af et projekt efter de tidligere medfinansieringsregler (jf. medfinansieringsbekendtgørelsens § 11 og § 12), da betingelserne ikke er de samme som omkostningsbekendtgørelsens § 15, stk. 7.

13.2.1. Hvilke ændringer er omfattet

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 15, stk. 7, at ændringen af aftalen skal være *indholdsmæssig* og skal medføre *ændrede omkostninger* for spildevandsforsyningsselskabet for at udløse bestemmelsen. Ændringer af en aftale, der ikke er indholdsmæssige, eller ikke har betydning for omkostningerne for selskabet, vil derfor ikke udløse bestemmelsen. Dette kan ud fra en konkret vurdering f.eks. være:

- Ændringer til aftalen, der kun medfører ændrede omkostninger for andre parter.
- Ændringer til aftalen, der ikke er af indholdsmæssig karakter såsom ændring af navne på projektdeltagere eller navngivningen af projekter.

Ændrede omkostninger, der ikke følger af en ændring af aftalen, udløser ikke bestemmelsen i § 15, stk. 7. Det kan f.eks. være ændrede omkostninger for selskabet som følge af:

- Ændrede priser på materialer, entreprenør- eller rådgiverydelser etc.
- Uforudsete meromkostninger til f.eks. jordforurening, uheld, tekniske komplikationer osv.
- Ændrede regler, der f.eks. medfører nye eller ændrede afgifter, nye eller ændrede dokumentationskrav osv.

En ændring af et projekt, der ligger inden for den eksisterende aftale, dvs. som ikke medfører en ændring af aftalen, udløser ligeledes ikke bestemmelsen i § 15, stk. 7. Det kan f.eks. være udnyttelse af optioner i aftalen.

13.2.2. Væsentlige omkostninger til det ændrede projekt før 1. januar 2021

Hvis indholdsmæssige ændringer af en aftale medfører ændrede omkostninger for spildevandsforsyningsselskabet, skal selskabets omkostninger til projektet følge omkostningsbekendtgørelsens regler fra ændringstidspunktet. Et selskab (eller projektejer for medfinansieringsprojekter), der allerede har *afholdt væsentlige omkostninger* til projektet inden den 1. januar 2021, kan dog fortsat gennemføre projektet efter de tidligere regler.

Det er dog en forudsætning, at de væsentlige omkostninger er relevante også for det ændrede projekt. F.eks. vil omkostninger afholdt af spildevandsforsyningsselskabet til et delelement af projektet, der bortfalder som en del af ændringen, ikke være relevante for det ændrede projekt, og kan således ikke indgå i vurderingen af, hvorvidt der er afholdt væsentlige omkostninger til det ændrede projekt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 15, stk. 7.

For en uddybning af, hvad der kan udgøre væsentlige omkostninger, henvises til vejledning til overgangsordningen, afsnit 5 og 6.

13.3. Fornyelse/reinvesteringer af anlæg omfattet af overgangsordningen

Spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til projekter, herunder medfinansieringsprojekter, omfattet af overgangsordningen kan som udgangspunkt fortsætte efter de tidligere regler i anlæggets levetid. Det omfatter løbende drift og vedligehold, der har til formål at bevare det eksisterende anlæg og dets fortsatte funktion. Reparationer og levetidsforlængelser kan ud fra en konkret vurdering også omfattes, i det omfang omkostningerne hertil er væsentligt mindre end, hvad en egentlig reinvestering ville have kostet. Et eksempel herpå kunne være strømpeforing af en eksisterende ledning eller ny membran i bunden af et eksisterende bassin, der i de fleste tilfælde vil være væsentligt billigere end en egentlig udskiftning af ledningen eller bassinet eller etablering af en helt ny løsning. Mindre ændringer af anlægget som følge af ændringer i anlæggets omgivelser kan også være omfattet heraf, f.eks. hvis der lægges ny belægning på en plads, hvor en del af pladsen fungerer som regnvandsbassin.

Ved fornyelse eller reinvestering af anlægget skal spildevandsforsyningsselskabets omkostninger imidlertid som udgangspunkt følge omkostningsbekendtgørelsens regler. Det omfatter foruden reinvesteringer også f.eks. udskiftninger af en væsentlig del af anlægget, væsentlige ændringer af anlæggets kapacitet og væsentlige ændringer af anlæggets funktion. Dermed skal der på det tidspunkt, afhængig af projektkategori, aftales en omkostningsfordeling, indgås skriftlig aftale, dokumenteres selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet osv. jf. omkostningsbekendtgørelsens regler. Anlægget vil desuden, hvis det er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2, skulle leve op til reglerne vedrørende fastsættelse af serviceniveau jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse.

14. Øvrigt

I dette afsnit beskrives reglernes klage- og dispensationsmuligheder, den løbende status og evaluering af reglerne og reglernes og vejledningens historik og udvikling.

14.1. Klage- og dispensationsmuligheder

Omkostningsbekendtgørelsen rummer ikke særskilte klage- eller dispensationsmuligheder i forhold til bekendtgørelsens regler. Ligeledes indeholder spildevandsbetalingsloven ikke dispensations- eller klagemuligheder.

Vandsektortilsynets afgørelser efter ØR-bekendtgørelsen, herunder afgørelser om forhåndsgodkendelse og endelige afgørelser om tillæg, kan påklages til Konkurrenceankenævnet, jf. vandsektorlovens § 26, stk. 2.

14.2. Løbende status og evaluering

Det fremgår af den politiske aftale nævnt i vejledningens afsnit 1, at Vandsektortilsynet årligt skal opgøre og offentliggøre nøgletal, der belyser spildevandsforsyningsselskabernes klimatilpasningsindsats.

Spildevandsforsyningsselskaberne skal derfor indberette gennemførte klimatilpasningsprojekter jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2 (dog ikke supplerende tiltag) og projekter vedrørende terrænnært grundvand jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3, herunder projekter hvor begge dele indgår, men ikke hvis der er tale om afledte effekter, dvs. færdige projekter, der er sat i drift i det foregående år, i forbindelse med selskabernes årlige indberetning til Vandsektortilsynet. Dette omfatter tillige projekter, hvor selskaberne ikke får tillæg til, og projekter, der er omfattet af overgangsordningen. Indberetningspligten fremgår af § 4 i indberetningsbekendtgørelsen. Detaljerne vedrørende indberetningen fremgår af Vandsektortilsynets indberetningsvejledning.

I ændringsloven fra 2025 fremgår det, at spildevandsforsyningsselskaberne tilsvarende skal indberette projekter om terrænnært grundvand til Vandsektortilsynet.

Det fremgår desuden af aftalen, at reglerne vedtaget med ændringsloven fra 2020, der trådte i kraft 1. januar 2021, skal evalueres efter 3 år. Denne evaluering er gennemført i 2025.

14.3. Reglernes og vejledningens udvikling

Siden ændringsloven fra 2020 og den første udgave af omkostningsbekendtgørelsen har der været en række mindre og større ændringer af reglerne og vejledningen:

År for ikrafttrædelse	Lov/bekendtgørelse/vejledning	Emne
2021	Ændringsloven fra 2020 (lov nr. 2210 af 19. december 2020) Omkostningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 2275 af 29. december 2020)	Introduktion af nye regler for spildevandsforsyningsselskabers finansiering af klimatilpasning for tag- og overfladevand og projekter med andre parter foruden en overgangsordning
	Omkostningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 284 af 26. februar 2021)	Rettelse af fejl i § 12, stk. 5, 2. pkt.
	Vejledning til overgangsordning (vejledning nr. 9251 af 9. april 2021)	Vejledning til overgangsordningen for de nye regler
2022	Vejledning til omkostningsbekendtgørelsen udgivet 24. juni 2022 (vejledning nr. 9130 af 21. februar 2023	Første udgave af nærværende vejledning
2024	Omkostningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1408 af 5. december 2024)	Justering af § 11 om Vandsektortilsynets handlinger ift. ulovligt afholdte udgifter som opfølgning på politisk aftale om ny og forbedret regulering af den danske vandsektor
2026	Ændringsloven fra 2025 (lov nr. 742 af 20. juni 2025) Omkostningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 105 af 20. januar 2026)	Introduktion af nye regler for spildevandsforsyningsselskabers håndtering af terrænnært grundvand og præcisering af regler for projekter med flere formål
	Vejledning til omkostningsbekendtgørelsen af 9. november 2026	Nærværende udgave af vejledningen, herunder ajourføring ift. ovenstående regelændringer, konsekvensrettelser ift. tilsynsnavn, afsnitsnummerering etc.

Figur 14.1: Overblik over reglernes og vejledningens udvikling ift. omkostningsbekendtgørelsen.